

ANALIZY * TENDENCJE * OCENY

RYNEK ROLNY

EKONOMICZNE I SPOŁECZNE UWARUNKOWANIA
ROZWOJU POLSKIEJ GOSPODARKI ŻYWNOŚCIOWEJ
PO WSTĄPIENIU POLSKI DO UNII EUROPEJSKIEJ

Publikacja zrealizowana w ramach tematu:

Monitorowanie oraz analiza zmian polskiego łańcucha żywnościowego.

W zadaniu:

Analiza wzajemnych relacji ekonomicznych między poszczególnymi elementami łańcucha żywnościowego.

EGZEMPLARZ BEZPŁATNY

KWIECIEŃ 2008

Spis treści

1. Koniunktura w rolnictwie	Jadwiga Seremak-Bulge	3
2. Rynek zbóż	Marcin Krzemiński	5
3. Rynek cukru	Piotr Szajner	12
4. Rynek rzepaku	Ewa Rosiak	15
5. Rynek ziemniaków	Wiesław Dzwonkowski	21
6. Rynek warzyw	Grażyna Stępka	25
	Tomasz Smoleński	
7. Rynek owoców	Bożena Nosecka	34
	Irena Strojewska	
8. Rynek mleka	Zygmunt Smoleński	43
	Teresa Zdziarska	
9. Rynek wołowiny	Danuta Rycombel	48
10. Rynek wieprzowiny	Jan Małkowski	51
	Danuta Zawadzka	
11. Rynek mięsa drobiowego i jaj	Mira Kobuszyńska	55
	Grzegorz Dybowski	
12. Rynek baraniny	Danuta Zawadzka	61
13. Rynek ryb	Krzysztof Hryszko	65
14. Rynek żywnościowy	Krystyna Świetlik	71
15. Rynek środków produkcji dla rolnictwa	Aldon Zalewski	77
	Lucyna Mieszkowska	
16. Rynek usług dla rolnictwa	Magdalena Talarek	81
	Arkadiusz Zalewski	

RYNEK ROLNY

Skład redakcji: Jadwiga Seremak-Bulge (redaktor naczelny),
Roman Urban (z-ca redaktora naczelnego), Krzysztof Hryszko (sekretarz redakcji),
Lech Goraj, Jan Małkowski, Bożena Nosecka, Leszek Ślipski (opracowanie graficzne i skład).
Prenumerata: Maria Serwińska - tel.: (022) 50 54 685

Adres redakcji:

Instytut Ekonomiki Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej – Państwowy Instytut Badawczy
ul. Świętokrzyska 20, skrytka pocztowa 984, 00-950 Warszawa
tel.: (022) 505 46 66, faks: (022) 827 19 60
Druk: Dział Wydawnictw IERiGŻ – PIB
Nakład: 300 egz.

Biuletyn dostępny jest bezpłatnie na stronie internetowej Instytutu – www.ierigz.waw.pl

Oceny i komentarze prezentowane w biuletynie Rynek Rolny są opracowywane na podstawie najlepszych i sprawdzonych źródeł informacji, i są wyrazem wiedzy oraz poglądów autorów. Nie mogą więc być podstawą roszczeń podmiotów za skutki podejmowanych decyzji, które każdy podejmuje na własne ryzyko i koszt.

Wykorzystując informacje zawarte w biuletynie prosimy o podanie źródła.

Koniunktura w rolnictwie

Jadwiga Seremak-Bulge

Pogarszają się rynkowe uwarunkowania produkcji rolniczej. W marcu wyrównany wskaźnik koniunktury w rolnictwie (SWKR) osiągnął najniższy poziom w ciągu ostatnich 12 miesięcy i wyniósł 100 punktów. Tym samym był gorszy o 0,5 punktu procentowego (pp) niż przed rokiem. Wpłynęło na to przede wszystkim obniżenie wyrównanego wskaźnika nożyc cen, który po raz pierwszy od kilkunastu miesięcy spadł poniżej 100 punktów pod wpływem przyspieszenia tempa wzrostu cen środków produkcji, przy spadkowej tendencji cen skupu większości surowców zwierzęcych. Wprawdzie nadal rosły ceny skupu zbóż, ale wysokość wyrównanego wskaźnika zmian cen koszyka skupu zmalała do 100,6 punktu, podczas gdy w IV kwartale przekraczała 103 punkty. Wskaźnik zmian cen skupu w marcu br. był o 0,2 punktu procentowego (pp) mniejszy niż przed rokiem. Zmalał również wyrównany wskaźnik potencjalnego popytu, który osiągnął najniższy poziom w ostatnich 6 miesiącach i wyniósł 100,1 punktu głównie pod wpływem zmniejszenia wyrównanego indeksu produkcji przemysłu spożywczego. Wprawdzie w lutym dynamika wzrostu cen żywności wyraźnie była mniejsza niż wszystkich towarów i usług konsumpcyjnych, ale przeniesione skutki wcześniejszych podwyżek cen żywności spowodowały, że wyrównane indeksy cen żywności i inflacji oraz żywności i wynagrodzeń w marcu nadal były niższe od 100.

W najbliższych miesiącach możemy spodziewać się dalszego pogarszania rynkowych uwarunkowań produkcji rolniczej pod wpływem pogarszającej się opłacalności eksportu oraz braku możliwości pełnego przeniesienia na konsumentów wysokich kosztów produkcji zwierzęcej i przetwórstwa żywności.

Na rynku zbóż utrzymuje się presja podaży i wzrostowe tendencje cen. Bardzo wysokie ceny na świecie i rosnące zapotrzebowanie na zboża przekładają się na rekordowe ceny na rynku krajowym. Zaczyna to rodzić wątpliwości producentów drobiu i trzody chlewnej na całym świecie ze względu na dramatyczny spadek opłacalności ich produkcji oraz protesty krajów rozwijających się i organizacji ekologicznych, ze względu na ujemne skutki szerszego wykorzystania zbóż do produkcji energii odnawialnej. Czy doprowadzi to do spadku zapotrzebowania na zboża i niższych cen, zwłaszcza jeśli przyszłe zbiory będą dobre?

Utrzymuje się dramatycznie niska opłacalność żywca wieprzowego. Relacje cen żywca wieprzowego do zbóż spadły do najniższego poziomu od początku lat dziewięćdziesiątych. Konsekwencją może być tylko głęboki spadek popytu i podaży trzody chlewnej, która rozpocznie się w trzecim kwartale br. Wprawdzie ceny żywca wieprzowego w Unii i w Polsce zaczęły rosnąć, ale rosnąca aprecjacja złotego pogarsza konkurencyjność polskiej wieprzowiny na europejskim rynku, przy niskich cenach wyrażonych w złotówkach. Jediną szansą poprawy sytuacji może być znacząca poprawa efektywności produkcji żywca wieprzowego.

Marcowe podwyżki cen poprawiły nieco opłacalność produkcji kurcząt brojlerów i indyków, ale nadal są one niższe niż w 2007 r. Mimo to skup drobiu pozostaje znacznie wyższy niż w analogicznych miesiącach przed rokiem, aczkolwiek w lutym zmalał w porównaniu z rekordowym poziomem styczniowym. Zarysowujące się spadkowe tendencje w spożyciu drobiu oraz malejąca opłacalność eksportu mogą zapowiadać utrzymanie się presji podaży na rynku drobiu. Jak na to zareaguje produkcja?

Rosnące ceny żywca wołowego przy niższych cenach cieląt i obniżce cen skupu mleka zachęcają do rozwoju produkcji żywca wołowego wysokiej jakości, zwłaszcza w gospodarstwach rezygnujących z produkcji mleka, a dysponujących dużymi zasobami łąk i pastwisk. Sprzyjają temu również wyższe płatności specjalne do trwałych użytków zielonych, które od 2007 r. związane z utrzymywaniem minimalnej obsady przeżuwaczy.

Szybko maleją ceny skupu mleka, które w 2007 r. silnie wzrosły pod wpływem wyjątkowo korzystnej koniunktury na rynkach światowych. Mleczarnie ceny płacone rolnikom muszą dostosować do własnych możliwości finansowych określonych efektywnością przetwórstwa i malejącą opłacalnością eksportu.

Wyraźnemu przyspieszeniu uległy podwyżki cen środków produkcji, pod wpływem szybko drożejących nawozów mineralnych. Wysokie ceny energii na świecie zdają się zapowiadać dalsze podwyżki cen, mimo to nic nie zapowiada końca ożywienia na rynku środków do produkcji rolniczej.

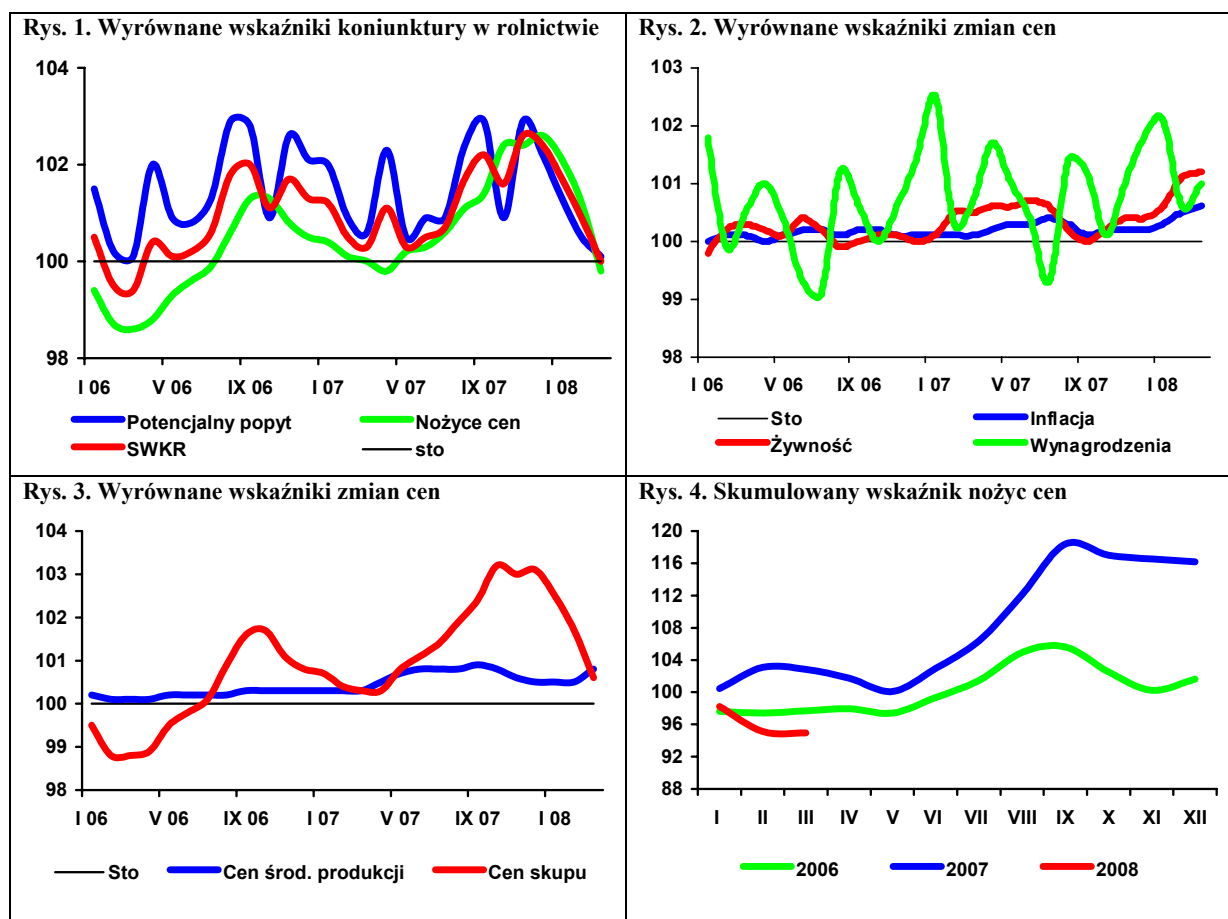
Tab. 1. Wskaźniki^a obrazujące zmiany rynkowych uwarunkowań produkcji w rolnictwie

Wyszczególnienie	III 08	II 08	I 08	XII 07	XI 07	X 07	III 07
Syntetyczny wskaźnik koniunktury w rolnictwie (SWKR)	100,0	100,9	101,7	102,4	102,6	101,6	100,3
Wyrównany wskaźnik potencjalnego popytu	100,1	100,5	101,3	102,2	102,9	100,8	100,6
Wyrównany wskaźnik nożyc cen	99,8	101,2	102,1	102,6	102,4	102,4	100,0
Wyrównany wskaźnik wzrostu cen skupu	100,6	101,7	102,5	103,1	103,0	103,2	100,3
Wyrównany wskaźnik wzrostu cen środków produkcji	100,8	100,5	100,5	100,5	100,6	100,8	100,3
Wyrównany indeks inflacji i cen żywności	99,4	99,4	99,7	99,8	99,9	100,0	99,6
Wyrównany indeks wynagrodzeń i cen żywności	99,7	99,5	101,5	101,4	100,6	99,8	100,2
Wyrównany indeks produkcji przemysłu spożywczego	98,9	100,2	100,0	101,1	103,2	100,4	98,7

^a średnie ruchome 6 – miesięczne

Wskaźnik zmian cen skupu liczony jest jako średnia arytmetyczna ważona dla koszyka produktów notowanych co miesiąc przez GUS i publikowanych w biuletynach statystycznych GUS. Są to zboża ogółem w tym , pszenica i żyto, ziemniaki, żywiec ogółem w tym żywiec wołowy, wieprzowy, i drób, oraz mleko.

Źródło: Obliczenia własne na podstawie danych GUS.

Rynek zbóż

Marcin Krzemiński

Sytuacja na rynku zbóż w bieżącym sezonie kształtuje się pod wpływem wysokich cen w Europie i na świecie. Zbiory zbóż w Polsce były w 2007 r. o jedną czwartą wyższe niż rok wcześniej, jednak w większości krajów UE-27 kolejny rok z rzędu miał miejsce ich spadek. Przy relatywnie wysokich zbiorach w Polsce, zboża z naszego kraju są eksportowane do krajów sąsiednich, gdzie występują niedobory. Ceny zbóż, przy słabej tendencji spadkowej, utrzymują się na bardzo wysokim poziomie. Interwencyjny skup zbóż, podobnie jak przed rokiem, nie odgrywa żadnej roli w kształtowaniu cen, ponieważ cena interwencyjna jest dwukrotnie niższa od cen rynkowych.

Wysokie ceny zbóż przekładają się na wzrost cen pasz, co przy niskich cenach skupu żywca, wpływa na obniżenie opłacalności ich produkcji. Wzrastają także ceny mąki, pieczywa i, w mniejszym stopniu, innych wyrobów zbożowych nabywanych przez konsumentów. Coraz wyższe ceny przyspieszają szybki spadek spożycia przetworów zbożowych.

W 2007 r. wyższa niż przed rokiem była produkcja makaronów (o ok. 10%) Obniżyły się natomiast przemiały zbóż i produkcja mąki pszennej (o 11%) oraz żytniej (o 3%). W ciągu dwóch pierwszych miesięcy 2008 r. obniżyła się produkcja mąki (w porównaniu do analogicznego okresu sprzed roku), większa była produkcja pasz i pieczywa.

Polskie ziarno jest sprzedawane przede wszystkim do sąsiednich krajów UE, gdzie występuje duży popyt na zboża. W 2007 r. pszenicę sprzedawano do Niemiec, Holandii, Norwegii oraz krajów Afryki Północnej, żyto do Niemiec, Holandii, Słowacji i Czech, jęczmień do Niemiec, Tunezji, Danii i Czech, a owies do Danii, Niemiec i Holandii. Kukurydzę eksportowano do Niemiec, Danii i na Litwę, a pozostałe zboża (z grupy 1008) do Niemiec i innych krajów UE. W imporcie dominowały dostawy z krajów UE, takich jak Czechy, Słowacja, Węgry, Niemcy, Francja, Szwecja i Dania, a także z Kazachstanu.

Zwiększa się eksport mąki pszennej, głównie dzięki dużemu wywozowi do Niemiec i Wielkiej Brytanii. Eksport pozostałych produktów pierwotnego przetwórstwa nadal pozostaje niewielki. Głównym sprowadzonym towarem pierwotnego przerobu jest sód, pochodzący z Czech i Słowacji oraz w mniejszym stopniu z Niemiec i Litwy.

Głównym eksportowanym towarem wtórnego przerobu jest pieczywo, sprzedawane do wielu krajów na wszystkich kontynentach. Najważniejszymi jego odbiorcami są jednak kraje UE (Niemcy, Czechy, Węgry, Wielka Brytania), a także Rosja. Sprowadzane do Polski pieczywo pochodzi z krajów UE (Niemcy, Czechy, Słowacja, Włochy, Bułgaria) oraz z m.in. Rosji i Turcji i innych krajów europejskich.

Gotowe pasze dla zwierząt domowych sprzedaje się do głównie krajów UE, ale ważnym odbiorcą pasz dla zwierząt hodowlanych jest także Ukraina (prawie 40% eksportu). Pasze dla zwierząt hodowlanych sprowadza się w większości z Niemiec (2/3 importu) oraz z pozostałych krajów UE (27%).

Rok 2007 był rokiem dalszego wzrostu cen produktów zbożowych. Ceny detaliczne produktów zbożowych w końcu 2007 r. były o ok. 12% wyższe niż przed rokiem. Najbardziej (o 23%) wzrosła w tym okresie cena mąki. Ceny pieczywa zwiększyły się o 14%, a wyrobów ciastkarskich i makaronów o 8%. Cena zbytu mąki wzrosła w tym okresie o 21, kaszy o 30, a pieczywa o ok. 15%. W ciągu dwóch pierwszych miesięcy 2008 r. nadal rosły ceny zbytu i ceny detaliczne.

Tendencje wzrostowe są kontynuowane także na rynku pasz. Ich poziom w ciągu roku zwiększył się o 20-30%. Wzrost cen spowodowany jest zarówno wysokimi cenami zbóż, jak i wzrastającymi cenami surowców wysokobiałkowych. W ciągu dwóch pierwszych miesięcy ceny detaliczne pasz zwiększyły się o dalsze 4-5% w porównaniu z końcem 2007 r.

Tab. 1. Ceny skupu i ceny targowiskowe zbóż (zł/tonę)

Okresy	Pszenica	Żyto	Kukurydza	Jęczmień	Pszenica	Żyto	Jęczmień	Owies	Cena interwenc. według kursu NBP
	Skup				Targowiska				
2006 I-XII	447,6	385,2	447,5	402,4	509,3	417,2	478,2	422,2	.
2007 I-XII	699,6	603,6	.	.	760,1	660,6	711,6	659,2	.
2006 I-VI	395,6	347,5	402,2	382,2	451,1	362,0	429,9	374,8	.
2007 I-VI	623,5	600,5	.	.	727,2	636,8	695,7	647,0	.
2007 I	630,5	604,8	606,6	561,2	686,8	584,3	646,7	576,6	398,30
II	646,7	627,0	624,7	593,7	730,9	651,3	698,5	632,3	401,85
III	634,5	608,4	597,2	592,8	737,1	650,3	713,9	663,9	402,72
IV	620,1	580,1	591,1	581,9	733,2	643,3	705,6	666,7	397,46
V	610,9	582,7	586,1	571,6	739,2	653,3	705,6	670,9	395,37
VI	582,2	555,5	572,6	555,2	735,7	638,4	703,6	671,6	x
VII	552,4	477,8	575,3	581,0	699,6	608,2	665,4	632,7	x
VIII	678,6	564,4	681,0	652,3	719,3	627,0	667,3	633,9	x
IX	837,3	680,2	762,4	724,3	818,1	708,6	742,4	681,4	x
X	825,7	694,6	713,3	743,7	846,9	730,7	766,3	698,7	x
XI	799,1	672,2	668,5	736,4	839,4	718,1	758,7	693,8	372,03
XII	803,8	662,2	706,7	730,4	834,9	713,7	765,4	687,6	368,46
2008 I	861,2	726,1	779,5	777,2	852,5	735,9	790,4	706,2	370,51
II	879,7	736,6	812,0	819,7	879,4	745,9	837,5	744,3	369,53

Źródło: Dane GUS.

Tab. 2. Skup zbóż (tys. ton)

Okresy	Pszenica	Żyto	Jęczmień	Pszenżyto	Zboża podst.	Kukurydza
2006 I-XII	3724,7	489,2	461,9	322,8	5054,7	591,4
2007 I-XII	3005,5	409,7	495,8	228,3	4213,0	622,7
2006 I-VI	1567,2	184,8	146,9	149,4	2068,9	283,3
2007 I-VI	883,9	115,6	114,7	44,4	1166,7	168,1
2006/07	3724,6	419,9	429,8	218,0	4152,4	646,2 ^a
2007 I	150,9	23,8	23,2	8,3	207,6	32,2
II	202,2	30,4	20,5	7,4	262,5	29,1
III	157,2	21,7	21,5	7,1	209,0	20,1
IV	100,9	14,5	17,3	7,7	141,5	22,5
V	142,7	12,8	15,2	6,6	178,1	28,8
VI	130,1	12,4	17,1	7,3	168,0	35,4
VII	328,6	41,8	97,3	29,6	499,3	22,3
VIII	613,0	98,2	143,3	59,8	944,6	15,9
IX	555,2	54,7	66,6	37,1	729,4	26,7
X	319,5	51,2	34,7	33,8	450,6	184,2
XI	177,0	28,3	23,8	15,8	249,8	148,3
XII	128,3	19,9	15,3	7,8	172,6	57,2
2008 I	255,1	24,9	20,1	12,5	314,8	67,6
II	245,4	30,8	24,1	13,1	316,0	56,8

^a od października do września

Źródło: Dane GUS.

Tab. 3. Przemysłowa produkcja niektórych wyrobów zbożowych (tys. ton)^a

Okresy	Przemiał zbóż ogółem	Mąka pszenna	Mąka żytnia	Pieczywo świeże	Makarony	Mieszanki dla zwierząt
2006 I-XII	2011,5	1725,9	112,91	710,4	102,51	5401,1
2007 I-XII	1885,6	1531,6	110,06	746,3	113,10	5966,8
2006 I-VI	973,9	861,0	58,87	349,3	51,22	2521,5
2007 I-VI	1001,2	808,9	56,38	365,4	54,56	2976,3
2007 I	183,9	150,8	12,22	58,3	9,45	514,2
II	162,8	130,2	8,83	56,4	10,00	457,8
III	180,4	145,3	8,64	64,3	10,58	503,1
IV	158,2	129,1	8,64	61,4	8,35	488,7
V	163,8	132,2	9,40	62,9	7,14	523,9
VI	152,2	121,3	8,64	62,2	9,03	488,7
VII	152,3	122,4	8,99	62,6	9,99	493,1
VIII	160,8	131,5	11,00	63,5	10,23	540,5
IX	146,9	120,3	8,69	62,5	10,34	504,0
X	157,7	121,2	8,46	67,0	9,83	499,2
XI	151,1	124,9	8,79	62,5	9,46	483,6
XII	115,5	103,4	7,75	62,9	8,70	470,0
2008 I	141,5	120,3	9,49	64,7	9,60	554,0
II	.	101	8,2	.	9,9	.

^a firmy zatrudniające 50 i więcej pracowników

Źródło: Dane GUS.

Tab. 4. Eksport i import ziarna zbóż (tys. ton)

Okresy	Eksport					Import				
	Pszenvica ^a	Żyto	Jęczmień	Kuku-rydza	Pszenvżyto ^b	Pszenvica ^a	Żyto	Jęczmień	Kuku-rydza	Pszenvżyto ^b
2006 I-XII	660,5	61,4	115,1	266,9	35,9	615,4	18,3	101,2	229,9	7,6
2007 I-XII	335,7	58,8	143,5	145,0	19,0	1176,2	166,9	306,2	610,4	16,2
2006 I-VI	145,3	12,9	3,8	167	12,9	131,8	5,7	14,4	22,4	5,6
2007 I-VI	5,6	4,7	14,2	33,4	1,6	1034,6	156,3	253,0	538,1	14,5
2006/07	520,8	53,2	125,5	133,3	24,6	1518,2	168,9	339,8	745,6	16,5
2007 I	0,23	1,89	0,92	0,88	0,63	202,28	65,37	35,84	92,51	7,34
II	2,60	1,00	3,94	3,57	0,17	303,25	35,11	49,13	122,82	2,32
III	0,14	0,66	3,10	6,94	0,12	218,71	30,59	35,63	109,64	1,74
IV	0,22	0,60	1,80	19,17	0,00	115,96	11,49	51,07	93,92	1,53
V	0,24	0,22	1,14	0,43	0,49	121,93	7,36	46,48	76,30	1,03
VI	2,13	0,34	3,29	2,44	0,16	72,49	6,39	34,84	42,96	0,51
VII	34,28	1,17	27,84	6,71	1,37	27,09	3,29	18,09	21,91	0,38
VIII	76,07	12,53	50,96	16,93	3,57	27,86	0,51	11,53	9,90	0,25
IX	67,95	17,58	20,65	2,96	5,77	29,63	2,21	6,04	7,65	0,43
X	79,76	16,70	13,63	57,06	4,14	21,06	1,46	6,32	15,46	0,24
XI	47,55	3,74	14,00	15,97	1,63	12,06	3,02	3,52	4,80	0,15
XII	24,53	2,35	2,20	11,90	0,98	23,84	0,11	7,72	12,52	0,26
2008 I	11,37	1,00	2,33	2,60	1,26	20,72	0,13	1,28	8,98	0,15

^a razem z pszenicą durum, ^b razem z gryką i prosem

Źródło: Dane CIHZ, CAAC i MF, za 2006 r. dane ostateczne, za 2007 i 2008 r. dane wstępne.

Tab. 5. Eksport i import produktów pierwotnego przetwórstwa zbóż (tys. ton)

Okresy	Eksport					Import				
	Mąka pszenna	Pozostałe mąki	Kasze grysiaki granulki	Ziarno obrobione inaczej	Slód	Mąka pszenna	Pozostałe mąki	Kasze grysiaki granulki	Ziarno obrobione inaczej	Slód
2006 I-XII	10,8	2,4	4,7	1,1	8,8	38,0	17,7	31,0	31,5	203,7
2007 I-XII	10,5	4,5	7,5	7,7	16,3	39,2	16,4	41,6	43,0	242,6
2006 I-VI	7,8	1,8	2,5	0,6	5,5	17,3	9,6	16,2	17,1	100,1
2007 I-VI	3,3	1,5	2,4	3,0	9,2	20,1	9,2	24,1	23,7	124,4
2006/07	6,3	2,1	4,6	3,5	12,5	40,8	17,3	38,9	38,1	228,0
2007 I	0,34	0,05	0,32	0,10	1,24	3,95	1,45	4,12	5,11	18,05
II	0,36	0,11	0,33	0,11	1,43	3,37	1,30	3,82	4,90	15,57
III	0,59	0,24	0,45	0,33	1,81	3,44	1,94	4,83	3,86	20,78
IV	0,61	0,14	0,43	0,37	1,64	2,66	1,41	3,78	4,01	21,23
V	0,62	0,35	0,44	1,55	1,36	3,65	1,44	4,12	3,09	25,12
VI	0,82	0,63	0,40	0,52	1,70	2,99	1,63	3,47	2,76	23,66
VII	0,66	0,35	0,79	0,44	1,94	3,07	1,14	3,47	2,25	28,13
VIII	0,87	0,60	0,92	0,77	0,22	3,29	1,09	3,74	3,95	24,56
IX	1,12	0,29	0,86	0,55	0,21	3,15	1,47	2,79	1,88	19,01
X	1,36	0,39	1,29	0,93	0,98	3,77	1,40	3,41	4,46	17,50
XI	1,58	0,56	0,69	1,12	2,67	3,60	1,26	2,44	4,12	14,87
XII	1,57	0,77	0,62	0,88	1,14	2,22	0,90	1,63	2,57	14,15
2008 I	1,82	0,43	0,89	1,06	1,13	2,43	0,67	1,47	1,52	19,70

Źródło: Dane CIHZ, CAAC i MF, za 2006 r. dane ostateczne, za 2007 i 2008 r. dane wstępne.

Tab. 6. Eksport i import pasz i produktów wtórnego przetwórstwa zbóż (tys. ton)

Okresy	Eksport					Import				
	Ciasto makaron.	Wyroby spożywcze ^a	Chleb, pieczywo cukiernicze	Pasze dla zwierząt hodowl.	Pasze dla zwierząt domowych	Ciasto makaron.	Wyroby spożywcze ^a	Chleb, pieczywo cukiernicze	Pasze dla zwierząt hodowl.	Pasze dla zwierząt domowych
2006 I-XII	6,5	40,4	185,2	109,9	104	40,7	10,6	66,8	203,0	74,1
2007 I-XII	8,1	48,7	213,0	110,8	96,6	51,9	11,9	79,9	252,4	85,4
2006 I-VI	3,6	20,7	86,8	49,2	56,3	19,0	5,3	29,2	94,7	34,7
2007 I-VI	4,3	24,3	103,9	55,4	47,3	26,5	6,0	38,0	113,9	41,1
2006/07	7,2	44,0	202,3	116,1	95,0	48,2	11,3	75,6	222,2	80,5
2007 I	0,72	3,28	15,13	9,9	8,7	4,52	0,58	5,81	18,1	7,1
II	0,64	3,69	16,30	9,0	8,1	4,18	1,98	5,93	17,2	6,8
III	0,85	4,77	18,08	8,9	9,1	4,77	1,05	8,96	20,1	8,2
IV	0,67	4,29	17,64	8,7	7,2	4,12	0,72	5,39	18,6	6,0
V	0,87	3,68	18,75	10,3	7,2	4,50	1,12	5,81	19,9	6,0
VI	0,54	4,58	18,00	8,7	7,1	4,37	0,56	6,06	20,0	7,0
VII	0,48	3,52	17,25	9,4	7,9	4,55	1,28	7,09	42,4	6,9
VIII	0,54	4,52	19,29	9,9	8,3	3,82	0,89	7,26	23,5	8,0
IX	0,58	4,82	18,35	10,1	8,4	4,10	1,19	7,54	19,9	6,9
X	0,95	4,10	20,03	10,6	9,1	4,45	0,84	6,75	19,5	8,8
XI	0,71	3,71	19,24	8,6	8,1	4,39	0,96	7,61	17,7	7,7
XII	0,55	3,71	14,97	6,7	7,5	4,14	0,72	5,69	15,6	5,9
2008 I	0,45	4,21	10,71	5,53	3,55	3,34	0,52	4,10	16,60	6,60

^a uzyskane przez sępcznianie lub prażenie ziarna zbóż

Źródło: Dane CIHZ, CAAC i MF, za 2006 r. dane ostateczne, za 2007 i 2008 r. dane wstępne.

Tab. 7. Ceny producenta i ceny detaliczne wybranych produktów zbożowych (zł/kg)

Okresy	Mąka poznańska		Kasza jęczmienna		Chleb mieszany		Chleb razowy	
	Cena producenta	Cena detaliczna	Cena producenta	Cena detaliczna	Cena producenta	Cena detaliczna	Cena producenta	Cena detaliczna
2006 I-XII	0,80	1,43	1,04	2,36	2,32	2,72	3,18	3,51
2007 I-XII	1,08	1,73	1,31	2,66	2,68	3,16	3,55	4,08
2006 I-VI	0,69	1,37	1,00	2,34	2,27	2,63	3,13	3,39
2007 I-VI	0,98	1,66	1,21	2,52	2,58	3,00	3,42	3,91
2007 I	1,01	1,64	1,17	2,44	2,52	2,96	3,35	3,81
II	1,02	1,65	1,18	2,48	2,57	3,00	3,41	3,90
III	1,02	1,66	1,22	2,48	2,59	3,02	3,43	3,94
IV	0,97	1,66	1,23	2,52	2,60	3,02	3,45	3,94
V	0,95	1,66	1,24	2,58	2,60	3,02	3,45	3,93
VI	0,94	1,67	1,24	2,58	2,59	3,02	3,43	3,94
VII	0,91	1,67	1,23	2,60	2,60	3,04	3,44	3,95
VIII	1,07	1,67	1,30	2,62	2,65	3,06	3,51	3,95
IX	1,30	1,76	1,46	2,70	2,79	3,30	3,73	4,27
X	1,28	1,88	1,50	2,82	2,88	3,42	3,82	4,40
XI	1,24	1,92	1,51	2,96	2,92	3,46	3,84	4,44
XII	1,22	1,96	1,52	3,02	2,91	3,48	3,87	4,48
2008 I	1,25	1,97	1,56	3,12	2,95	3,50	3,95	4,50
II	1,26	2,00	1,59	3,24	3,01	3,52	3,98	4,51

Źródło: Dane GUS.

Tab. 8. Ceny detaliczne mieszanek i koncentratów (zł/tonę)

Okresy	Mieszanka „B” sypka dla bydła dorosłego	Mieszanka „L” sypka dla loch	Mieszanka „P” sypka dla prosiąt	Mieszanka „T2” sypka dla tuczników	Mieszanka „DKA – Starter” sypka dla kurcząt	Mieszanka „DJ-1” sypka dla kur niosek	Koncentrat „Provit” sypki dla tuczników
2006 I-XII	864,6	943,4	1511,1	784,8	1152,6	1010,8	1594,0
2007 I-XII	1022,1	1145,7	1725,8	962,2	1298,3	1171,8	1635,2
2006 I-VI	816,6	913,3	1493,2	780,9	1151,0	1007,8	1605,8
2007 I-VI	977,3	1099,2	1664,9	916,4	1261,4	1117,8	1610,0
2007 I	974,0	1055,6	1589,6	860,3	1202,8	1066,7	1593,5
II	995,8	1085,4	1625,5	890,0	1238,9	1097,6	1607,6
III	975,0	1110,1	1675,6	918,0	1264,8	1126,9	1619,2
IV	982,8	1114,3	1694,1	960,7	1284,7	1135,8	1621,2
V	968,5	1119,7	1701,7	934,3	1288,9	1138,2	1609,6
VI	967,5	1109,9	1702,9	935,3	1288,1	1141,3	1609,1
VII	991,0	1110,1	1705,5	937,1	1251,8	1141,8	1609,9
VIII	1009,6	1119,8	1710,2	944,5	1259,1	1149,0	1612,3
IX	1079,1	1204,4	1780,7	1010,7	1340,1	1220,6	1644,5
X	1099,8	1230,7	1827,6	1042,7	1379,9	1263,3	1678,4
XI	1114,5	1243,2	1851,2	1057,1	1389,1	1288,7	1710,1
XII	1107,7	1245,7	1845,0	1055,5	1390,9	1291,3	1707,9
2008 I	1112,2	1260,8	1846,8	1075,0	1398,2	1300,9	1722,5
II	1157,9	1292,9	1881,0	1105,5	1452,1	1330,5	1767,2

Źródło: Dane GUS.

Tab. 9. Relacje cen pasz przemysłowych do cen zbóż i cen skupu żywca i mleka*

Miesiące	Mieszanka „T2” / ceny targ. żyta	Mieszanka „DKA – Starter” / ceny targ. pszenicy	Koncentrat „Provit” / ceny targ. żyta	Ceny skupu mleka / mieszanka „B”	Ceny skupu trzody / koncentrat „Provit”	Ceny skupu trzody / mieszanka „T2”	Ceny skupu drobiu / mieszanka „DKA – Starter”
2006 VII	2,03	2,43	4,19	1,01	2,48	5,10	2,56
VIII	1,87	2,22	3,86	1,01	2,71	5,59	2,73
IX	1,64	1,98	3,32	1,00	2,60	5,28	2,66
X	1,55	1,95	3,09	1,02	2,37	4,73	2,53
XI	1,55	1,90	3,05	1,02	2,17	4,26	2,39
XII	1,52	1,85	2,93	1,05	2,08	4,01	2,32
2007 I	1,47	1,75	2,63	0,99	1,98	3,51	2,49
II	1,37	1,70	2,47	0,98	2,03	3,66	2,64
III	1,41	1,72	2,49	1,01	2,03	3,58	2,70
IV	1,49	1,75	2,52	1,00	2,05	3,46	2,55
V	1,43	1,74	2,46	1,02	2,00	3,45	2,63
VI	1,47	1,75	2,52	1,03	2,18	3,75	2,80
VII	1,54	1,79	2,65	1,03	2,45	4,22	3,03
VIII	1,51	1,75	2,57	1,05	2,52	4,31	3,04
IX	1,43	1,64	2,32	1,06	2,47	4,02	2,84
X	1,43	1,63	2,30	1,10	2,14	3,44	2,72
XI	1,47	1,65	2,38	1,16	1,91	3,09	2,63
XII	1,48	1,67	2,39	1,19	1,97	3,18	2,37
2008 I	1,46	1,64	2,34	1,12	2,03	3,25	2,30
II	1,48	1,65	2,37	1,04	1,85	2,96	2,32

*relacje cen wyrażonych w zł/l dla mleka i zł/kg dla pozostałych towarów

Źródło: Obliczenia własne na podstawie danych GUS.

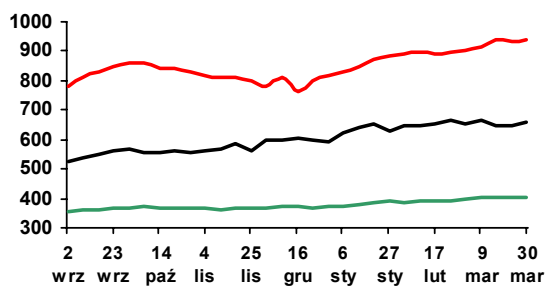
Tab. 10. Ceny zbóż za granicą (EUR/tonę)

Miesiące	Pszenica konsumpcyjna Niemcy	Pszenica konsumpcyjna Czechy	Żyto konsumpcyjne Niemcy	Jęczmień paszowy Niemcy	Jęczmień paszowy Czechy	Kukurydza paszowa Słowacja	Kukurydza paszowa Czechy
2006 VII	122,08	102,33	123,25	98,54	89,00	89,00	102,00
VIII	123,77	110,04	124,00	104,55	89,75	95,83	103,50
IX	136,37	117,75	144,10	111,16	90,50	102,67	105,00
X	145,63	125,33	152,82	118,64	95,00	105,00	111,67
XI	149,36	130,40	156,10	132,56	97,80	113,40	123,80
XII	151,82	137,33	155,95	140,31	100,66	120	134,66
2007 I	154,33	141	155,90	143,62	122	124	154
II	154,91	144	159,66	143,04	116	124	145
III	154,91	148	162,55	139,93	115	131	130
IV	156,13	149	159,58	140,09	120	132	142
V	157,32	149	159,73	143,00	121	125	138
VI	160,52	146	158,10	145,85	112	124	148
VII	194,75	148	172,88	159,86	131	139	140
VIII	211	180	194	183	149	142	152
IX	253	188	250	219	158	166	163
X	255	214	250	230	206	235	214
XI	239	224	238	223	199	220	212
XII	254	225	240	237	202	220	211
2008 I	258	229	251	238	198	223	211
II	263	239	245	233	256	223	223

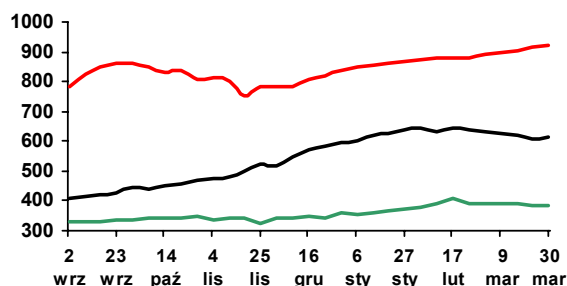
Źródło: ZMP, biuletyn Ministerstwa Rolnictwa.

Tygodniowe notowania cen wybranych zbóż i produktów zbożowych (zł/tonę)

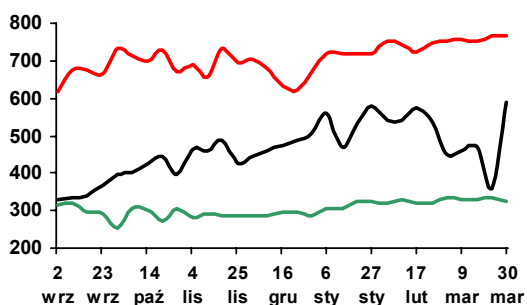
Rys. 1. Pszenica konsumpcyjna

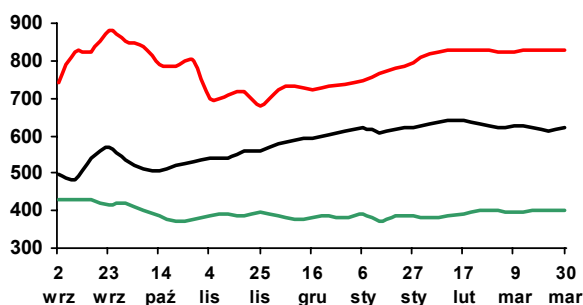
Rys. 2. Pszenica paszowa

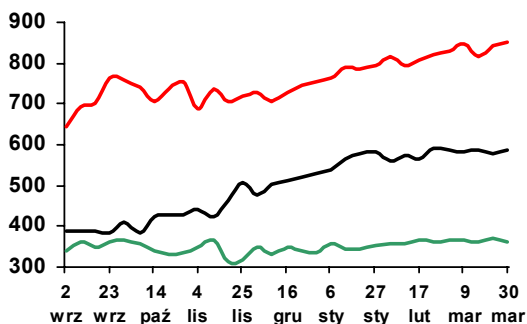
Rys. 3. Żyto paszowe

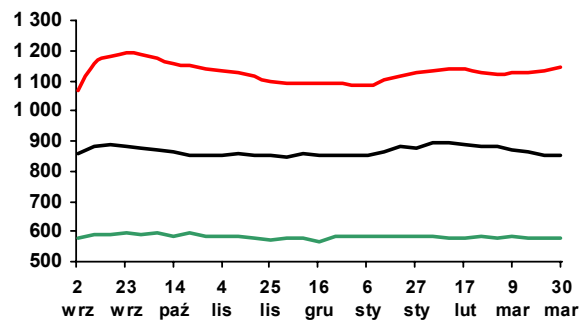
Rys. 4. Kukurydza paszowa

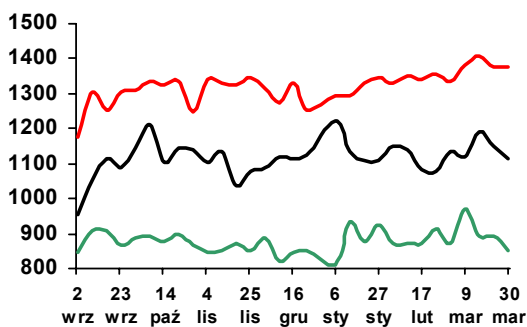
Rys. 5. Jęczmień paszowy

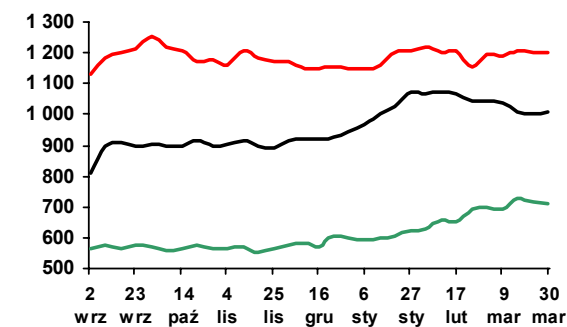
Rys. 6. Mąka pszenna piekarnicza (typ 750)

Rys. 7. Mąka pszenna detaliczna (typ 500)

Rys. 8. Mąka żytnia piekarnicza (typ 500/580)

Legenda:

2007/08

2006/07

2005/06

Źródło: Biuletyn „Rynek zbóż” 2005-08; ZSRIR, MRiRW.

Rynek cukru

Piotr Szajner

W sezonie 2007/2008 kwota produkcji cukru w Polsce i większości krajów UE została zmniejszona współczynnikiem redukcji 13,5%¹. Redukcją objęto kwotę podstawową 1671 tys. ton jak i kwotę dodatkową 100,6 tys. ton. W rezultacie krajowa kwota produkcyjna wynosi 1533 tys. ton. Areal uprawy buraków cukrowych wyniósł ok. 228 tys. ha. Rekordowe plony korzeni ok. 580 dt/ha spowodowały, że zbiory przekroczyły 13 mln ton. Produkcja cukru wyniosła ok. 1920 tys. ton i była o 387 tys. ton większa od limitu produkcyjnego. Według GUS w okresie od września 2007 r. do stycznia 2008 r. zakłady wyprodukowały 1550 tys. ton cukru. Przemysł cukrowniczy posiada jednak duże zapasy soku gęstego, który w kolejnych miesiącach można przetworzyć na cukier.

W 2008 r. nadwyżki produkcyjne nie będą mogły być przeznaczone na eksport. System regulacji rynku przewiduje, że cukier ten można zużyć na cele niespożywcze lub wliczyć do produkcji kwotowej w sezonie 2008/2009. Kwota produkcyjna w sezonie 2008/2009 będzie mniejsza niż w sezonie 2007/2008, a zdecyduje o tym trwająca reforma systemu regulacji w rynku w UE. W drugim etapie reformy redukcja kwoty produkcyjnej w Polsce wyniesie 8-9%. Zmniejszenie kwoty oraz zaliczenie pewnych ilości cukru z mijającego sezonu jako produkcję kwotową w nadchodzącym sezonie 2008/2009, przyczynią się do spadku areалу uprawy buraków cukrowych do ok. 200 tys. ha.

Minimalna cena skupu braków cukrowych w UE w sezonie 2007/2008 wyniosła 29,78 EUR/tonę. W 2007 r. średnia cena skupu w Polsce wynosiła 111,20 zł/tonę i była o 13,6% niższa niż przed rokiem. Spadek cen skupu jest rekompensowany w formie dopłat bezpośrednich. W okresie od 1 grudnia 2007 r. do 30 czerwca 2008 r. plantatorzy otrzymają tzw. płatność cukrową w wysokości 37,29 zł/tonę buraków objętych limitem produkcyjnym. W sezonie 2008/2009 minimalna cena skupu obniży się do 27,83 EUR/tonę, a ceny skupu w 2008 r. spadną do ok. 100 zł/tonę. Spadek ten będzie częściowo rekompensowany w formie płatności cukrowych.

Popyt na cukier na rynku krajowym utrzymuje się na stabilnym poziomie ok. 1620 tys. ton. Spożycie w gospodarstwach domowych wykazuje tendencję spadkową. W 2007 r. wyniosło ono ok. 18,1 kg/osobę, podczas gdy przed integracją z UE wynosiło prawie 20 kg/osobę. Malejącą konsumpcję w gospodarstwach domowych rekompensuje wzrost zużycia w przetwórstwie żywności. Potwierdzają to zmiany w produkcji artykułów spożywczych o dużej zawartości cukru. W styczniu br. zwiększyła się produkcja wszystkich produktów spożywczych. W 2008 r. możliwy jest także wzrost zużycia cukru w przemyśle chemicznym, w tym przede wszystkim nadwyżek produkcyjnych.

W styczniu i lutym br. wystąpił dalszy spadek cen detalicznych cukru do ok. 2,90 zł/kg. Ceny zbytu obniżyły się w lutym do 2,28-2,26 zł/kg, tj. do poziomu ceny referencyjnej wyrażonej w złotych (2,26 zł/kg). Powodem spadku cen jest duża podaż cukru i aprecjacja złotego względem euro. W styczniu 2007 r. ceny zbytu wynosiły 2,53-2,58 zł/kg.

W styczniu 2008 r. eksport cukru wyniósł 21,5 tys. ton, w tym ok. 9 tys. ton do krajów UE. Na rynek unijny cukier sprzedawano po cenie wynoszącej średnio ok. 520 EUR/tonę, przy cenie referencyjnej 631,9 EUR/tonę. Do krajów trzecich cukier eksportowano po cenie ok. 220 EUR/tonę, tj. zbliżonej do cen na rynku światowym. Import cukru w styczniu br. wyniósł 6,7 tys. t i był znacznie większy niż przed rokiem. W warunkach dużej podaży wzrost importu ma negatywny wpływ na poziom cen krajowych.

W marcu 2008 r. na rynku światowym wzrosły ceny cukru białego do 355 USD/tonę. Ceny cukru surowego w transakcjach gotówkowych na giełdzie w Nowym Jorku (kontrakt 11) obniżyły się do 355 USD/tonę.

¹ Rozporządzenie Komisji (WE) Nr 290/2007 z dnia 16 marca 2007 r. ustalające, na rok gospodarczy 2007/2008, współczynnik procentowy, o którym mowa w art. 19 rozporządzenia rady (WE) Nr 318/2006.

Tab. 1. Produkcja wybranych artykułów spożywczych zawierających cukier (tys. ton, mln hl)

Miesiące		Czekolada	Wyroby czekoladowane	Cukierki	Dżemy owocowe	Słodzone napoje bezalkoholowe
2007	I	13,9	9,1	4,1	4,0	1,5
	II	12,5	9,0	3,9	3,7	1,5
	III	14,5	8,0	4,4	4,2	2,1
	IV	13,2	5,3	4,3	4,4	2,4
	V	9,6	5,1	4,6	4,1	2,9
	VI	9,0	4,5	4,5	5,3	3,4
	VII	7,3	6,6	3,9	4,7	2,8
	VIII	14,1	9,9	4,0	3,4	2,0
	IX	16,1	11,5	4,0	4,0	1,9
	X	17,5	13,6	4,7	4,7	1,6
	XI	15,8	11,7	4,4	3,9	2,0
	XII	10,2	9,1	3,3	3,3	1,8
2008	I	14,0	9,8	4,2	4,2	1,5
$\frac{I\ 2008}{I\ 2007} \cdot 100$		100,1	107,1	100,8	1002,8	103,0

Źródło: Obliczenia IERiGŻ-PIB, dane GUS z przedsiębiorstw zatrudniających powyżej 50 pracowników.

Tab. 2. Ceny w handlu zagranicznym cukrem (EUR/tonę)

Miesiące	Eksport			Import			
	Ogółem	UE-27	Kraje trzecie	Ogółem	UE-27	Kraje trzecie	
2007	I	574,68	646,59	390,34	652,04	640,85	825,16
	II	578,27	667,48	348,19	681,28	724,35	398,23
	III	590,34	625,56	351,25	672,87	674,52	649,86
	IV	601,46	628,92	358,11	697,37	789,13	435,51
	V	504,83	549,36	304,94	766,47	799,62	578,92
	VI	453,37	495,50	282,36	641,20	720,15	420,19
	VII	403,78	543,23	254,62	656,46	790,23	364,58
	VIII	385,72	540,44	242,98	571,30	606,01	482,87
	IX	339,84	504,20	239,33	570,60	587,26	483,14
	X	348,62	491,29	218,07	623,96	656,26	526,82
	XI	303,51	531,15	214,01	584,61	614,62	558,44
	XII	316,27	522,73	216,88	576,77	591,19	559,21
2008	I	339,00	520,00	220,00	590,00	590,00	585,00

Źródło: Obliczenia IERiGŻ-PIB na podstawie wstępnych danych MF i CAAC (Centrum Analityczne Administracji Celnej).

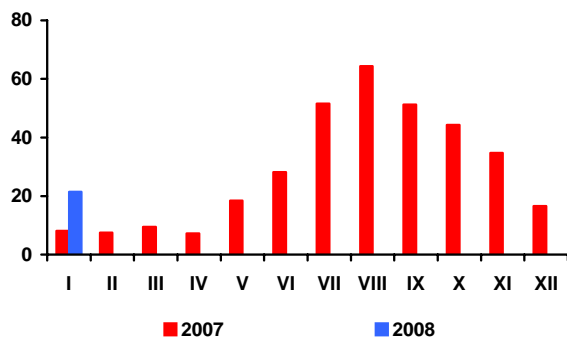
Tab. 3. Ceny cukru w Polsce (zł/kg)

Miesiące	Ceny zbytu		Cena referencyjna ^a	Cena detaliczna	
	workowany	paczkowany			
2007	I	2,53	2,58	2,45	3,15
	II	2,57	2,61	2,46	3,12
	III	2,57	2,60	2,46	3,07
	IV	2,58	2,60	2,41	3,06
	V	2,57	2,57	2,39	3,05
	VI	2,52	2,50	2,41	3,01
	VII	2,44	2,43	2,38	2,97
	VIII	2,48	2,46	2,39	2,94
	IX	2,45	2,42	2,39	2,93
	X	2,45	2,50	2,34	2,93
	XI	2,45	2,55	2,31	2,94
	XII	2,40	2,51	2,28	2,94
2008	I	2,35	2,40	2,28	2,93
	II	2,28	2,26	2,26	2,90

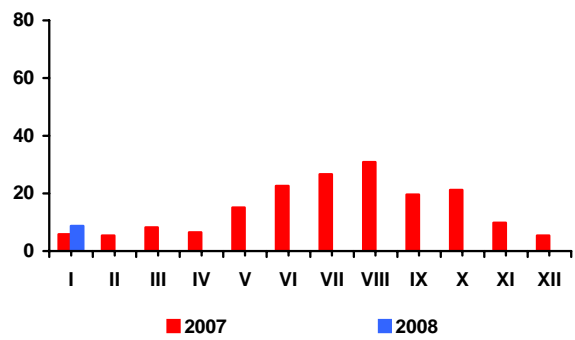
^a cenę referencyjną 631,9 EUR/tonę przeliczono na polską walutę wg miesięcznych kursów NBP, bez VAT

Źródło: Dane GUS.

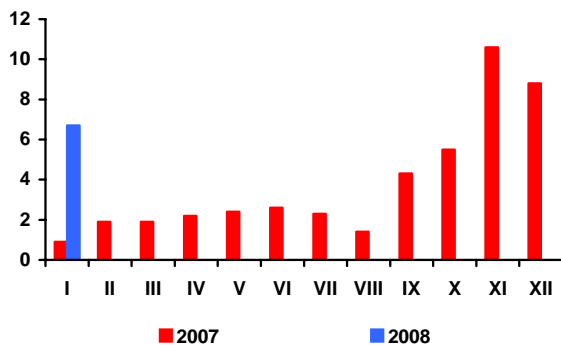
Rys. 1. Eksport ogółem (tys. ton)

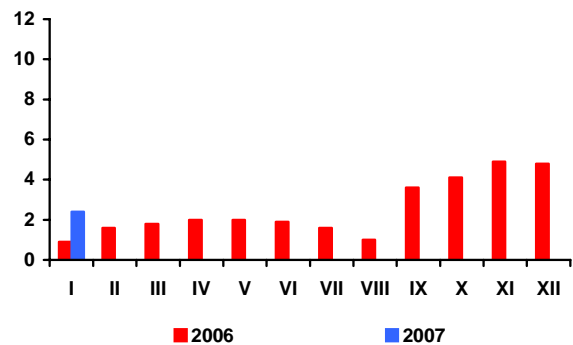
Rys. 2. Eksport do UE-27 (tys. ton)

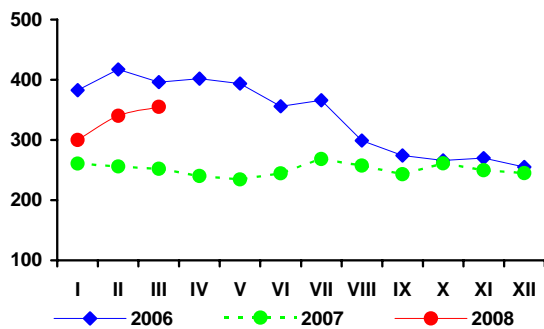
Rys. 3. Import ogółem (tys. ton)

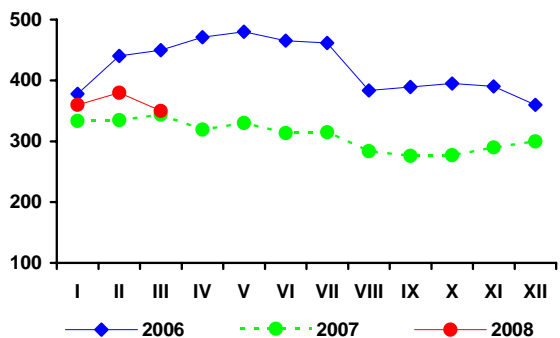
Rys. 4. Import z UE-27 (tys. ton)

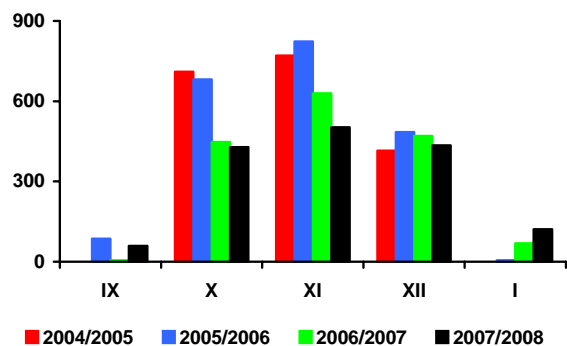
Rys. 5. Ceny cukru surowego na giełdzie w Nowym Jorku, Kontrakt Nr 11 (USD/tonę)

Rys. 6. Ceny cukru białego na giełdzie w Londynie, Kontrakt Nr 5 (USD/tonę)

Rys. 3. Produkcja cukru (tys. ton)

Źródło: Obliczenia IERiGŻ-PIB, dane MRiRW, MF, F.O Licht's „International Sugar and Sweetener Report”, GUS.

Rynek rzepaku

Ewa Rosiak

Na rynku europejskim ceny rzepaku i produktów jego przerobu są rekordowo wysokie. W ostatnim tygodniu marca za rzepak płacono 751 USD/tonę (cif Hamburg), tj. o 26 USD/tonę mniej niż na początku miesiąca, lecz o 58 USD/tonę więcej niż średnio w lutym i o 415 USD/tonę więcej niż w marcu roku poprzedniego. Olej rzepakowy kosztował 1538 USD/tonę (fob ex-mill Holandia) i był o 38 USD/tonę tańszy niż na początku miesiąca, lecz o 104 USD/tonę droższy niż średnio w lutym i o 785 USD/tonę droższy niż przed rokiem. Cena śrutu rzepakowej wyniosła 363 USD/tonę (fob ex-mill Hamburg) i była o 4 USD/tonę niższa niż na początku miesiąca, lecz o 18 USD/tonę wyższa niż średnio w lutym i o 171 USD/tonę wyższa niż przed rokiem.

Bardzo wysokie w ostatnich 2-3 miesiącach ceny olejów roślinnych w Europie i na świecie zmniejszą ich zużycie w produkcji biopaliw. Nie należy jednak spodziewać się spadku cen olejów do końca bieżącego sezonu, ze względu na deficyt soi, jak i pozostałych oleistych, słaby dolar oraz rekordowe ceny olejów mineralnych.

Na rynku krajowym zakłady tłuszczowe zakupiły w marcu ok. 23 tys. ton rzepaku przemysłowego. Przeciętna cena zakupu wyniosła ok. 1190 zł/tonę i była o ok. 4% wyższa niż przed miesiącem oraz o ok. 18% wyższa niż przed rokiem. Wzrosła też cena zbytu oleju rzepakowego rafinowanego niekonfekcjonowanego (średnio o ok. 2% do ok. 3490 zł/tonę). Zmalała cena zbytu śrutu rzepakowej (średnio o ok. 7% do 610 zł/tonę). Ceny zbytu tych produktów były odpowiednio o ok. 31% i ok. 37% wyższe niż przed rokiem.

W styczniu przemysł tłuszczowy (zakłady liczące 50 i więcej osób stałej załogi) przerobił ok. 130 tys. ton rzepaku, tj. o ok. 8% więcej niż przed miesiącem i o ok. 10% więcej niż w styczniu poprzedniego roku. Produkcja surowego oleju rzepakowego od dużych zakładach wyniosła ok. 53 tys. ton, z tego rafinowano

ok. 40 tys. ton, tj. o ok. 42% więcej niż przed rokiem. Znacząco mniejsza niż przed rokiem była produkcja olejów rafinowanych: sojowego i słonecznikowego, zaś produkcja margaryn była o ok. 3% większa.

W styczniu, w porównaniu z miesiącem poprzednim, zmalał eksport rzepaku i oleju rzepakowego, wzrósł eksport śrutu rzepakowej i margaryn. Mniejszy był import śrut i nasion oleistych, większy był import olejów roślinnych i margaryn. W styczniu wywieziono: 12 tys. ton oleju rzepakowego (o 23% mniej niż przed rokiem), 44 tys. ton śrutu rzepakowej (o 21% więcej), 2,9 tys. ton rzepaku (o 7% więcej) oraz 5,9 tys. ton margaryn (o 51% więcej). Przywieziono: 172 tys. ton śrut oleistych (o 2% mniej niż przed rokiem), 40 tys. ton olejów roślinnych (o 3% mniej), 10 tys. ton nasion oleistych (o 7% mniej), w tym 1,6 tys. ton rzepaku (o 5% więcej), 4,6 tys. ton margaryn (ponad dwukrotnie więcej).

W styczniu dynamika wzrostu cen oleju rzepakowego konfekcjonowanego była mniejsza u producenta, niż na poziomie detalu, zaś w lutym większa. W pierwszych dwóch miesiącach br. olej rzepakowy konfekcjonowany podrożał znacznie bardziej u producenta niż w detalu.

W pierwszych dwóch miesiącach br., wzrost cen detalicznych tłuszczów roślinnych (średnio o 9,3% w relacji rok do roku) był większy niż całej żywności łącznie z napojami bezalkoholowymi (7,6%), lecz wyraźnie mniejszy niż tłuszczów zwierzęcych (19,6%). Margaryny potaniały względem masła, zaś oleje roślinne podrożały względem tłuszczów zwierzęcych surowych i topionych (słoniny, smalcu itp.).

Tab. 1. Krajowy bilans olejów roślinnych (tony)

Okres	Produkcja oleju rzepakowego surowego ^a	Import olejów ogółem	Eksport olejów ogółem	Zużycie krajowe		Eksport / produkcja w %	Wskaźnik samowystarczalności ^b w %
				Ogółem	Na 1 mieszkańca		
2006 I-XII	600 369	429 465	197 914	831 920	21,82	33,0	72,2
2007 I-XII	625 000 ^c	374 343	257 242	742 101	19,46	41,2	84,2
2007 I	47 877	40 728	15 676	72 929	1,91	32,7	65,6
II	50 100	31 491	21 371	60 220	1,58	42,7	83,2
III	52 676	34 679	22 851	64 504	1,69	43,4	81,7
IV	46 445	27 394	15 100	58 739	1,54	32,5	79,1
V	46 668	27 219	31 171	42 716	1,12	66,8	109,3
VI	40 099	26 705	24 293	42 511	1,11	60,6	94,3
VII	37 497	23 242	27 172	33 567	0,88	72,5	111,7
VIII	58 272	29 285	21 195	66 362	1,74	36,4	87,8
IX	57 986	27 097	17 662	67 421	1,77	30,5	86,0
X	57 509	42 406	23 117	76 798	2,01	40,2	74,9
XI	56 440	41 097	20 093	77 444	2,03	35,6	72,9
XII	48 888	22 999	17 541	54 346	1,43	35,9	90,0
2008 I	52 715	39 632	13 356	78 991	2,1	25,3	66,7
Wskaźnik zmian w %							
I 2008 XII 2007	7,8	72,3	-23,9	45,3	45,3	x	x
I 2008 I 2007	10,1	-2,7	-14,8	8,3	8,3	x	x
I-XII 2007 I-XII 2006	4,1	-12,8	30,0	-10,8	-10,8	x	x

^a produkcja wg miesięcy dotyczy przedsiębiorstw zatrudniających 50 osób i więcej, ^b produkcja / zużycie krajowe

^c szacunek IERiGŻ-PIB

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych GUS i CAAC.

Tab. 2. Krajowy bilans oleju rzepakowego (tony)

Okres	Produkcja oleju rzepakowego surowego ^a	Import	Eksport	Zużycie krajowe		Eksport / produkcja w %	Wskaźnik samowystarczalności ^b w %
				Ogółem	Na 1 mieszkańca		
2006 I-XII	600 369	8 666	185 693	423 342	11,09	30,9	141,8
2007 I-XII	625 000 ^c	15 652	247 138	393 514	10,31	39,5	158,8
2007 I	47 877	363	15 332	32 908	0,86	32,0	145,5
II	50 100	273	20 846	29 527	0,77	41,6	169,7
III	52 676	177	22 068	30 785	0,81	41,9	171,1
IV	46 445	312	14 975	31 782	0,83	32,2	146,1
V	46 668	62	30 611	16 119	0,42	65,6	289,5
VI	40 099	296	23 644	16 751	0,44	59,0	239,4
VII	37 497	580	25 889	12 188	0,32	69,0	307,7
VIII	58 272	1697	19 865	40 104	1,05	34,1	145,3
IX	57 986	2720	17 174	43 532	1,14	29,6	133,2
X	57 509	4857	22 134	40 232	1,06	38,5	142,9
XI	56 440	2871	18 174	41 137	1,08	32,2	137,2
XII	48 888	1445	16 427	33 906	0,89	33,6	144,2
2008 I	52 715	579	11 755	41 539	1,09	22,3	126,9
Wskaźnik zmian w %							
I 2008 XII 2007	7,8	-59,9	-28,4	22,5	22,5	x	x
I 2008 I 2007	10,1	59,5	-23,3	26,2	26,2	x	x
I-XII 2007 I-XII 2006	4,1	80,6	33,1	-7,0	-7,0	x	x

^a produkcja wg miesięcy dotyczy przedsiębiorstw zatrudniających 50 osób i więcej, ^b produkcja / zużycie krajowe,

^c szacunek IERiGŻ-PIB

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych GUS i CAAC.

Tab. 3. Krajowy bilans śrut oleistych (tony)

Okres	Produkcja śruty rzepakowej ^a	Import śrut ogółem	Eksport śrut ogółem	Zużycie krajowe	Eksport / produkcja w %	Wskaźnik samowystarczalności ^b w %
2006 I-XII	900 554	2 117 286	400 876	2 616 964	44,5	34,4
2007 I-XII	937 500 ^c	2 111 304	390 167	2 658 637	41,6	35,3
2007 I	71 816	175 357	38 097	209 076	53,0	34,3
II	75 150	122 221	35 584	161 787	47,4	46,4
III	79 014	202 090	37 669	243 435	47,7	32,5
IV	69 668	187 704	16 822	240 550	24,1	29,0
V	70 002	156 472	26 559	199 915	37,9	35,0
VI	60 149	171 075	31 154	200 070	51,8	30,1
VII	56 246	216 132	21 088	251 290	37,5	22,4
VIII	87 408	151 947	46 930	192 425	53,7	45,4
IX	86 979	150 207	36 764	200 422	42,3	43,4
X	86 264	239 915	38 436	287 743	44,6	30,0
XI	84 660	166 108	55 133	195 635	65,1	43,3
XII	73 332	172 076	39 036	206 372	53,2	35,5
2008 I	79 073	171 585	45 748	204 910	57,9	38,6
Wskaźnik zmian w %						
<u>I 2008</u> <u>XII 2007</u>	7,8	-0,3	17,2	-0,7	x	x
<u>I 2008</u> <u>I 2007</u>	10,1	-2,2	20,1	-2,0	x	x
<u>I-XII 2007</u> <u>I-XII 2006</u>	4,1	-0,3	-2,7	1,6	x	x

^a wyliczenia IERiGŻ-PIB, ^b produkcja / zużycie krajowe, ^c szacunek IERiGŻ-PIB

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych GUS i CAAC.

Tab. 4. Krajowy bilans śrut rzepakowej (tony)

Okres	Produkcja ^a	Import	Eksport	Zużycie krajowe	Eksport / produkcja w %	Wskaźnik samowystarczalności ^b w %
2006 I-XII	900 554	10 044	392 913	517 685	43,6	174,0
2007 I-XII	937 500 ^c	6 696	390 099	554 097	41,6	169,2
2007 I	71 816	483	36 315	35 984	50,6	199,6
II	75 150	387	33 390	42147	44,4	178,3
III	79 014	528	35 148	44394	44,5	178,0
IV	69 668	406	12 938	57 136	18,6	121,9
V	70 002	310	24 441	45 871	34,9	152,6
VI	60 149	249	29 449	30 949	49,0	194,4
VII	56 246	730	19 619	37 357	34,9	150,6
VIII	87 408	755	45 099	43 064	51,6	203,0
IX	86 979	1 654	34 567	54 066	39,7	160,9
X	86 264	359	34 873	51 750	40,4	166,7
XI	84 660	286	48 597	36 349	57,4	232,9
XII	73 332	549	35 663	38 218	48,6	191,9
2008 I	79 073	714	43 861	35 926	55,5	220,1
Wskaźnik zmian w %						
<u>I 2008</u> <u>XII 2007</u>	7,8	30,1	23,0	-6,0	x	x
<u>I 2008</u> <u>I 2007</u>	10,1	47,8	20,8	-0,2	x	x
<u>I-XII 2007</u> <u>I-XII 2006</u>	4,1	-33,3	-0,7	7,0	x	x

^a wyliczenia IERiGŻ-PIB, ^b produkcja / zużycie krajowe, ^c szacunek IERiGŻ-PIB

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych GUS i CAAC.

Tab. 5. Krajowy bilans margaryny (tony)

Okres	Produkcja ^a	Import	Eksport	Zużycie krajowe		Eksport / produkcja w %	Wskaźnik samowystar- czalności ^b w %
				Ogółem	Na 1 mieszkańca		
2006 I-XII	345 455	25 078	39 941	330 592	8,66	11,6	104,5
2007 I-XII	345 054 ^c	31 464	61 882	314 636	8,24	17,9	109,7
2007 I	25 572	2 332	4 532	23 372	0,61	17,7	109,4
II	27 006	2 077	3 887	25 196	0,66	14,4	107,2
III	27 201	2 320	4 080	25 441	0,67	15,0	106,9
IV	32 064	2 780	5 837	29 007	0,76	18,2	110,5
V	27 578	1 875	4 783	24 670	0,65	17,3	111,8
VI	27 790	2 495	4 119	26 166	0,69	14,8	106,2
VII	25 088	2 513	3 436	24 165	0,63	13,7	103,8
VIII	26 310	1 957	3 761	24 506	0,64	14,3	107,4
IX	29 724	1 894	4 870	26 748	0,70	16,4	111,1
X	32 141	2 689	6 373	28 457	0,75	19,8	112,9
XI	34 778	3 108	8 597	29 289	0,77	24,7	118,7
XII	32 628	3 258	7 893	27 993	0,73	24,2	116,6
2008 I	27 706	4 625	5 881	26 450	0,69	21,2	104,7
Wskaźnik zmian w %							
I 2008 XII 2007	21,8	2,8	38,5	15,0	15,0	x	x
I 2008 I 2007	2,6	122,7	51,3	5,0	5,0	x	x
I-XII 2007 I-XII 2006	99,9	125,5	154,9	95,2	95,2	x	x

^a produkcja wg miesięcy dotyczy przedsiębiorstw zatrudniających 50 osób i więcej, ^b produkcja / zużycie krajowe,

^c szacunek IERIGŻ-PIB

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych GUS i CAAC.

Tab. 6. Ceny skupu (zł/tonę)

Okres	Rzepak ^a	Pszenvica	Relacja cen
2006 I-XII	934,4	447,6	2,09
2007 I-XII	986,0 ^b	699,6	1,41
2007 II	1039,8	646,7	1,61
III	1008,9	634,5	1,59
IV	983,3	620,1	1,59
V	999,0	610,9	1,64
VI	982,0	582,2	1,69
VII	950,8	552,4	1,72
VIII	963,2	678,6	1,42
IX	1053,4	837,3	1,26
X	1065,0	825,7	1,29
XI	1009,8	799,1	1,26
XII	1081,4	803,8	1,35
2008 I	1085,0	861,2	1,26
II	1144,0	879,7	1,30
Wskaźnik zmian w %			
II 2008 I 2008	5,4	2,1	x
II 2008 II 2007	10,0	36,0	x
II 2008 XII 2007	5,8	9,4	x

^a ceny roczne oraz za VII, VIII i IX – dane GUS, pozostałe miesięczne – dane MRiRW, ^b szacunek MRiRW.

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych GUS i MRiRW.

Tab. 7. Ceny olejów roślinnych konfekcjonowanych (zł/litr)

Okres	Ceny zbytu			Ceny detaliczne		
	Olej rzepakowy	Olej sojowy	Olej słonecznikowy	Olej rzepakowy	Olej sojowy	Olej słonecznikowy
2006 I-XII	3,22	3,87	4,07	4,70	5,24	5,60
2007 I-XII	3,63	3,64	4,29	4,91	5,35	5,53
2007 II	3,38	3,92	4,12	4,81	5,25	5,46
III	3,64	4,00	4,03	4,80	5,28	5,46
IV	3,73	3,85	4,06	4,79	5,24	5,42
V	3,55	x	4,12	4,81	5,25	5,40
VI	3,49	x	3,99	4,80	5,25	5,38
VII	3,43	4,07	4,10	4,81	5,27	5,40
VIII	3,46	4,18	4,12	4,83	5,29	5,42
IX	3,62	4,13	4,20	4,90	5,39	5,52
X	3,86	4,65	4,68	5,04	5,44	5,63
XI	4,00	x	5,01	5,22	5,57	5,83
XII	3,94	x	5,02	5,30	5,66	5,95
2008 I	4,01	x	5,54	5,44	5,78	6,03
II	4,13	4,04	5,51	5,54	5,93	6,11
Wskaźnik zmian w %						
<u>II 2008</u> I 2007	3,0	x	-0,5	1,8	2,6	1,3
<u>II 2008</u> II 2007	22,2	3,1	33,7	15,2	13,0	11,9
<u>II 2008</u> XII 2007	4,8	x	9,8	4,5	4,8	2,7

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych GUS.

Tab. 8. Ceny tłuszczów roślinnych i zwierzęcych (zł/kg)

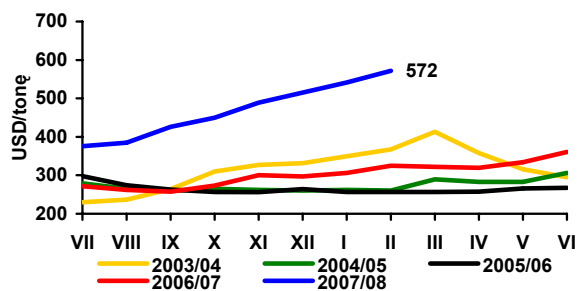
Okres	Ceny zbytu					Ceny detaliczne				
	Margaryna Palma w op. 250 g	Masło roślinne w op. 250 g	Masmix za 1 kg	Masło w op. 200 g ^a	Smalec w op. 250 g	Margaryna Palma w op. 250 g	Masło roślinne w op. 500 g	Masmix w op. 400 g	Masło w op. 200 g ^b	Smalec w op. 250 g
2006 I-XII	3,72	4,76	6,62	11,44	2,83	4,88	6,26	12,13	15,15	4,60
2007 I-XII	4,40	5,24	7,16	13,15	2,78	5,16	x	12,18	16,90	4,40
2007 II	4,16	5,28	6,82	11,55	2,70	4,96	x	12,08	15,15	4,32
III	4,16	5,40	7,06	11,55	2,65	4,96	x	11,98	15,15	4,32
IV	4,08	x	7,15	11,62	2,64	4,96	x	11,98	15,25	4,32
V	4,08	5,04	7,11	11,69	2,61	5,00	x	12,08	15,25	4,32
VI	4,12	5,04	7,12	11,99	2,63	5,00	x	12,03	15,40	4,32
VII	4,16	4,96	7,15	12,85	2,67	5,04	x	12,05	15,85	4,28
VIII	1,06	1,26	7,12	13,94	2,74	1,28	x	4,84	3,29	1,07
IX	4,36	5,16	7,21	15,06	2,84	5,16	x	12,28	18,50	4,32
X	4,96	5,40	7,36	15,61	3,01	5,32	x	12,40	19,70	4,40
XI	5,24	5,44	7,53	15,45	3,05	5,56	x	12,43	20,55	4,56
XII	5,28	5,44	7,31	14,97	3,06	5,68	x	12,53	20,55	4,68
2008 I	5,32	x	x	14,10	3,14	7,73 ^c	x	12,73	20,35	4,72
II	5,76	5,40	x	13,71	3,17	7,93 ^c	x	12,80	19,70	4,72
Wskaźnik zmian w %										
<u>II 2008</u> I 2007	8,3	x	x	-2,8	1,0	2,6	x	0,6	-3,2	0,0
<u>II 2008</u> II 2007	38,5	2,3	x	18,7	17,4	x	x	6,0	30,0	9,3
<u>II 2008</u> XII 2007	9,1	-0,7	x	-8,4	3,6	x	x	2,2	-4,1	0,9

^a masło świeże i chłodnicze o zawartości tłuszczu nie przekraczającej 85% masy

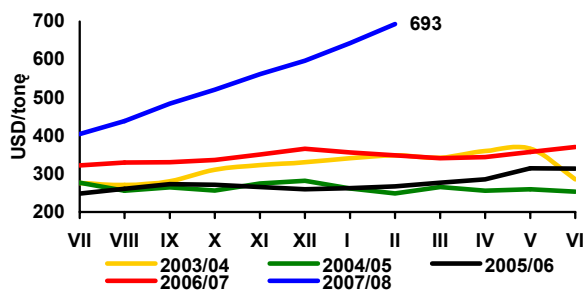
^b masło świeże o zawartości tłuszczu 82,0-82,5% mas, ^c Od I 2008 r. Margaryna do smarowania np. Rama

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych GUS.

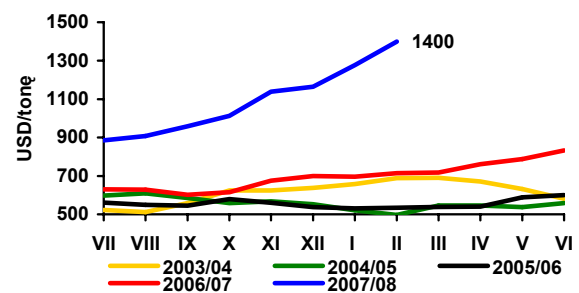
Rys. 1. Ceny amerykańskiej soi (cif Rotterdam)

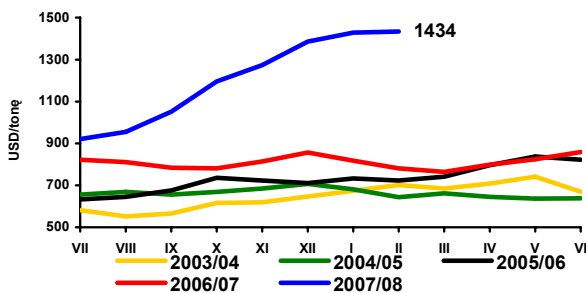
Rys. 2. Ceny europejskiego rzepaku (cif Hamburg)

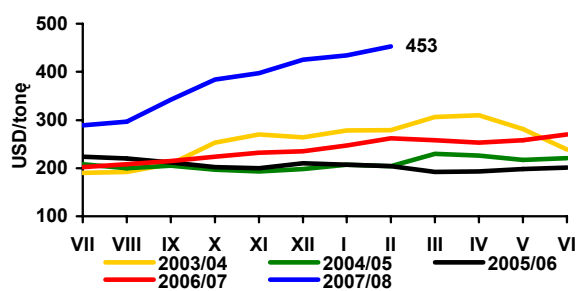
Rys. 3. Ceny holenderskiego oleju sojowego (fob ex-mill)

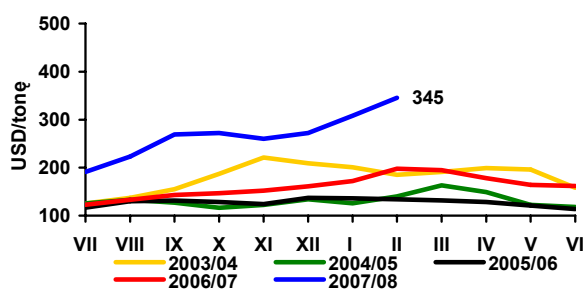
Rys. 4. Ceny holenderskiego oleju rzepakowego (fob ex-mill)

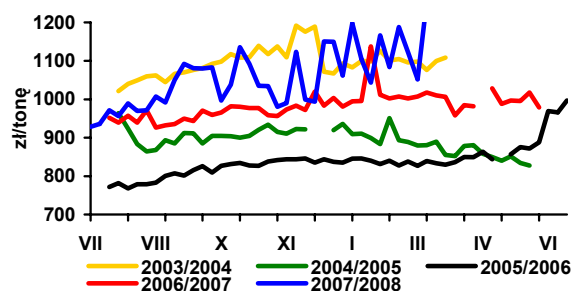
Rys. 5. Ceny argentyńskiej śrutu sojowej 44/45% białka (cif Rotterdam)

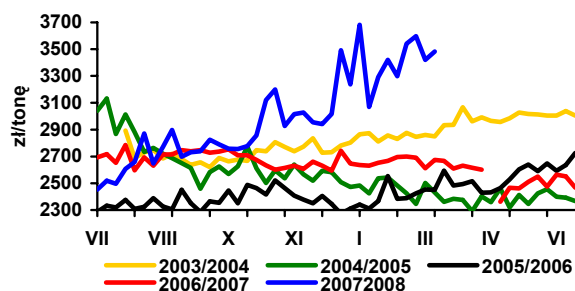
Rys. 6. Ceny niemieckiej śrutu rzepakowej 34% białka (fob ex-mill Hamburg)

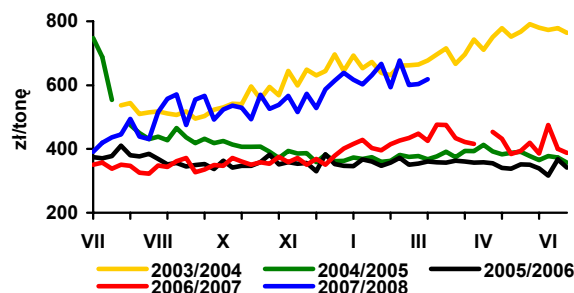
Rys. 7. Ceny skupu rzepaku (zmiany tygodniowe - wg notowań MRiRW)

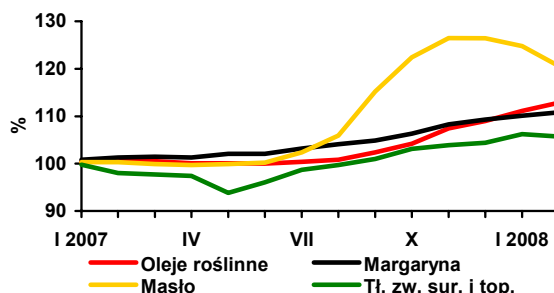
Rys. 8. Ceny zbytu oleju rzepakowego rafinowanego (zmiany tygodniowe - wg notowań MRiRW)

Rys. 9. Ceny zbytu śrutu rzepakowej (zmiany tygodniowe - wg notowań MRiRW)

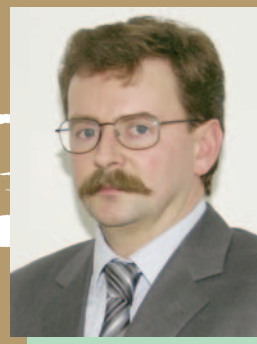
Rys. 10. Dynamika cen detalicznych tłuszczów (XII 2006 = 100)

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych Oil World, GUS i MRiRW.

Rynek ziemniaków

Wiesław Dzwonkowski

Na rynku ziemniaków utrzymuje się niski poziom cen. W lutym ceny targowiskowe ziemniaków wynosiły przeciętnie 574 zł/tonę i były o 52,2% niższe niż w analogicznym okresie ubiegłego roku. W porównaniu z sezonem 2005/06 spadek cen wyniósł ok. 25%.

Zmiany cen były zróżnicowane terytorialnie, w siedmiu województwach ceny ziemniaków na targowiskach wzrosły w porównaniu z poprzednim miesiącem, a w dziewięciu obniżyły się. Nadal najtaniej można było kupić ziemniaki w centralnej części kraju, tj. w województwie mazowieckim i łódzkim oraz podlaskim (poniżej 48 zł/dt). Najdroższe ziemniaki, w cenie ok. 70 zł/dt, były w województwach: opolskim i zachodniopomorskim. Również o ponad 50% niższe niż przed rokiem były ceny hurtowe i detaliczne ziemniaków.

Niskie ceny ziemniaków oraz rekordowo drogie zboża prawdopodobnie spowodują zmniejszenie areалу upraw ziemniaków w Unii Europejskiej. Znajduje to odzwierciedlenia w kontraktach terminowych na przyszły sezon, w których poziom cen jest nawet o 40% wyższy od ich obecnego poziomu.

W 2008 r. również w Polsce przewiduje się dalsze ograniczenie powierzchni uprawy ziemniaków. Areal ich uprawy może wynieść ok. 530 tys. ha i byłby wówczas o ok. 7% niższy aniżeli w ubiegłym roku. W przeciętnych warunkach plony ziemniaków ukształtują się na poziomie ok. 200 dt/ha, a zbiory mogą wynieść ok. 10,6 mln ton, tj. o ok. 10% mniej niż w roku ubiegłym.

Przetwory ziemniaczane (z wyjątkiem skrobi ziemniaczanej), mimo spadku cen surowca systematycznie drożeją. Wzrost cen frytek, kopytek i pyz w ostatnim okresie wynosi ok. 0,5% w skali miesiąca, a ich obecny poziom jest o 8-10% wyższy niż przed rokiem. Jedynie ceny chipsów były zbliżone do ubiegłorocznych.

Z powodu wzrostu produkcji skrobi ziemniaczanej, jej ceny od początku bieżącej kampanii systematycznie spadają. Dotyczy to zwłaszcza cen zbytu, gdyż w sprzedaży detalicznej ich poziom jest tylko nieznacznie niższy aniżeli na początku bieżącego sezonu. W lutym ceny zbytu skrobi ziemniaczanej kształtowały się na poziomie 2,11 zł/kg i były o 17% niższe w porównaniu z analogicznym okresem poprzedniego roku. Natomiast mąka ziemniaczana w sprzedaży detalicznej kosztowała 4,51 zł/g i była aż o 33% droższa niż przed rokiem. Marża detaliczna mączki ziemniaczanej w lutym 2008 r. wzrosła do 114%, wobec 33% w analogicznym okresie ubiegłego roku.

W handlu zagranicznym ziemniakami i przetworami ziemniaczanymi w styczniu 2008 r. utrzymały się dotychczasowe tendencje. Wyższy, w porównaniu z analogicznym okresem ub.r., był eksport sadzeniaków i ziemniaków do bezpośredniej konsumpcji. Wzrósł eksport frytek, natomiast obniżyła się sprzedaż na rynki zagraniczne chipsów i suszu z ziemniaków. Na podobnym poziomie jak w roku ubiegłym był eksport skrobi ziemniaczanej i dekstryn, natomiast prawie 2-krotnie zwiększono wywóz syropów skrobiowych.

W styczniu 2008 r., w porównaniu ze styczniem ub.r., zanotowano znaczący spadek importu zarówno ziemniaków, jak i wszystkich przetworów. Import ziemniaków do bezpośredniej konsumpcji (wczesnych i z głównego zbioru) wyniósł 0,9 tys. ton, podczas gdy w analogicznym okresie poprzedniego roku kształtował się na poziomie 5,4 tys. ton. Blisko 3-krotnie zmniejszył się przywóz skrobi nieprzetworzonych. Znacząco niższy był też import syropów skrobiowych i dekstryn. Mniej też sprowadzono frytek i suszu z ziemniaków.

Tab. 1. Skup ziemniaków i produkcja skrobi ziemniaczanej (tony)

Wyszczególnienie	Skup ziemniaków			Produkcja skrobi ziemniaczanej ^a		
	2005	2006	2007	2005	2006	2007
I	.	.	.	-	1 894	-
II	.	.	.	-	41	-
III	.	.	.	-	-	-
IV	38 600	39 100	34 600	-	-	-
V	29 100	32 400	28 400	-	-	-
VI	24 900	29 400	10 200	-	-	-
VII	25 800	21 900	22 800	-	-	-
VIII	44 500	36 700	69 100	806	-	2 363
IX	238 900	159 600	298 500	27 538	12 631	28 984
X	319 600	326 900	303 300	41 608	37 510	35 730
XI	144 600	133 700	129 300	20 373	17 714	14 131
XII	49 900	45 400	41 500	5 092	1 999	-
RAZEM	855 900 ^b	747 500 ^c	864 500 ^d	95 417	71 789	81 208

^a krochmal surowy nieodwodniony w przeliczeniu na 80% suchej masy, ^b okres VII -XII 2005, ^c okres VII-XII 2006, ^d okres VII-XII 2007

Źródło: Dane GUS.

Tab. 2. Eksport ziemniaków i ich przetworów (tony)

Miesiące	Ziemniaki			Produkty skrobiowe				Przetwory spożywcze		
	wczesne	sadzeniaki	pozostałe	skrobia ziemn.	skrobie pozostałe	syrop skrobiowy	dekstryny	frytki	chipsy	susze
2005 I-XII	1 643	858	22 848	63 657	72	44 662	9 530	90 180	17 978	8 912
2006 I-XII	758	1 409	10 643	45 783	86	53 402	8 452	101 914	18 686	8 430
2007 I-XII	1 522	1 651	20 097	25 523	151	46 386	11 390	90 153	14 190	5 429
2006 XI	3	-	220	4 405	1	4 171	940	9 028	1 329	795
XII	1	373	276	2 821	16	4 414	816	9 390	1 359	725
2007 I	2	40	84	2 018	22	2 757	649	7 173	1 315	650
II	72	-	151	1 921	12	2 914	764	7 076	1 058	709
III	167	170	173	2 286	2	3 568	942	8 225	1 689	644
IV	268	482	77	884	5	3 613	1 049	7 179	1 276	444
V	405	698	17	1 004	27	4 748	986	7 277	1 168	306
VI	373	-	452	994	8	4 334	967	7 165	1 333	203
VII	13	-	1 239	942	18	3 748	1 111	7 773	1 202	238
VIII	25	-	2 421	948	9	3 511	1 119	7 814	1 033	299
IX	39	-	7 399	3 864	17	4 805	860	7 689	1 151	384
X	38	1	4 871	3 432	9	4 869	1 138	8 824	929	522
XI	44	7	2 231	3 877	4	4 092	1 019	7 558	1 117	499
XII	76	252	981	3 353	16	3 426	785	6 399	920	530
2008 I	1	367	1 626	2 290	317	4 452	556	7 973	867	456

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych CIHZ, MF, MRiRW i GUS.

Tab. 3. Import ziemniaków i ich przetworów (tony)

Miesiące	Ziemniaki			Produkty skrobiowe				Przetwory spożywcze		
	wczesne	sadzeniaki	pozostałe	skrobia ziemn.	skrobie pozostałe	syrop skrobiowy	dekstryny	frytki	chipsy	susze
2005 I-XII	45 566	7 988	44 205	6 967	29 735	94 745	80 414	18 621	1 481	3 112
2006 I-XII	45 010	17 310	49 552	19 312	45 485	119 696	81 120	37 196	3 897	4 662
2007 I-XII	79 048	32 086	66 176	9 295	50 721	152 471	86 443	50 624	5 065	2 987
2006 XI	566	427	665	1 513	4 253	13 982	7 028	2 657	238	373
XII	1 067	414	1 061	1 776	5 619	13 175	7 869	2 999	337	281
2007 I	1 679	320	3 674	483	5 044	10 252	5 760	3 718	248	498
II	2 433	4 084	4 299	868	4 543	11 550	7 005	3 366	226	433
III	4 904	10 116	10 626	1 292	4 669	16 092	7 851	4 595	198	343
IV	12 598	10 360	9 307	852	3 282	12 947	6 987	3 267	217	248
V	37 790	4 190	21 550	1 167	6 322	16 597	8 275	4 781	447	393
VI	18 202	97	12 366	1 160	3 418	10 497	7 917	8 731	519	296
VII	113	1 528	3 378	897	4 151	18 690	8 043	5 087	794	110
VIII	391	1 072	437	627	3 755	11 836	7 851	4 663	559	99
IX	66	77	22	574	4 410	13 814	7 321	3 771	577	86
X	53	77	66	598	5 044	11 867	7 442	3 319	620	168
XI	130	-	44	453	3 888	11 520	7 911	2 986	412	169
XII	688	165	407	323	2 196	6 808	4 079	2 342	249	144
2008 I	460	-	389	422	1 453	1 752	4 752	2 087	277	90

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych CIHZ, MF, MRiRW i GUS.

Tab. 4. Ceny oraz relacje cen ziemniaków i ich przetworów

Wyszczególnienie	Rodzaj	II	XII	I	II	Wskaźnik zmian cen	
		Ceny	2007	2007	2008	2008	roczny
	zł/dt	zł/dt	zł/dt	zł/dt	zł/dt	zł/dt	%
Ziemniaki	Skupu	.	33,5	.	.	.	.
	Targowiskowa	120,1	55,7	57,7	57,4	47,8	99,5
	Detaliczna (zł/kg)	1,58	0,75	0,76	0,77	48,7	101,3
	Importowa	134,0	185,4	178,8	.	160,5	96,4
	Eksportowa	122,4	59,8	52,8	.	55,9	88,3
Relacje cen	Skup / targowisko	0,24	0,38	0,33	0,33	-	-
	Targowisko / detal	0,78	0,84	0,80	0,80	-	-
	Skup / detal	0,19	0,32	0,26	0,26	-	-
Ziemniaki skrobiowe ^a	Skupu (zł/t)	147,2	136,2	136,3	135,3	92,0	99,3
Skrobia ziemniaczana	Zbytu (zł/kg)	2,54	2,24	2,16	2,11	83,1	97,7
Skrobia ziemniaczana	Detaliczna (zł/kg)	3,39	4,60	4,58	4,51	133,0	98,5
Frytki	Detaliczna (zł/kg)	8,50	9,18	9,16	9,20	108,2	100,4
Chipsy	Detaliczna (zł/kg)	32,20	32,30	32,50	32,60	101,2	100,3
Pyzy ziemniaczane	Detaliczna (zł/kg)	6,78	7,36	7,44	7,48	110,3	100,5
Kopytka	Detaliczna (zł/kg)	7,44	7,90	7,98	8,04	108,1	100,8

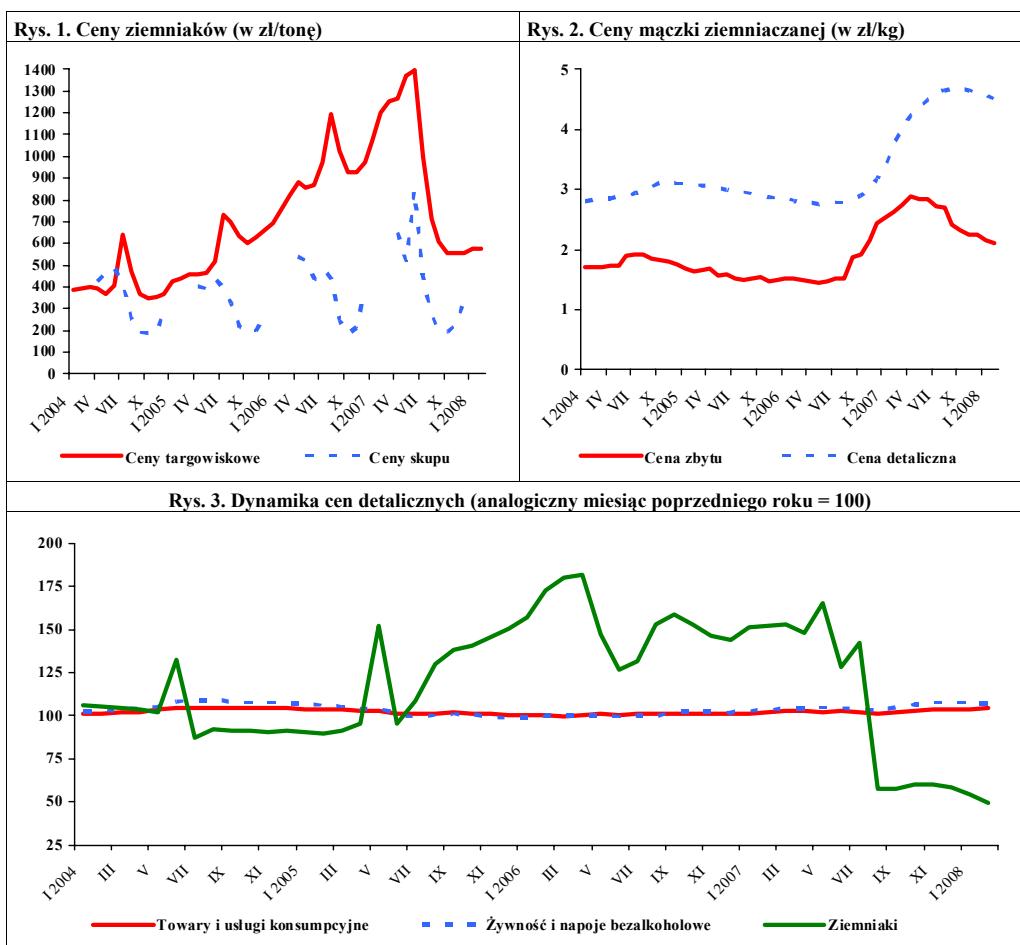
^a cena minimalna gwarantowana za ziemniaki o zawartości skrobi 18% w przelicz. wg aktualnego kursu NBP

Źródło: Dane GUS.

Tab. 5. Ceny ziemniaków na targowiskach

		2007		2008		wsk. zmian cen	
		luty	grudzień	styczeń	luty	roczny	miesięczny
		zł/dt	zł/dt	zł/dt	zł/dt	%	%
1	Dolnośląskie	138,1	60,8	61,7	62,0	44,9	99,6
2	Kujawsko-pomorskie	138,0	53,2	56,1	58,2	42,2	103,6
3	Lubelskie	90,5	50,2	52,3	52,6	58,1	102,2
4	Lubuskie	135,0	64,7	65,3	64,5	47,8	95,2
5	Łódzkie	129,7	43,9	45,1	45,1	34,8	95,0
6	Małopolskie	106,5	62,5	59,6	57,8	54,3	96,0
7	Mazowieckie	114,1	48,1	45,0	45,8	40,1	96,7
8	Opolskie	133,8	62,3	65,8	70,4	52,6	98,3
9	Podkarpackie	108,5	58,1	58,3	65,6	60,5	101,1
10	Podlaskie	102,7	43,8	45,9	47,9	46,6	98,2
11	Pomorskie	135,7	67,4	66,8	70,6	52,0	107,2
12	Śląskie	125,6	60,1	61,2	62,7	49,9	103,6
13	Świętokrzyskie	96,7	48,4	47,6	53,5	55,3	103,0
14	Warmińsko-mazurskie	98,0	50,9	51,1	60,4	61,6	103,9
15	Wielkopolskie	134,9	55,6	56,8	59,6	44,2	99,4
16	Zachodniopomorskie	136,2	70,9	72,8	71,7	52,6	97,9
maksimum		138,1	70,9	72,8	71,7	x	
minimum		90,5	43,8	45,0	45,1		
różnica w %		52,5	61,8	61,7	58,9		

Źródło: Dane GUS.

Źródło: Dane GUS.

Rynek warzyw

Grażyna Stępa
Tomasz Smoleński

W marcu 2008 r. w porównaniu z lutym wzrosły ceny skupu kapusty białej zarówno do bezpośredniego spożycia (o 14%), do przetwórstwa (o 9%), jak i przeznaczonej na eksport (o 7%). Wzrosły też o 4% jej ceny hurtowe. W większym stopniu podrożały w skupie warzywa skierowane na eksport, a najbardziej: pietruszka (o 37%), kapusta czerwona (o 22%) i marchew (o 9%). Do warzyw, które potaniały należała cebula, a zwłaszcza ta przeznaczona do bezpośredniego spożycia (o 5%). Mniej płacono za seler. Nie zmieniły się ceny skupu buraków ćwikłowych. W stosunku do marca 2007 r. najbardziej wzrosły ceny skupu i hurtowe kapusty białej (ponad dwukrotnie przeznaczonej na eksport). Dwukrotnie podrożała skupowana na eksport pietruszka, a w mniejszym stopniu buraki, marchew i kapusta pekińska. Więcej o 11% płacono za pieczarki do bezpośredniego spożycia.

W lutym 2008 r. w porównaniu ze styczniem wzrosły ceny detaliczne kapusty białej (o 8%), marchwi (o 4%) i porów (o 3%), a obniżył się poziom ceny papryki i pieczarek. Ceny cebuli, buraków ćwikłowych, kalafiorów i selerów były podobne do płaconych w styczniu br. W tym czasie w stosunkowo małym stopniu zmieniły się ceny detaliczne i zbytu przetworów warzywnych. W stosunku do lutego 2007 r. podrożała kapusta biała (o 37%), pieczarki i pory oraz wszystkie przetwory warzywne, a najbardziej mrożone mieszanki warzywne (o 10%), mrożona fasola szparagowa (o 7%), mrożone kalafiory (o 7%) i soki wielowarzywne (o 7%). Obniżył się poziom ceny detalicznej cebuli (o 25%) i papryki (o 18%).

W zbycie zwykowały ceny koncentratu pomidorowego, ogórków konserwowych, kalafiorów mrożonych i mrożonej fasoli szparagowej, a zmalały ceny soku pomidorowego i mrożonych mieszanek warzywnych.

W styczniu 2008 r. w porównaniu ze styczniem roku poprzedniego średnie i duże zakłady przetwórcze o 40%

zwiększyły produkcję konserw warzywnych, o 13% warzyw mrożonych i o 8% gotowych dań mrożonych. Obniżyła się produkcja marynat (o 7%), jednogatunkowych soków warzywnych (o 4%) i soku pomidorowego (o 3%).

W styczniu 2008 r. wyeksportowano 27,9 tys. ton warzyw świeżych o wartości 8,7 mln EUR. W stosunku do stycznia 2007 r. wolumen eksportu warzyw świeżych utrzymał się na tym samym poziomie, natomiast jego wartość obniżyła się o 16%. Na tym samym poziomie utrzymał się też eksport cebuli. Trzykrotnie zwiększył się eksport marchwi, dwukrotnie kalafiorów i o 27% kapusty. Wyeksportowano o 62% mniej ogórków, a pomidorów o 42% mniej. W styczniu br. sprzedano 41,7 tys. ton przetworów warzywnych o wartości 24,9 mln EUR. Wolumen eksportu przetworów wzrósł w stosunku do stycznia 2007 r. o 4%, natomiast jego wartość była zbliżona do ubiegłorocznej. Najbardziej wzrosła sprzedaż eksportowa konserw (o 16%) i marynat (o 13%). W niewielkim stopniu podniósł się poziom wywozu mrożonek, a o 7% obniżył się eksport suszy.

Import warzyw świeżych w styczniu 2008 r. wyniósł 23,6 tys. ton, a jego wartość 19,0 mln EUR. W porównaniu ze styczniem 2007 r. wolumen importu warzyw świeżych obniżył się o 34%, a jego wartość o 41%. Na spadek importu warzyw świeżych wpłynął niższy o 57% zakup z importu cebuli, o 47% czosnku, o 37% ogórków i o 22% pomidorów. Natomiast o 42% zwiększył się przywóz marchwi i o 11% kapusty. Import przetworów warzywnych wyniósł 11,5 tys. ton, a jego wartość 9,5 mln EUR. W porównaniu ze styczniem 2007 r. ilość zakupionych z importu przetworów warzywnych obniżyła się o 3%, a ich wartość o 12%. Zaimportowano o 36% mniej suszy, o 22% mniej mrożonek i zaledwie o 2% mniej marynat. Natomiast przywieziono o 52% więcej konserw warzywnych.

Tab. 1. Średnie miesięczne ceny skupu warzyw przeznaczonych do konsumpcji bezpośredniej (zł/kg)

Miesiące	Cebula ^a	Cebula ^b	Kapusta biała	Marchew	Buraki ćwikłowe	Ogórki do konserwowania	Ogórki do kwaszenia	Pomidory gruntowe	Pomidory szklarniowe	Kalafiori gruntowe (szt.)	Pieczarki
2007 I	0,94	1,46	0,27	0,61	0,50	-	-	-	5,17	-	4,46
II	1,04	1,56	0,30	0,67	0,51	-	-	-	-	-	4,38
III	1,12	1,65	0,33	0,71	0,54	-	-	-	7,06	-	4,28
IV	1,47	1,81	0,47	0,75	0,54	-	-	-	7,69	-	4,25
V	1,71	2,05	1,08	0,86	0,57	-	-	-	4,08	-	4,09
VI	2,13	2,46	0,80	0,99	0,85	-	-	-	3,22	-	4,56
VII	1,43	2,09	0,40	1,11	0,64	0,99	0,81	-	2,34	-	5,17
VIII	0,96	1,73	0,68	0,71	0,50	1,48	1,03	1,40	1,34	1,46	6,00
IX	0,75	1,51	0,52	0,61	0,48	2,44	1,50	1,17	2,46	2,05	5,43
X	0,65	1,28	0,40	0,58	0,44	-	-	-	3,38	2,09	4,79
XI	0,64	1,24	0,38	0,59	0,46	-	-	-	4,03	-	4,60
XII	0,64	1,26	0,35	0,60	0,45	-	-	-	4,79	-	4,98
2007 I-XII	1,12	1,68	0,50	0,73	0,54	1,64	1,11	1,29	4,14	1,87	4,75
2008 I	0,66	1,22	0,41	0,72	0,50	-	-	-	-	-	4,92
II	0,65	1,21	0,51	0,71	0,53	-	-	-	-	-	4,63
III	0,62	1,21	0,58	0,72	0,52	-	-	-	-	-	4,75
Wskaźnik zmian w %											
<u>III 2008</u> II 2008	95	100	114	101	98	x	x	x	x	x	103
<u>III 2008</u> III 2007	55	73	176	101	96	x	x	x	x	x	111

^a z notowań spółdzielni ogrodniczych, ^b cena targowiskowa z notowań ZSIR MRiRW, ^c ceny za sztukę

Źródło: Notowania Zakładu Ekonomiki Ogrodnictwa IERiGŻ-PIB ze spółdzielni ogrodniczych.

Tab. 2. Średnie miesięczne ceny skupu warzyw kierowanych do przetwórstwa (zł/kg)

Miesiące	Cebula obierana	Kapusta biała	Marchew	Buraki	Pietruszka	Fasola szparag.	Brokuly różyczk.	Kalafiori różyczk.	Ogórki do konserw.	Pomidory do mrożenia	Pomidory do tłoczenia
2007 I	1,43	0,28	0,34	0,25	0,98	-	-	-	-	-	-
II	1,43	0,33	0,46	0,26	1,13	-	-	-	-	-	-
III	1,46	0,33	0,43	0,27	0,80	-	-	-	-	-	-
IV	1,59	0,39	-	0,27	-	-	-	-	-	-	-
V	1,76	0,66	-	0,25	-	-	-	-	-	-	-
VI	1,80	0,80	-	-	-	-	-	-	-	-	-
VII	-	-	-	0,22	-	0,72	-	-	0,98	-	-
VIII	1,03	0,45	0,22	-	-	0,71	1,20	0,87	1,22	0,53	0,21
IX	0,82	0,38	0,23	0,23	-	0,65	1,16	0,99	-	0,50	0,20
X	0,79	0,31	0,23	0,24	0,75	-	1,30	1,03	-	0,47	0,20
XI	0,78	0,33	0,24	0,23	0,75	-	1,47	1,05	-	-	-
XII	0,78	0,30	0,24	0,23	0,75	-	1,48	1,07	-	-	-
2007 I-XII	1,24	0,41	0,30	0,25	0,86	0,69	1,32	1,00	1,10	0,50	0,20
2008 I	0,78	0,35	0,27	0,24	0,75	-	-	-	-	-	-
II	0,79	0,43	0,34	0,25	1,20	-	-	-	-	-	-
III	0,78	0,47	0,35	0,25	1,20	-	-	-	-	-	-
Wskaźnik zmian w %											
<u>III 2008</u> II 2008	99	109	103	100	100	x	x	x	x	x	x
<u>III 2008</u> III 2007	53	142	81	93	67	x	x	x	x	x	x

Źródło: Notowania Zakładu Ekonomiki Ogrodnictwa IERiGŻ-PIB z zakładów przetwórczych.

Tab. 3. Średnie miesięczne ceny skupu warzyw przeznaczonych na eksport (zł/kg)

Miesiące	Pomidory	Ogórki krótkie	Kapusta pekińska	Kapusta biała	Kapusta czerwona	Papryka czerwona	Marchew	Pietruszka	Seler	Cebula	Por	Buraki czerwone	Ziemniaki
2007 I	-	-	0,70	0,24	0,45	-	0,57	1,64	0,79	0,83	1,00	0,37	-
II	-	-	1,02	0,25	0,54	-	0,60	1,70	0,98	0,84	1,00	0,31	-
III	-	-	1,57	0,25	0,69	-	0,60	1,33	1,20	0,84	-	0,28	-
IV	-	-	2,40	0,46	1,18	-	-	1,40	1,30	0,88	-	0,23	-
V	3,06	-	1,21	0,83	-	-	-	2,20	2,50	1,05	-	0,25	-
VI	2,98	-	0,78	0,75	-	-	-	-	-	-	-	-	-
VII	2,80	0,61	0,78	0,80	1,10	5,00	-	-	-	0,89	-	0,63	0,44
VIII	1,85	0,94	0,85	0,71	0,50	3,50	0,63	-	0,70	0,73	0,80	0,36	-
IX	2,86	-	1,22	0,64	0,60	3,19	0,54	1,41	0,79	0,57	0,86	0,38	0,23
X	3,42	-	0,81	0,39	0,55	3,30	0,54	1,37	0,78	0,43	0,84	0,37	0,23
XI	3,38	-	0,69	0,32	0,51	-	0,51	1,47	0,77	0,44	0,86	0,36	-
XII	-	-	0,84	0,34	0,50	-	0,50	1,59	0,78	0,42	0,85	0,37	-
2007 I-XII	2,91	0,78	1,07	0,50	0,66	3,75	0,56	1,57	1,06	0,72	0,89	0,36	0,30
2008 I	-	-	1,74	0,48	0,45	-	0,57	1,71	0,77	0,44	2,00	0,35	-
II	-	-	1,71	0,57	0,46	-	0,65	1,92	0,80	0,45	2,00	0,38	-
III	-	-	1,84	0,61	0,56	-	0,71	2,63	0,75	0,44	-	0,38	-
Wskaźnik zmian w %													
<u>III 2008</u> II 2008	x	x	108	107	122	x	109	137	94	98	x	100	x
<u>III 2008</u> III 2007	x	x	117	244	81	x	118	198	63	52	x	136	x

^a cena za sztukę

Źródło: Notowania Zakładu Ekonomiki Ogrodnictwa IERiGŻ-PIB z firm eksportujących.

Tab. 4. Produkcja wybranych przetworów warzywnych w firmach średnich i dużych (tony)

Miesiące	Sok pomidorowy	Soki warzywne pozostałe	Warzywa mrożone	Konserwy warzywne	Dania mrożone gotowe	Marynaty
2006 X	2 561	1 080	71 581	6 593	1 605	6 089
XI	2 226	840	52 278	5 611	1 540	4 566
XII	2 152	933	32 767	3 384	1 343	3 325
2006 I-XII	32 607	10 456	428 679	72 237	15 502	57 187
2007 I	3 306	837	37 035	5 341	1 626	3 285
II	3 335	929	33 376	5 075	1 543	3 331
III	4 138	690	30 500	6 577	1 789	4 986
IV	4 175	1 205	18 526	4 494	1 442	3 060
V	3 472	296	21 912	4 361	1 248	2 037
VI	2 871	455	20 237	9 694	1 098	1 741
VII	2 890	319	24 636	11 243	928	7 564
VIII	3 806	756	53 689	18 082	1 450	8 425
IX	4 188	927	60 892	18 770	1 310	4 706
X	2 677	606	66 569	8 991	1 581	5 434
XI	2 566	764	51 442	7 038	1 696	4 600
XII	3 144	521	38 369	5 841	1 971	3 193
2007 I-XII	40 568	8 305	457 183	105 507	17 682	52 362
2008 I	3 193	807	42 032	7 479	1 759	3 054
Wskaźnik zmian w %						
<u>I 2008</u> I 2007	97	96	113	140	108	93

Źródło: Dane GUS.

Tab. 5. Eksport wybranych warzyw i ich przetworów

Wyszczególnienie	2006												2007												2008		I I	I- XII	I 2008 I 2007 (%)
	2006												2007												2008				
	XII	I-XII	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I-XII	I	I												
Warzywa ogółem	23295	380054	27923	25271	29933	20740	28192	36364	39207	45081	39003	48674	38124	32053	410563	27922	27922	100											
Cebula	7543	144225	9256	8221	7855	6244	7526	6969	8373	12056	12108	14395	12988	10060	116051	9254	9254	100											
Kapusta	4722	48426	5144	5913	8835	6584	3420	5982	5113	2709	2887	5956	5671	3913	62126	6539	6539	127											
Marchew	508	12441	922	764	1001	1049	1564	1771	1988	1832	2433	3153	3284	3045	22807	3094	3094	336											
Ogórki	318	22260	415	151	52	441	1253	2642	6400	4326	902	696	276	390	17943	158	158	38											
Pomidory	1320	56486	1021	1021	1419	1461	8998	10473	9182	13437	10747	10375	3477	2963	74573	596	596	58											
Kalafiory	114	15127	179	205	325	261	1150	4054	2905	4083	2358	3840	1585	616	21561	430	430	240											
Przetwory ogółem	35206	418814	39943	38845	45350	31811	33115	28327	24475	28565	36771	48056	44124	37327	436710	41658	41658	104											
Susze	1069	17436	1560	1261	1186	1097	1157	999	808	817	1296	1479	1431	1386	14476	1453	1453	93											
Marynaty	2264	30726	2322	2369	2742	3247	3192	3181	2687	2631	2984	4403	3823	3166	36747	2629	2629	113											
Konserwy	3941	34973	3694	3994	4454	3703	3311	2359	1873	1862	2385	4231	3289	3480	38635	4278	4278	116											
-kapusta kwasz.	1696	11543	1784	1852	2376	1958	1159	911	745	599	610	1154	1170	1243	15562	1188	1188	67											
Mrożonki	25455	306806	29264	28210	33937	21206	23028	19060	16390	20730	26815	34608	32060	26083	312621	29970	29970	102											
Pieczarki i ich przetwory	14598	132479	14903	13391	17819	16107	15315	11906	11287	10811	12583	15833	16750	16013	124280	9923	9923	67											
Warzywa ogółem	9068	145484	10296	9260	10874	9039	16951	19100	20008	21759	19919	22537	14479	11382	185604	8650	8650	84											
Cebula	917	44928	4482	3903	3579	3034	3812	3637	3878	4249	4033	4768	4811	3544	47730	3004	3004	67											
Kapusta	565	7113	688	840	1471	955	772	1265	966	554	522	825	800	666	10323	1144	1144	166											
Marchew	131	2360	166	157	187	178	346	364	495	303	294	392	404	368	3654	384	384	231											
Ogórki	200	8174	250	56	51	328	847	2040	2019	1599	558	489	214	244	8695	148	148	59											
Pomidory	917	44928	720	717	1220	1753	7354	7990	7798	9868	8589	8925	2936	1795	59666	364	364	51											
Kalafiory	64	5281	95	109	170	141	431	1099	1422	1449	1174	1731	743	314	8879	246	246	259											
Przetwory ogółem	21464	240414	24907	22843	26752	19641	20897	18932	16349	18829	23767	30801	27990	25838	277546	24926	24926	100											
Susze	2116	28686	3002	2329	2370	2048	2295	2024	1609	1830	2807	3012	2923	2875	29122	2843	2843	95											
Marynaty	1803	23838	2146	2062	2653	2477	2449	2490	2190	2168	2355	3706	3201	2748	30647	2233	2233	104											
Konserwy	2171	21769	2155	2256	2529	2167	2160	2048	1581	1792	2090	3472	2506	2601	27357	2554	2554	105											
-kapusta kwasz.	590	4739	557	574	692	576	444	428	318	291	291	500	534	587	5792	464	464	83											
Mrożonki	13506	144681	15275	13978	16916	11101	12191	10020	8605	10998	13695	17592	16441	12044	159428	14675	14675	96											
Pieczarki i ich przetwory	20057	189059	22036	19114	24541	21816	21053	17096	16419	16245	19095	22070	23719	21791	179463	14771	14771	67											

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych CIHZ. MRiRW, MF, od 1.1.2006 r. CAAC (Centrum Analityczne Administracji Celnej).

Tab. 6. Import wybranych warzyw i ich przetworów

Wyszczególnienie	2006												2007												2008		I 2008 I 2007 (%)
	XI	XII	I-XII	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I-XII	I	I									
Warzywa ogółem	23836	34918	249374	35790	34259	49680	44102	35668	20363	9649	4732	5497	6804	20448	25825	292818	23608		66								
Cebula	6621	8893	53275	8858	11159	11408	12668	11425	6202	2980	1406	1869	2402	2950	3899	77227	3793		43								
Kapusta	0	8	1849	57	50	378	1697	1225	335	14	143	3	12	38	28	3977	63		111								
Marchew	238	639	34763	1097	2174	4461	4902	5812	5337	941	505	280	68	307	1375	27259	1563		142								
Ogórki	3453	3791	19093	5040	2654	3047	2067	1488	312	188	81	1055	1556	4396	4091	25977	3150		63								
Pomidory	7539	11840	67860	11226	9306	14334	10828	8838	4436	2205	578	651	591	585	9451	78293	8788		78								
Papryka	2294	3328	22948	2494	2306	2588	2198	2269	2249	1553	632	520	525	2525	2226	22086	2026		81								
Czosnek	428	861	6081	740	276	868	1099	534	363	931	596	381	332	387	602	7110	390		53								
Przetwory ogółem	12118	9464	113190	11824	12508	14412	10530	12831	12498	11676	11695	11957	14986	16922	14179	156018	11504		97								
Mrożonki	2572	2620	29683	2883	3662	3863	2712	2824	2618	2398	2976	2616	3152	3528	3216	36448	2260		78								
Susze	843	643	9226	1510	1058	1243	809	958	1188	897	742	880	1265	972	694	12216	970		64								
Marynaty	1070	799	8665	846	901	989	1073	1087	1029	784	901	1299	1090	1301	1069	12369	826		98								
Konserwy	2380	2285	25026	1349	2799	3480	1900	2421	2112	2112	2896	3493	3525	3765	2504	32356	2055		152								
<i>-kukurydza konserw.</i>	1531	1389	15044	674	1615	2227	913	1354	1060	1147	2082	2171	2100	2050	1007	18401	977		145								
Koncentrat pomid.	3913	2015	28325	3910	3043	3340	2964	4173	4271	3984	2564	2632	4408	5723	5294	46306	4232		108								
Warzywa ogółem	14659	26431	168977	32226	24652	39266	33799	19245	10884	6162	2512	3069	4571	19937	23677	22000	19017		59								
Cebula	1286	1609	8268	1680	2171	2918	2839	2665	1286	403	196	296	347	361	646	15808	382		23								
Kapusta	1	4	689	31	27	182	640	312	92	4	41	1	3	6	18	1358	31		100								
Marchew	85	211	9958	295	551	1185	971	1148	1224	232	122	72	14	112	368	6295	301		102								
Ogórki	2764	3813	17039	5346	3685	2685	1716	1141	209	93	63	619	1226	3822	3256	23860	3171		59								
Pomidory	5329	11748	61388	14296	9323	17075	14882	6471	3162	1893	626	762	753	6418	11018	86680	8212		57								
Papryka	2114	3538	28264	3915	3858	4883	4108	4105	3283	2339	498	316	738	4819	3621	36483	2754		70								
Czosnek	677	900	7833	834	476	1012	1058	605	449	593	334	292	316	380	529	6878	274		33								
Przetwory ogółem	9414	7784	90393	10885	11707	12499	8544	10354	10421	10144	9752	10721	13295	13623	11975	133919	9548		88								
Mrożonki	1847	1789	20246	2968	2971	3254	2133	2105	1946	1891	2147	2071	2498	2742	2302	29027	1891		64								
Susze	1338	1122	14033	2213	1825	1912	1272	1695	1785	1565	1453	1577	2051	1735	1333	20416	1512		68								
Marynaty	832	604	6655	756	756	875	875	769	870	607	653	819	814	1152	984	9930	642		85								
Konserwy	2373	2328	26028	1861	3576	3368	1736	2392	2223	2366	2527	3556	3846	3856	2895	34202	1957		105								
<i>-kukurydza konserw.</i>	1135	1064	11213	534	1262	1726	637	1005	842	990	1464	1831	1861	1756	1003	14912	791		148								
Koncentrat pomid.	2098	1179	15715	2115	1775	1968	1703	2397	2602	2363	1667	1764	2695	2786	3311	27144	2668		126								

Źródło: Opracowanie IERIGŻ-PIB na podstawie danych CIHZ. MRiRW, MF, od 1.1.2006 r. CAAC (Centrum Analityczne Administracji Celnej).

Tab. 7. Średnie miesięczne ceny eksportowe wybranych warzyw i ich przetworów (EUR/kg)

Miesiące	Cebula	Kapusta	Marchew	Ogórki	Pomidory	Kalafioiry	Pieczarki	Ogórki konser.	Kapusta kwaszona	Mrożona fasola
2006 XII	0,51	0,14	0,19	0,72	0,89	0,85	1,47	0,90	0,35	0,50
2006 I-XII	0,29	0,16	0,35	0,38	0,82	0,36	1,51	0,83	0,41	0,49
2007 I	0,48	0,13	0,18	0,60	0,70	0,53	1,44	1,14	0,31	0,46
II	0,47	0,14	0,21	0,37	0,70	0,53	1,37	1,04	0,31	0,45
III	0,46	0,17	0,19	0,97	0,86	0,52	1,33	1,23	0,29	0,46
IV	0,49	0,15	0,17	0,75	1,20	0,54	1,37	0,65	0,29	0,52
V	0,51	0,23	0,22	0,68	0,82	0,37	1,42	0,66	0,38	0,49
VI	0,52	0,21	0,21	0,77	0,76	0,27	1,48	0,71	0,47	0,45
VII	0,46	0,19	0,25	0,32	0,85	0,49	1,51	0,68	0,43	0,47
VIII	0,35	0,20	0,17	0,37	0,73	0,35	1,57	0,74	0,49	0,53
IX	0,33	0,18	0,12	0,62	0,80	0,50	1,62	0,68	0,48	0,50
X	0,33	0,14	0,12	0,70	0,86	0,45	1,43	0,72	0,43	0,52
XI	0,37	0,14	0,12	0,78	0,84	0,47	1,46	0,73	0,46	0,52
XII	0,35	0,17	0,12	0,62	0,61	0,51	1,42	0,71	0,47	0,45
2007 I-XII	0,41	0,17	0,16	0,48	0,80	0,41	1,44	0,77	0,37	0,49
2008 I	0,32	0,18	0,12	0,94	0,61	0,57	1,49	0,74	0,39	0,48
Wskaźnik zmian w %										
I 2008 XII 2007	91	106	100	152	100	112	105	104	83	107
I 2008 I 2007	67	138	67	157	87	108	103	65	126	104

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych CIHZ, MRiRW i MF.

Tab. 8. Średnie miesięczne ceny hurtowe warzyw krajowych (zł/kg)

Miesiące	Cebula	Kapusta biała ^a	Marchew	Buraki ćwikłowe	Ogórki gruntowe	Pomidory gruntowe	Ogórki spod osłon	Pomidory spod osłon	Kalafioiry gruntow ^a
2006 X	1,11	0,92	0,81	0,64	3,13	1,02	3,05	2,62	1,40
XI	1,15	1,00	0,82	0,68	-	-	5,45	3,78	-
XII	1,19	1,06	0,78	0,67	-	-	6,53	5,58	-
2006 I-XII	0,93	0,89	1,04	0,78	1,71	1,03	4,22	5,02	2,10
2007 I	1,28	1,13	0,78	0,69	-	-	13,38	-	-
II	1,29	1,30	0,80	0,69	-	-	11,13	-	-
III	1,31	1,32	0,81	0,63	-	-	7,11	14,08	-
IV	1,83	1,35	0,87	0,66	-	9,37	5,50	9,37	-
V	1,73	2,06	0,90	0,65	-	-	4,04	4,18	-
VI	2,12	1,69	1,25	0,93	2,60	-	2,13	3,22	-
VII	1,41	2,13	1,03	0,69	1,02	1,98	1,13	2,97	2,26
VIII	1,00	2,07	0,73	0,57	1,50	0,91	1,62	1,65	1,74
IX	0,78	1,76	0,71	0,55	3,40	1,29	2,96	2,89	2,75
X	0,70	1,54	0,70	0,56	4,33	1,24	3,61	3,25	2,45
XI	0,68	1,42	0,72	0,55	7,32	-	5,46	4,08	-
XII	0,68	1,28	0,72	0,56	-	-	6,50	4,82	-
2007 I-XII	1,23	1,59	0,84	0,64	3,36	2,96	5,38	5,05	2,30
2008 I	0,69	1,29	0,99	0,60	-	-	-	-	-
II	0,74	1,45	0,96	0,62	-	-	9,30	13,50	-
III	0,73	1,51	0,95	0,60	-	-	6,57	14,39	-
Wskaźnik zmian w %									
III 2008 II 2008	99	104	99	97	x	x	x	x	x
III 2008 III 2007	56	114	117	95	x	x	x	x	x

^a ceny za sztukę

Źródło: Notowania ZSIR MRiRW i dane Zakładu Ekonomiki Ogrodnictwa IERiGŻ-PIB.

Tab. 9. Średnie miesięczne ceny zbytu przetworów warzywnych (zł/kg)

Miesiące	Ogórki konserwowe ^a	Koncentrat pomidorowy 30%	Fasola szparagowa mrożona	Kalafiory mrożone	Mieszanki warzywne mrożone ^b	Kecup	Sok pomidorowy ^a
2007 I	2,74	7,60	3,31	3,08	3,08	5,98	2,26
II	2,67	7,72	3,23	2,99	3,11	6,07	2,27
III	2,67	7,74	3,22	2,98	2,89	5,98	2,26
IV	2,64	7,83	3,26	2,84	2,88	6,01	2,27
V	2,68	7,96	3,24	2,86	2,93	6,09	2,30
VI	2,69	7,85	3,24	2,82	2,95	6,06	2,32
VII	2,74	7,88	3,25	2,82	3,03	6,00	2,32
VIII	2,76	7,89	3,22	2,86	3,01	6,00	2,24
IX	2,82	8,04	3,20	2,91	2,97	5,98	2,23
X	2,88	7,98	3,15	2,89	2,94	6,10	2,29
XI	2,96	8,01	3,19	2,97	2,98	6,13	2,32
XII	2,94	8,00	3,22	2,99	3,04	6,11	2,32
2007 I-XII	2,77	7,88	3,23	2,92	2,98	6,04	2,28
2008 I	2,89	8,75	3,23	2,99	3,00	6,11	2,27
II	2,88	8,89	3,28	3,04	3,04	6,13	2,22
Wskaźnik zmian w %							
<u>II 2008</u> I 2008	100	102	102	102	101	100	98
<u>II 2008</u> II 2007	108	115	102	102	98	101	98

^a zł/litr, ^b groszek i marchewka

Źródło: Dane GUS.

Tab. 10. Średnie miesięczne ceny detaliczne wybranych warzyw (zł/kg)

Miesiące	Cebula	Kapusta biała	Marchew	Buraki ćwikłowe	Selery	Pory	Papryka	Pomidory gruntowe	Ogórki gruntowe	Kalafiory	Pieczarki
2006 I-XII	1,74	1,05	1,87	1,47	4,39	4,78	8,23	3,41	2,36	4,45	6,13
2007 I	2,01	0,76	1,59	1,29	3,06	4,08	10,41	-	10,3	5,84	6,11
II	2,09	0,75	1,64	1,29	3,11	4,23	12,11	-	-	5,76	6,05
III	2,15	0,75	1,66	1,29	3,20	4,28	12,96	-	-	5,54	6,02
IV	2,43	0,90	1,75	1,32	3,68	4,40	14,59	-	-	6,14	6,04
V	2,73	1,48	1,85	1,35	4,41	4,27	14,30	-	-	4,97	6,01
VI	2,98	2,41 ^a	2,06	1,82	4,78	4,32	11,48	-	3,94	2,88	6,28
VII	2,67	2,63 ^a	2,11	1,67	5,14	-	10,18	-	2,17	3,30	7,03
VIII	2,18	2,73 ^a	1,72	1,41	4,14	4,69	5,36	2,91	2,91	2,78	7,62
IX	1,79	1,24	1,56	1,30	3,49	3,90	4,12	3,71	3,81	3,62	7,35
X	1,62	1,00	1,49	1,26	3,12	3,81	4,65	4,81	4,79	3,54	6,85
XI	1,55	0,91	1,48	1,25	3,02	3,63	10,75	-	-	3,71	6,70
XII	1,55	0,90	1,48	1,27	3,00	3,67	11,91	-	-	4,07	7,05
2007 I-XII	2,15	0,97	1,70	1,38	3,68	4,12	10,24	3,81	4,65	4,35	6,59
2008 I	1,56	0,95	1,57	1,29	3,10	4,38	11,24	-	-	5,42	7,05
II	1,56	1,03	1,63	1,30	3,12	4,53	9,99	-	-	5,40	6,82
Wskaźnik zmian w %											
<u>II 2008</u> I 2008	100	108	104	101	101	103	89	x	x	100	97
<u>II 2008</u> II 2007	75	137	99	101	100	107	82	x	x	94	113

^a cena w zł/szt

Źródło: Dane GUS.

Tab. 11. Średnie miesięczne ceny detaliczne przetworów warzywnych (zł/kg)

Miesiące	Ogórki konserwowe	Koncentrat pomidorowy	Fasola szparag. mrożona	Szpinak mrożony	Kalafiori mrożone	Mieszanki warzywne mrożone	Keczip	Sok pomidorowy ^a	Groszek konserwowy	Kukurydza konserwowa	Sok wielowarzywny
2006 I-XII	4,26	15,52	6,35	5,57	6,77	5,53	8,69	3,56	5,29	7,91	3,81
2007 I	4,29	15,57	7,22	5,76	7,28	6,00	8,80	3,59	5,33	7,91	3,99
II	4,27	15,57	7,44	5,80	7,42	6,02	8,85	3,59	5,38	7,94	3,98
III	4,26	15,71	7,58	5,80	7,52	6,10	8,85	3,61	5,33	7,97	4,00
IV	4,21	15,86	7,60	5,78	7,54	6,10	8,85	3,61	5,30	7,83	4,01
V	4,21	15,86	7,74	5,78	7,62	6,14	8,85	3,62	5,38	7,91	4,03
VI	4,19	15,86	7,78	5,80	7,64	6,22	8,85	3,65	5,40	7,97	4,04
VII	4,21	15,86	7,80	5,80	7,64	6,24	8,85	3,66	5,45	8,03	4,05
VIII	4,22	16,00	7,82	5,82	7,64	6,28	8,90	3,69	5,50	8,06	4,05
IX	4,22	16,00	7,94	5,82	7,70	6,32	8,85	3,71	5,55	8,14	4,06
X	4,27	16,14	8,00	5,94	7,74	6,42	8,85	3,73	5,58	8,14	4,13
XI	4,34	16,14	8,02	5,94	7,78	6,46	8,85	3,75	5,63	8,14	4,18
XII	4,36	16,14	8,00	6,00	7,80	6,48	8,90	3,77	5,58	8,17	4,20
2007 I-XII	4,25	15,89	7,75	5,84	7,61	6,23	8,85	3,67	5,45	8,02	4,06
2008 I	4,41	16,29	8,00	6,06	7,90	6,54	9,00	3,79	5,65	8,31	4,23
II	4,50	16,43	7,98	6,10	7,92	6,60	9,05	3,79	5,65	8,34	4,24
Wskaźnik zmian w %											
II 2008 I 2008	102	101	100	101	100	101	101	100	100	100	100
II 2008 II 2007	105	106	107	105	107	110	102	106	105	105	107

^a w zł/l

Źródło: Dane GUS.

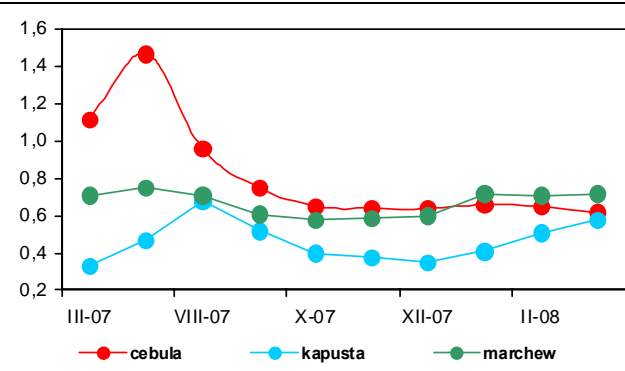
Tab. 12. Relacje cen hurtowych w Polsce i w Niemczech (%)

Miesiące	Cebula	Kapusta biała	Marchew	Buraki	Ogórki	Kalafiori
2006 X	52	75	29	28	-	-
XI	53	74	30	26	-	-
XII	50	75	32	28	-	-
2007 I	48	72	35	29	-	-
II	47	68	45	27	-	-
III	47	61	61	28	-	-
IV	48	57	66	26	-	-
V	46	59	68	27	-	-
VI	48	62	65	26	-	-
VII	49	65	62	25	45	54
VIII	45	68	32	28	-	-
IX	42	72	39	29	-	-
X	41	73	32	27	-	-
XI	44	71	28	27	-	-
XII	43	73	34	26	-	-
2008 I	45	69	38	27	-	-
II	44	72	39	25	-	-

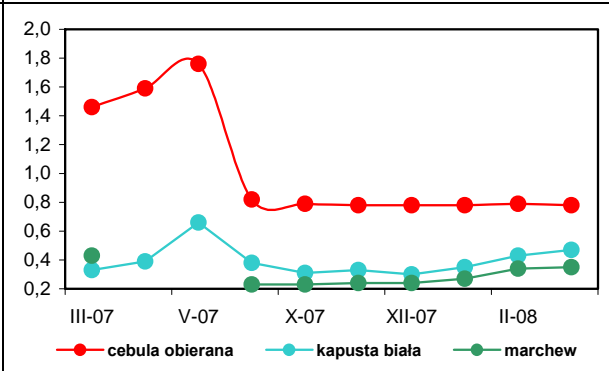
Źródło: Na podstawie danych MRiRW, GUS, i ZMP der Markt Obst und Gemüse.

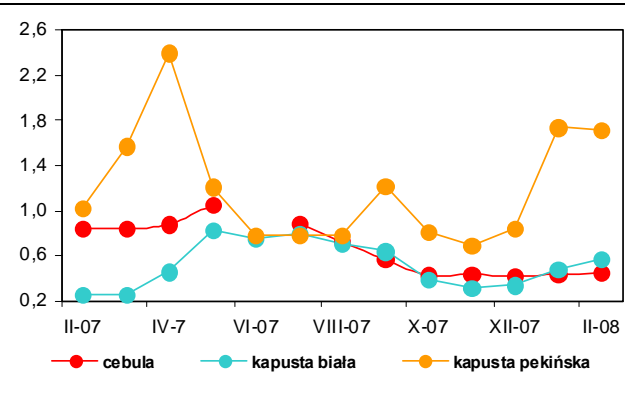
Rys. 1. Ceny skupu warzyw w spółdzielniach ogrodniczych (zł/kg)

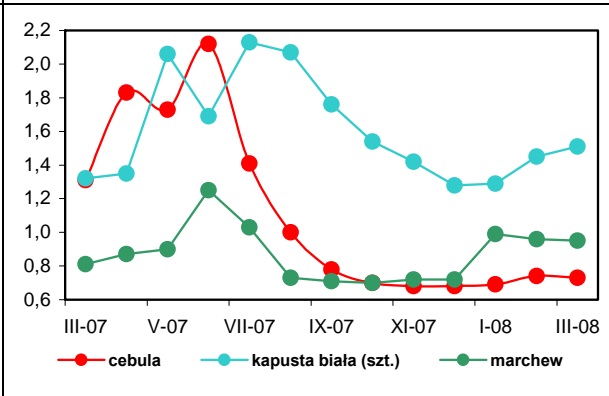
Rys. 2. Ceny skupu warzyw w zakładach przetwórczych (zł/kg)

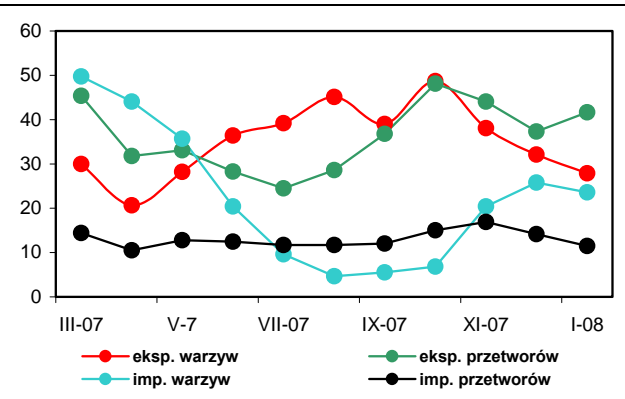
Rys. 3. Ceny skupu warzyw przeznaczonych na eksport (zł/kg)

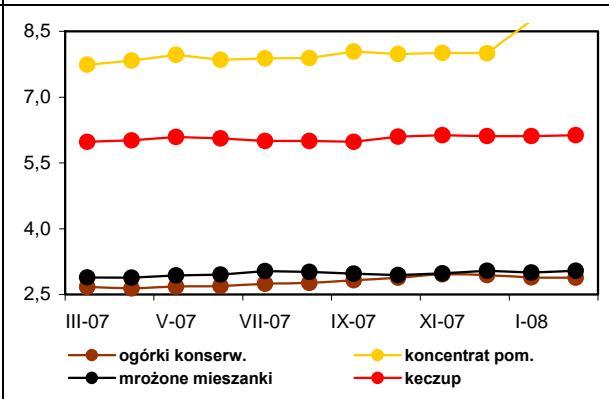
Rys. 4. Ceny hurtowe warzyw krajowych (zł/kg)

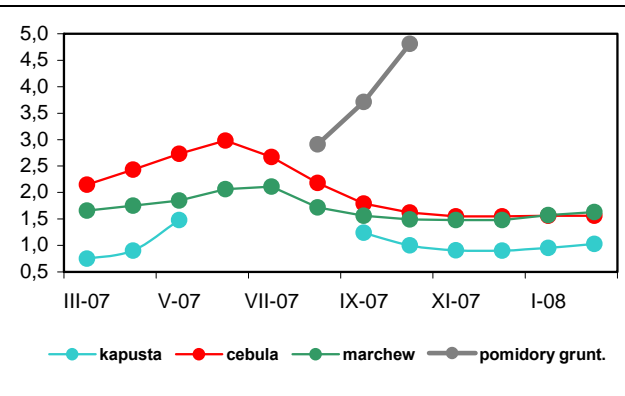
Rys. 5. Eksport i import warzyw świeżych i przetworzonych (tys. ton)

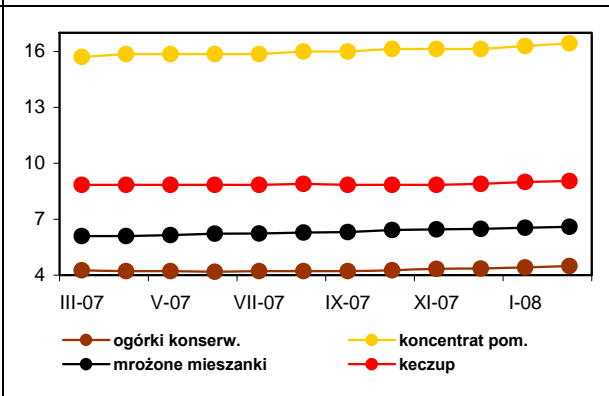
Rys. 6. Ceny zbytu przetworów warzywnych (zł/kg)

Rys. 7. Ceny detaliczne warzyw świeżych (zł/kg)

Rys. 8. Ceny detaliczne przetworów warzywnych (zł/kg)

Rynek owoców

Bożena Nosecka
Irena Strojewska

W marcu 2008 r. ceny jabłek na rynku hurtowym były o 70% wyższe niż marcu roku poprzedniego. Najbardziej podrożały odmiany Jonagold (o 86%) i Lobo (o 78%). Ceny oferowane przez firmy eksportowe wzrosły o 68%, a najbardziej zwiększyły się ceny odmiany Idared (o 55%). Jest to podstawowa odmiana w eksporcie do krajów WNP i do nowych krajów członkowskich UE. Ceny jabłek przeznaczonych do przetwórstwa były wyższe o 6%. Niewielki wzrost cen jabłek przemysłowych wynikał z małego zapotrzebowania krajowych zakładów produkujących zagęszczony sok jabłkowy. W marcu ceny hurtowe gruszek (głównie pochodzących z importu) były wyższe niż w marcu roku poprzedniego zaledwie o 5%, a oferowane przez spółdzielnie ogrodnicze wzrosły o 65%. Z powodu niedoborów na rynku europejskim i światowym zwiększyły się ceny importowe i hurtowe niemal wszystkich owoców południowych. Najbardziej (ponad dwukrotnie) wyższe były ceny hurtowe cytryn. Ceny mandarynek zwiększyły się o 15%, pomarańcz o 8%, winogron o 10%, a bananów o 19%. W marcu 2008 r. ceny hurtowe wszystkich owoców były wyższe niż w miesiącu poprzednim (poza winogronami), a najbardziej wzrosły ceny hurtowe bananów (o 13%). Niewiele wyższe niż w lutym 2008 r. były ceny oferowane za jabłka przez firmy eksportowe i spółdzielnie ogrodnicze. Obniżyły się natomiast ceny skupu jabłek kierowanych do przetwórstwa.

Ceny jabłek w Polsce nadal były niższe niż w większości krajów rozszerzonej Wspólnoty, choć różnice te w pierwszych miesiącach 2008 r. były mniejsze, niż na początku roku poprzedniego. Przykładowo w lutym ceny hurtowe w naszym kraju stanowiły ponad 70% średnich cen hurtowych w Niemczech, wobec ok. 55% w lutym 2007 r.

W lutym 2008 r. w relacji do lutego roku poprzedniego średnie ceny detaliczne owoców strefy umiarkowanej zwiększyły się o 53%. Owoce południowe podrożały o 18%, a przetwory owocowe o 5%. Średnie ceny owoców i ich przetworów wzrosły o 31%, przy wzroście cen żywności o 7%. Wyższe były ceny niemal wszystkich owoców i ich przetworów, a najbardziej

podrożały: cytryny (o 82%), jabłka (o 62%) i mrożone truskawki (o 42%). W marcu 2008 r. nieznacznie tańsze niż w miesiącu poprzednim były tylko pomarańcze.

W firmach średnich i dużych produkcja pitnych soków owocowych i owocowo-warzywnych była w styczniu 2008 r. niższa niż w styczniu roku poprzedniego o 9%. Produkcja mrożonych owoców obniżyła się o 15%, a kompotów i owoców pasteryzowanych o 34%. O spadku produkcji soków zdecydowało obniżenie, w następstwie wzrostu kosztów surowca, produkcji soków jabłkowych i pomarańczowych. W grupie mrozonek wyższa była tylko produkcja mrożonych malin. W styczniu 2008 r. większa niż w styczniu roku poprzedniego była tylko produkcja soków zagęszczonych i dżemów (odpowiednio o 8 i 5%). W styczniu w porównaniu z miesiącem poprzednim obniżyła się jedynie produkcja soku jabłkowego i pomarańczowego.

W styczniu 2008 r. eksport owoców świeżych był niższy w porównaniu ze styczniem roku poprzedniego o 60%, a przetworów owocowych o 38%. Najbardziej obniżyły się rozmiary zagranicznej sprzedaży jabłek (o 70%) i zagęszczonego soku jabłkowego (o 66%). Eksport owoców mrożonych zmniejszył się o 30%. Z powodu wzrostu cen eksportowych niemal wszystkich owoców i ich przetworów (najbardziej podrożały jabłka i zagęszczony sok jabłkowy), wpływy z zagranicznej sprzedaży całej tej grupy towarowej obniżyły się mniej, niż wolumen eksportu i stanowiły 80% poziomu ze stycznia 2007 r. Podrożenie w imporcie spowodowało spadek przywozu niemal wszystkich owoców południowych i ich przetworów (najbardziej obniżył się import cytryn, winogron i zagęszczonego soku pomarańczowego). Niedobory na rynku krajowym spowodowały natomiast wzrost importu jabłek, zagęszczonego soku jabłkowego i owoców mrożonych. Wartość przywozu owoców i ich przetworów zwiększyła się o 3% do 88,3 mln EUR. Ujemne saldo obrotów tymi produktami w styczniu 2008 r. wyniosło 18,2 mln EUR, wobec dodatniego 1,8 mln EUR w styczniu 2007 r.

Tab. 1. Średnie miesięczne ceny skupu owoców przeznaczonych do konsumpcji bezpośredniej (zł/kg)

Miesiące	Jabłka	Gruszki	Truskawki	Wiśnie	Morele	Brzoskwinie	Śliwki
2007 I	1,05	2,20	-	-	-	-	-
II	1,04	2,34	-	-	-	-	-
III	1,27	2,45	-	-	-	-	-
IV	1,39	2,73	-	-	-	-	-
V	1,98	2,82	8,43	-	-	-	-
VI	2,15	-	3,13	-	-	-	-
VII	2,07	-	-	2,94	4,59	2,93	2,93
VIII	2,45	2,83	-	-	4,83	2,29	2,61
IX	2,07	2,55	-	-	-	2,61	2,09
X	2,04	2,58	-	-	-	-	-
XI	1,90	2,41	-	-	-	-	-
XII	1,85	2,38	-	-	-	-	-
2007 I-XII	1,77	2,53	5,78	2,94	4,71	2,61	2,54
2008 I	1,96	2,08	-	-	-	-	-
II	2,04	3,14	-	-	-	-	-
III	2,16	3,64	-	-	-	-	-
Wskaźniki zmian cen (%)							
<u>III 2008</u> <u>II 2008</u>	106	116	x	x	x	x	x
<u>III 2008</u> <u>III 2007</u>	206	165	x	x	x	x	x

^a ceny średnie roczne są średnimi arytmetycznymi z wszystkich notowań w ciągu roku

Źródło: Notowania Zakładu Ekonomiki Ogrodnictwa IERiGŻ-PIB ze spółdzielni ogrodniczych.

Tab. 2. Średnie miesięczne ceny skupu owoców kierowanych do przetwórstwa (zł/kg)

Miesiące	Jabłka przemysłowe	Truskawki bez szypułki	Porzeczki czerwone	Porzeczki czarne	Maliny	Aronia	Wiśnie do mrożenia	Wiśnie do tłoczenia	Śliwki do mrożenia
2007 I	0,47	-	-	-	-	-	-	-	-
II	0,48	-	-	-	-	-	-	-	-
III	0,48	-	-	-	-	-	-	-	-
IV	0,45	-	-	-	-	-	-	-	-
V	0,45	-	-	-	-	-	-	-	-
VI	-	3,24	1,43	1,75	2,46	-	-	-	-
VII	0,45	3,93	1,91	3,40	3,86	-	1,96	1,71	-
VIII	0,74	-	-	-	4,09	2,72	-	-	1,25
IX	0,88	-	-	-	4,50	2,50	-	-	1,15
X	0,84	-	-	-	-	-	-	-	-
XI	0,74	-	-	-	-	-	-	-	-
XII	0,70	-	-	-	-	-	-	-	-
2007 I-XII	0,61	3,41^a	1,81^a	3,22^a	3,93^a	2,75^a	1,94^a	1,71^a	1,20^a
2008 I	0,56	-	-	-	-	-	-	-	-
II	0,59	-	-	-	-	-	-	-	-
III	0,50	-	-	-	-	-	-	-	-
Wskaźniki zmian cen (%)									
<u>III 2008</u> <u>II 2008</u>	85	x	x	x	x	x	x	x	x
<u>III 2008</u> <u>III 2007</u>	106	x	x	x	x	x	x	x	x

^a ceny średnie roczne są średnimi arytmetycznymi z wszystkich notowań w ciągu roku

Źródło: Notowania Zakładu Ekonomiki Ogrodnictwa IERiGŻ-PIB z zakładów przetwórczych.

Tab. 3. Średnie miesięczne ceny skupu owoców przeznaczonych na eksport (zł/kg)

Miesiące	Jabłka deserowe	Gala (70 mm+)	Golden Delicious (70 mm+)	Idared (70 mm+)	Jonagold (70 mm+)	Jonagored (70 mm+)	Szampion (70 mm+)	Gruszka deserowa	Gruszka Łukasówka	Truskawki	Czeresnie	Maliny	Śliwki
2007 I	0,89	1,07	1,70	0,93	0,81	0,83	0,83	1,50	1,40	-	-	-	-
II	1,01	1,20	1,80	0,95	0,89	0,90	0,91	-	-	-	-	-	-
III	1,13	1,40 ^a	1,80 ^a	1,12	1,13	1,12	1,10	-	-	-	-	-	-
IV	1,24	1,33 ^a	1,73 ^a	1,17	1,18	1,16	1,15	-	-	-	-	-	-
V ^a	1,77	1,60	1,98	1,97	1,95	1,96	1,91	-	-	4,50	-	-	-
VI ^a	1,90	-	-	2,03	1,97	1,96	2,00	-	-	4,23	8,50	9,00	-
VII	1,91	-	-	2,07	2,0	2,00	2,00	-	-	-	7,75	9,00	-
VIII	1,73	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2,09
IX	1,63	1,87	-	-	-	-	1,80	2,0	2,0	-	-	-	2,30
X	1,54	1,73	-	1,45	1,50	1,57	1,58	1,95	1,95	-	-	-	2,50
XI	1,46	1,73	1,80	1,37	1,50	1,42	1,45	2,00	2,00	-	-	-	-
XII	1,45	1,78	1,87	1,41	1,47	1,44	1,44	1,99	1,99	-	-	-	-
2007 I-XII	1,47	1,57	1,83	1,45	1,44	1,44	1,47	1,89	1,87	4,37	8,13	9,00	2,30
2008 I	1,79	1,80	1,97	1,73	1,64	1,64	1,61	1,90	1,90	-	-	-	-
II	1,76	1,81	1,94	1,83	1,72	1,71	1,71	-	-	-	-	-	-
III	1,79	1,90 ^a	2,10 ^a	1,74	1,70	1,69	1,69	-	-	-	-	-	-
Wskaźniki zmian cen (%)													
<u>III 2008</u> <u>II 2008</u>	102	105	108	95	99	99	99	x	x	x	x	x	x
<u>III 2008</u> <u>III 2007</u>	158	136	117	155	150	151	154	x	x	x	x	x	x

^a jabłka z przechowalni z kontrolowaną atmosferą

Źródło: Notowania Zakładu Ekonomiki Ogrodnictwa IERiGŻ-PIB z firm eksportujących.

Tab. 4. Produkcja wybranych przetworów owocowych w firmach średnich i dużych (tony)

Miesiące	Sok pitny jabłkowy	Soki pitne z owoców cytrusowych	Pozostałe soki pitne owocowe i owocowo-warzywne	Soki zagęszczone	Owoce mrożone	Dżemy	Kompoty
2006 I-XII	92 233	129 570	266 594	192 620	336 492	54 544	17 944
2007 I	7 063	9 502	25 947	4 203	11 179	3 951	1 876
II	5 795	7 339	25 776	2 778	10 995	3 702	1 281
III	7 552	9 443	31 246	3 044	14 565	4 273	1 307
IV	8 409	9 662	27 806	2 049	9 403	4 411	1 094
V	7 495	6 327	25 350	979	8 203	4 063	1 313
VI	6 408	7 558	26 028	5 116	84 340	5 296	990
VII	6 548	6 486	18 851	12 091	72 542	4 687	3 187
VIII	5 955	7 203	20 553	22 451	29 822	3 419	1 611
IX	5 667	6 693	26 221	34 700	19 919	3 967	1 307
X	7 304	8 449	26 060	38 007	12 624	4 671	879
XI	5 068	7 416	25 000	8 143	11 262	3 876	901
XII	5 458	8 450	19 367	2 766	8 559	3 317	887
2007 I-XII	78 723	94 528	297 635	136 327	293 413	49 633	16 663
I	4 837	6 485	27 659	4 533	9 496	4 166	1 247
Wskaźniki zmian (%)							
<u>I 2008</u> <u>XII 2007</u>	89	77	143	164	111	126	141
<u>I 2008</u> <u>I 2007</u>	68	68	107	108	85	105	66

Źródło: Dane GUS.

Tabela 5. Eksport wybranych owoców i ich przetworów

Wyszczególnienie	2006												2007												2008		I 2008 I 2007 (%)
	2006						2007						2007						2008								
	XII	I-XII	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I-XII	I											
Owoce świeże	77 134	583 020	95 558	91 562	121 133	54 305	42 081	45 809	36 164	24 374	28 953	19 387	26 524	43 943	629 792	37 980	40										
Jabłka	63 304	398 370	87 548	83 612	111 609	47 167	34 311	18 321	4 434	2 545	5 631	6 023	11 460	21 827	434 489	26 285	30										
Gruszki	282	3 169	168	242	270	189	264	262	225	161	400	307	375	401	3 264	268	160										
Truskawki	-	24 073	78	29	131	48	856	15 021	519	147	47	61	68	306	17 312	19	24										
Śliwki	5	10 504	77	15	11	31	29	42	661	2 329	4 009	1 512	507	464	9 688	7	9										
Maliny	61	20 776	2	16	0	151	25	2 333	7 300	3 270	7 910	2 873	36	150	24 065	17	850										
Wiśnie	-	9 232	217	0	87	23	25	559	3 076	118	155	95	217	107	4 677	1	-										
Przetwory owocowe	54 713	754 293	58 607	55 479	63 407	53 618	55 985	69 231	69 438	58 487	59 913	51 454	42 962	37 804	676 385	36 047	62										
Zagęszczony sok jabłkowy	18 721	241 788	18 208	14 964	16 163	15 340	15 044	14 673	12 211	15 404	19 232	14 653	7 990	10 020	173 903	6 242	34										
Truskawki w puszkach	586	8 175	722	649	972	657	722	1 443	791	784	748	651	492	470	9 099	409	57										
Wiśnie w puszkach	531	6 405	545	635	682	592	693	928	894	737	703	295	236	189	7 129	335	61										
Dżemy	2 220	28 664	2 296	2 842	4 264	2 735	3 126	4 238	3 848	2 956	2 483	2 494	2 278	1 937	35 497	1 656	72										
Mrożonki	18 387	287 626	22 122	22 601	25 718	20 743	20 558	31 814	34 480	22 823	23 696	19 396	19 232	13 050	276 232	15 479	70										
Owoce świeże	20 403	213 238	25 611	25 287	33 135	19 042	18 466	32 686	35 508	25 992	24 621	15 230	15 125	17 287	287 989	16 474	64										
Jabłka	12 950	97 070	21 490	20 889	27 494	14 580	13 262	8 960	2 519	1 424	2 490	3 099	5 468	6 724	128 400	9 955	46										
Gruszki	129	1 468	59	119	143	123	196	210	185	78	191	223	296	218	2 044	146	247										
Truskawki	1	17 861	105	37	161	59	927	13 697	520	300	100	88	116	300	16 412	23	22										
Śliwki	6	5 065	41	14	9	42	21	50	348	1 029	1 809	980	274	114	4 731	7	17										
Maliny	47	15 573	3	21	0	106	19	2 458	9 596	4 406	10 859	3 300	56	184	31 010	31	1033										
Wiśnie	-	4 588	170	0	19	20	23	545	2 227	83	158	98	240	67	3 650	0	-										
Przetwory owocowe	52 475	779 645	61 655	57 921	64 588	57 074	57 126	83 204	106 547	97 364	96 023	79 229	63 518	48 038	872 286	53 616	87										
Zagęszczony sok jabłkowy	17 540	245 510	18 553	14 913	15 407	13 991	14 551	13 657	12 144	22 636	35 650	23 602	12 848	12 880	210 832	12 313	66										
Truskawki w puszkach	700	9 307	912	805	1 186	789	863	1 901	981	1 109	935	812	698	593	11 583	549	60										
Wiśnie w puszkach	550	7 148	616	683	752	595	671	969	890	748	722	371	338	250	7 605	458	74										
Dżemy	2 647	35 669	2 901	3 439	4 871	3 623	4 020	5 507	6 896	4 899	4 203	4 554	3 658	2 819	51 389	2 939	101										
Mrożonki	17 696	276 265	22 418	22 863	23 760	20 892	19 112	33 706	47 010	32 544	29 019	26 959	26 420	16 775	321 477	20 667	92										

Źródło: Opracowanie IERIGŻ-PIB na podstawie danych MRIRW i Centrum Analitycznego Administracji Celnej.

Tab. 6. Import wybranych owoców i ich przetworów

Wyszczególnienie	2006												2007												2008		I I 2007 (%)
	2006											2007											2008				
	XII	I-XII	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I-XII	I	I										
Owoce świeże	115 349	1 029 333	105 250	91 980	96 461	79 452	71 700	77 297	120 596	119 698	119 282	138 984	98 587	100 672	1 219 960	78 305	74										
Banany	20 538	233 149	21 902	19 008	25 013	20 980	23 325	16 373	17 772	20 267	15 378	17 845	17 862	17 560	233 284	18 216	83										
Owoce cytrusowe	71 706	382 025	67 120	58 067	48 953	33 676	20 390	10 070	9 943	10 118	13 024	23 249	50 651	60 510	405 771	46 033	69										
Brzoskwinie i nekt.	186	72 456	30	86	212	34	1 969	14 182	33 143	29 196	13 409	3 113	556	1 424	97 354	5	17										
Winogrona	9 448	119 571	5 203	5 037	7 495	9 502	7 417	2 617	8 241	23 846	19 562	19 688	11 663	5 926	126 197	3 347	64										
Arbuzy	355	91 386	271	183	667	1 963	6 409	21 135	37 006	18 287	2 782	382	606	1 721	91 413	118	44										
Jabłka	439	21 395	252	392	949	1 295	3 629	3 352	2 802	7 937	45 203	60 891	2 759	1 427	130 889	2 030	806										
Przetwory razem	25 609	256 129	16 569	32 743	30 747	22 776	18 039	20 192	22 637	26 447	25 248	32 018	30 525	22 332	300 271	17 556	106										
Soki zagęszczone	8 959	94 102	5 552	8 171	7 800	6 254	6 624	9 967	8 873	10 837	11 904	15 096	11 993	10 146	113 217	7 438	134										
-sok pomarańczowy	4 237	41 691	2 458	2 468	3 012	2 251	1 869	3 087	2 056	2 030	1 967	2 446	2 359	2 727	28 729	1 703	69										
Mrożonki	1 773	27 637	1 589	1 866	2 374	2 034	2 513	1 542	5 535	4 456	3 166	3 280	2 424	1 778	32 558	2 041	128										
Susze	1 295	12 214	1 340	937	941	527	654	563	951	970	1 603	1 827	1 522	1 316	13 151	1 072	80										
Dżemy	774	6 968	585	654	664	624	696	634	550	815	379	640	706	784	7 731	246	42										
Przetwory puszkow.	12 575	113 353	7 347	20 933	18 724	13 182	7 470	7 424	6 620	9 286	8 003	10 908	13 672	8 173	131 742	6 621	90										
-ananasy	2 867	24 599	1 316	2 037	2 769	1 653	1 319	918	1 002	1 570	1 418	1 746	2 796	1 773	20 316	2 111	160										
-brzoskwinie	3 924	36 881	2 078	2 069	4 981	3 149	1 870	1 824	2 079	2 237	2 005	2 640	5 365	2 528	32 825	1 506	72										
Owoce świeże	73 786	681 054	67 145	60 524	66 717	60 119	54 466	53 881	72 689	80 738	70 628	85 246	80 981	80 612	833 746	64 756	96										
Banany	12 953	134 487	13 735	12 239	16 235	13 537	14 216	9 497	9 165	10 969	9 641	11 087	10 898	11 246	142 467	11 176	81										
Owoce cytrusowe	36 850	199 794	34 214	30 177	24 963	17 652	11 134	6 589	6 890	7 007	9 687	17 363	34 849	41 827	242 353	34 418	101										
Brzoskwinie i nekt.	149	56 309	26	84	220	49	2 109	11 144	23 730	23 911	9 018	2 742	540	1 140	74 713	13	50										
Winogrona	8 141	107 213	6 520	6 273	9 078	12 136	9 803	4 193	9 602	19 270	15 606	19 476	13 281	7 612	132 852	5 288	81										
Arbuzy	146	23 934	139	107	456	1 346	3 411	6 689	5 775	3 360	713	189	223	512	22 919	69	50										
Jabłka	231	11 146	178	276	592	1 021	2 479	2 570	2 144	2 584	11 962	15 049	1 194	791	40 839	1 021	574										
Przetwory razem	30 524	298 855	18 349	27 563	30 736	23 964	23 965	25 977	33 999	35 435	35 352	44 822	39 374	29 180	368 716	23 538	128										
Soki zagęszczone	11 364	108 086	7 389	10 660	10 310	8 030	8 600	12 952	11 410	13 844	16 075	20 820	16 782	13 561	150 432	9 330	126										
-sok pomarańczowy	6 188	53 371	3 524	3 820	5 269	3 646	3 282	5 570	3 372	3 513	3 326	4 151	3 840	4 169	47 481	2 411	68										
Mrożonki	2 360	44 902	1 582	2 069	2 948	2 431	3 056	1 790	12 276	7 778	5 389	4 795	3 343	2 622	50 080	2 297	145										
Susze	2 092	20 764	2 247	1 773	1 559	1 130	1 149	903	1 370	1 449	2 708	3 492	2 937	2 454	23 172	2 143	95										
Dżemy	1 114	9 399	882	1 022	1 127	1 048	1 085	994	962	815	604	920	982	1 160	11 601	545	62										
Przetwory puszkow	13 212	113 211	6 026	11 796	14 494	11 210	9 938	9 259	7 809	11 433	10 362	14 409	14 949	9 177	130 861	9 016	150										
-ananasy	1 549	13 285	680	1 083	1 592	923	730	544	629	1 088	979	1 199	1 961	1 228	12 635	1 487	219										
-brzoskwinie	2 413	20 464	1 387	1 244	3 253	1 977	1 127	1 167	1 352	1 489	1 290	1 684	3 510	1 776	21 256	1 082	78										

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych MRiRW i CAAC.

Tab. 7. Średnie miesięczne ceny eksportowe wybranych owoców i ich przetworów (EUR/kg)

Miesiące	Jabłka	Gruszki	Truskawki	Porzeczki czarne	Maliny	Wiśnie	Mrożone truskawki	Mrożone wiśnie	Zagęszcz. sok jabłkowy	Truskawki w puszkach	Wiśnie w puszkach
2006 I-XII	0,24	0,46	0,81	0,29	0,75	0,50	0,88	0,89	1,13	1,14	1,12
2007 I	0,25	0,35	1,35	0,49	1,65	0,78	1,05	0,74	1,11	1,26	1,13
II	0,25	0,49	1,28	-	1,38	-	1,05	0,73	1,11	1,24	1,08
III	0,25	0,53	1,23	0,46	0,50	0,22	1,01	0,71	1,10	1,22	1,10
IV	0,31	0,65	1,23	-	0,71	0,87	1,05	0,77	1,10	1,20	1,00
V	0,39	0,74	1,08	-	0,75	0,95	1,02	0,75	1,13	1,19	0,97
VI	0,49	0,80	0,91	2,62	1,05	0,98	1,13	0,80	1,13	1,32	1,04
VII	0,57	0,82	1,00	1,13	1,31	0,72	1,45	0,88	1,18	1,24	1,00
VIII	0,56	0,49	2,04	-	1,35	0,70	1,48	0,91	1,65	1,41	1,01
IX	0,44	0,48	2,13	2,06	1,37	1,02	1,35	0,68	2,01	1,25	1,03
X	0,51	0,73	1,46	0,85	1,15	1,03	1,46	0,94	1,72	1,25	1,26
XI	0,48	0,79	1,70	-	1,57	1,11	1,48	0,91	1,78	1,42	1,43
XII	0,31	0,54	0,98	7,31	1,23	0,63	1,31	0,87	1,38	1,26	1,32
2007 I-XII	0,30	0,63	0,95	1,12	1,29	0,78	1,23	0,80	1,38	1,27	1,07
2008 I	0,38	0,54	1,21	-	1,77	0,43	1,45	0,99	2,21	1,34	1,37
Wskaźniki zmian cen (%)											
<u>I 2008</u> <u>XII 2007</u>	123	100	123	x	144	68	111	114	160	106	104
<u>I 2008</u> <u>I 2007</u>	152	154	90	x	107	55	138	134	199	106	121

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych MRiR, i CAAC.

Tab. 8. Średnie miesięczne ceny hurtowe wybranych owoców (zł/kg)

Miesiące	Jabłka	-Cortland	-Jonagold	-Lobo	-Szampion	Gruszki	Truskawki	Wiśnie	Czereśnie	Śliwki	Banany	Cytryny	Mandarynki	Pomarańcze	Winogrona
2007 I	1,34	1,29	1,30	1,29	1,52	2,98	-	-	-	-	3,62	3,14	3,74	3,34	10,34
II	1,35	1,28	1,31	1,32	1,53	3,00	-	-	-	-	3,65	3,07	3,84	3,16	10,16
III	1,46	1,28	1,38	1,39	1,56	3,14	-	-	-	-	3,71	3,00	4,20	3,28	9,31
IV	1,73	1,29	1,65	1,54	1,98	3,20	-	-	-	-	3,73	3,05	4,40	3,32	8,21
V	2,29	1,62	2,38	2,41	2,68	3,53	6,54	-	4,97	-	3,66	3,19	4,78	3,59	8,15
VI	2,49	2,28	2,48	2,45	2,75	4,25	3,43	-	6,27	-	3,48	3,30	5,67	3,85	9,20
VII	2,68	-	-	-	-	4,17	11,04	2,95	6,97	4,13	3,28	3,29	5,32	4,23	7,60
VIII	2,59	-	-	-	-	3,20	7,72	3,35	-	2,71	3,28	3,26	5,26	4,43	5,26
IX	2,45	2,30	2,57	2,45	2,79	3,28	7,13	-	-	3,25	3,07	4,07	5,68	4,48	4,65
X	2,23	2,25	2,23	2,20	2,15	2,89	13,31	-	-	4,44	3,51	4,44	5,54	4,27	5,28
XI	2,08	2,10	2,00	2,00	2,10	2,86	19,00	-	-	-	3,36	5,33	4,28	4,02	6,08
XII	2,07	2,09	2,01	2,00	2,08	2,97	-	-	-	-	3,35	5,73	3,70	3,55	8,51
2007 I-XII	2,06	1,78	1,93	1,91	2,11	3,29	9,74	3,15	6,07	3,63	3,48	3,74	4,70	3,79	7,73
2008 I	2,21	2,15	2,05	2,18	2,13	3,31	-	-	-	-	3,27	6,50	4,08	3,28	10,60
II	2,37	2,20	2,41	2,39	2,35	3,08	-	-	-	-	3,91	6,13	4,46	3,39	10,94
III	2,48	2,21	2,56	2,48	2,49	3,31	-	-	-	-	4,42	6,17	4,83	3,55	10,23
Wskaźniki zmian cen (%)															
<u>III 2008</u> <u>II 2008</u>	105	100	106	104	106	107	x	x	x	x	113	101	108	105	94
<u>III 2008</u> <u>III 2007</u>	170	173	186	178	160	105	x	x	x	x	119	206	115	108	110

^a truskawki spod osłon wg Zakładu Ekonomiki Ogrodnictwa IERiGŻ-PIB

Źródło: Notowania ZSIR MRiRW.

Tab. 9. Średnie miesięczne ceny zbytu przetworów owocowych (zł/kg)

Miesiące	Dżem z czarnej porzeczki	Dżem śliwkowy	Dżem truskawkowy	Sok z czarnej porzeczki ^a	Sok jabłkowy ^a	Sok pomarańczowy ^a
XII	7,60	7,27	7,40	3,13	1,50	2,04
2006 I-XII	7,52	7,36	6,84	3,01	1,49	1,85
2007 I	7,53	7,30	7,23	3,14	1,54	2,12
II	7,47	6,93	7,07	3,13	1,55	2,19
III	7,43	7,23	7,03	3,14	1,54	2,22
IV	7,63	7,20	7,07	3,14	1,54	2,25
V	7,73	7,30	7,23	3,15	1,56	2,30
VI	8,10	7,30	7,53	3,12	1,59	2,32
VII	8,20	7,60	7,73	3,16	1,56	2,34
VIII	8,10	7,37	7,73	3,15	1,54	2,35
IX	8,40	8,07	7,77	3,15	1,58	2,35
X	8,43	7,97	8,07	3,16	1,89	2,36
XI	8,90	8,03	8,23	3,13	1,97	2,38
XII	8,93	7,93	7,97	3,13	2,00	2,31
2007 I-XII	8,07	7,52	7,56	3,14	1,66	2,29
2008 I	8,50	7,87	8,08	3,17	2,12	2,29
II	8,13	7,77	8,23	3,03	2,13	2,37
Wskaźniki zmian cen (%)						
<u>II 2008</u> <u>I 2008</u>	96	99	102	96	100	103
<u>II 2008</u> <u>II 2007</u>	109	112	116	97	137	108

^a w zł/l

Źródło: Dane GUS.

Tab. 10. Średnie miesięczne ceny detaliczne wybranych owoców (zł/kg)

Miesiące	Jabłka	Gruszki	Śliwki	Czeresnie	Truskawki	Maliny	Winogrona	Banany	Pomarańcze	Cytryny	Mandarynki
2006 I-XII	2,58	4,93	3,89	6,47	7,92	10,40	9,36	4,57	4,78	4,46	5,54
2007 I	2,13	4,53	-	-	-	-	11,69	4,58	4,63	4,42	4,66
II	2,20	4,74	-	-	-	-	11,98	4,68	4,57	4,40	4,75
III	2,29	5,03	-	-	-	-	11,11	4,68	4,55	4,37	5,02
IV	2,49	5,31	-	-	-	-	10,67	4,69	4,57	4,36	5,26
V	3,20	5,48	-	-	11,67	-	10,52	4,67	4,74	4,46	5,69
VI	3,73	5,62	-	8,89	4,61	-	11,02	4,53	5,03	4,61	6,30
VII	3,89	5,82	6,13	10,07	8,63	12,82	11,07	4,32	5,50	4,61	6,91
VIII	3,80	5,04	4,49	-	-	12,86	6,95	4,35	5,89	4,58	6,82
IX	3,61	4,72	3,92	-	-	12,26	6,00	4,43	5,86	5,05	6,94
X	3,49	4,67	5,16	-	-	-	6,63	4,51	5,71	5,60	6,98
XI	3,43	4,79	-	-	-	-	7,59	4,45	5,41	6,71	5,48
XII	3,41	4,83	-	-	-	-	10,04	4,44	4,95	7,23	4,82
2007 I-XII	3,14	5,05	4,93	9,48	8,30	12,65	9,61	4,53	5,12	5,03	5,80
2008 I	3,47	5,06	-	-	-	-	14,45	4,55	4,80	7,89	5,03
II	3,57	5,20	-	-	-	-	14,56	4,90	4,71	8,02	5,32
Wskaźniki zmian cen (%)											
<u>II 2008</u> <u>I 2008</u>	103	103	x	x	x	x	101	108	98	102	106
<u>II 2008</u> <u>II 2007</u>	162	110	x	x	x	x	122	105	103	182	112

Źródło: Dane GUS.

Tab. 11. Średnie miesięczne ceny detaliczne wybranych przetworów owocowych (zł/kg)

Miesiące	Dżemy	Sok z czarnej porzeczki	Sok jabłkowy	Sok pomarańczowy	Truskawki mrożone	Ananasy w puszkach	Brzoskwinie w puszkach
2006 I-XII	10,99	4,05	2,86	3,52	8,40	5,42	4,61
2007 I	10,97	3,93	2,93	3,76	9,62	5,24	4,73
II	11,03	3,91	2,93	3,81	9,80	5,20	4,76
III	11,00	3,87	2,93	3,83	9,84	5,16	4,78
IV	10,94	3,85	2,93	3,91	9,82	5,12	4,78
V	10,94	3,88	2,94	3,97	9,86	5,10	4,74
VI	10,89	3,88	2,95	4,02	9,92	5,10	4,81
VII	10,92	3,89	2,98	4,07	10,0	5,14	4,82
VIII	11,00	3,90	2,99	4,09	10,24	5,26	4,87
IX	11,08	4,00	2,97	4,12	10,96	5,36	4,87
X	11,33	4,09	3,05	4,17	11,82	5,42	4,92
XI	11,44	4,14	3,17	4,22	12,52	5,56	4,92
XII	11,67	4,15	3,20	4,20	13,06	5,66	4,85
2007 I-XII	11,10	3,96	3,00	4,01	10,62	5,28	4,82
2008 I	11,78	4,21	3,27	4,23	13,42	5,82	4,92
II	11,78	4,27	3,31	4,25	13,92	5,96	4,96
Wskaźniki zmian cen (%)							
<u>II 2008</u> I 2008	100	101	101	100	104	102	101
<u>II 2008</u> II 2007	107	109	113	112	142	115	104

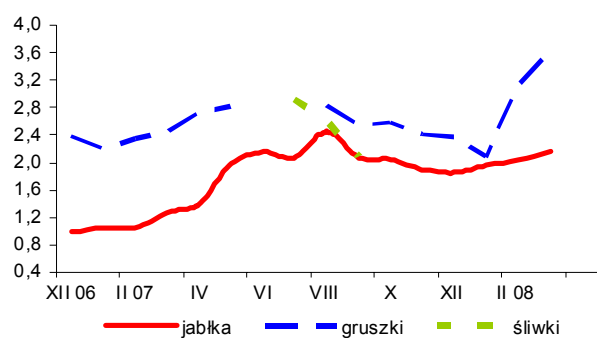
Źródło: Dane GUS.

Tab. 12. Relacje cen hurtowych owoców w Polsce i w Niemczech (%)

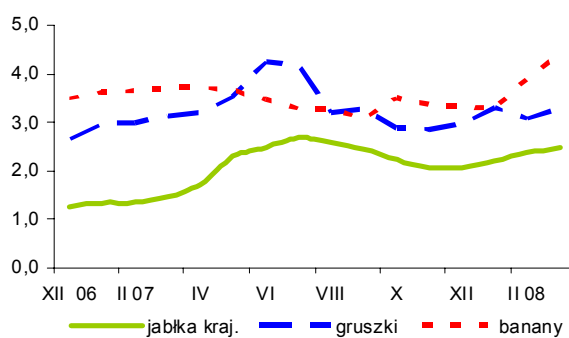
Miesiące	Jabłko odm. Jonagold	Gruszki	Truskawki	Banany	Pomarańcze	Śliwki
X	45	77	-	68	68	51
XI	46	74	-	72	62	-
XII	52	93	-	75	64	-
2007 I	52	94	-	65	59	-
II	56	99	-	64	61	-
III	57	-	-	71	68	-
IV	61	-	-	67	75	-
V	59	-	38	68	66	-
VI	57	-	41	65	75	-
VII	58	-	39	64	65	-
VIII	61	-	-	56	69	69
IX	68	86	-	69	74	72
X	70	89	-	65	66	82
XI	65	88	-	72	69	-
XII	75	88	-	74	68	-
2008 I	74	85	-	68	66	-
II	73	89	-	67	67	-

Źródło: Na podstawie danych MRiRW, GUS i ZMP "Der Markt Obst und Gemüse" i., "Fruit and Vegetable Markets" z poszczególnych miesięcy.

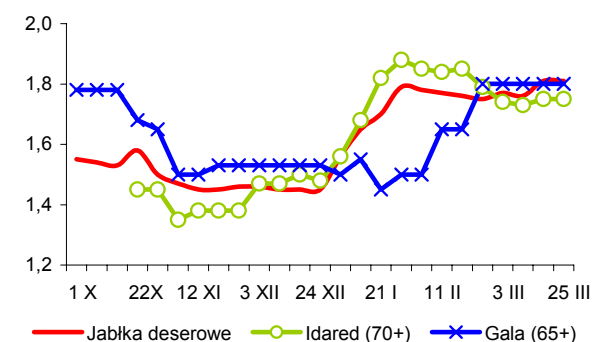
Rys. 1. Ceny skupu owoców w spółdzielniach ogrodniczych w 2006 - 2008 r. (zł/kg)

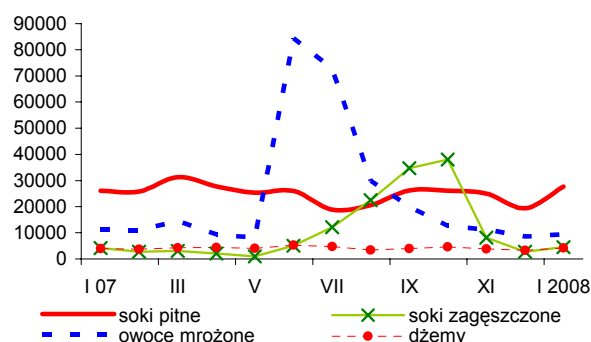
Rys. 2. Ceny hurtowe owoców w latach 2006-2008 (zł/kg)

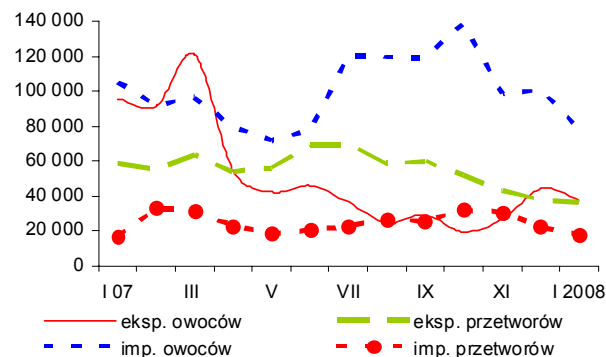
Rys. 3. Ceny skupu jabłek deserowych przeznaczonych na eksport w okresie od X. 2007 r. do III 2008 r. (zł/kg)

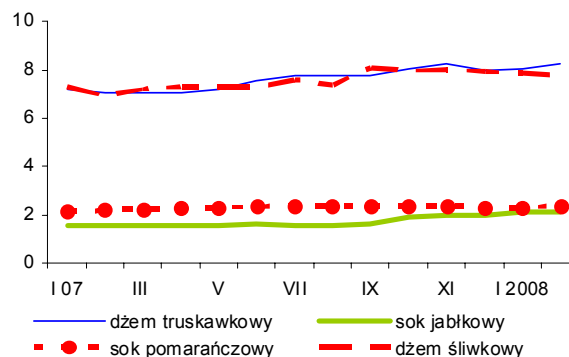
Rys. 4. Produkcja wybranych przetworów owocowych w 2007 i w 2008 r. (tony)

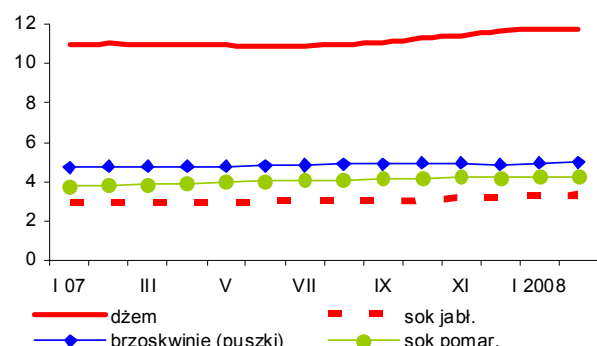
Rys. 5. Handel owocami i ich przetworami w 2007 i 2008 r. (tony)

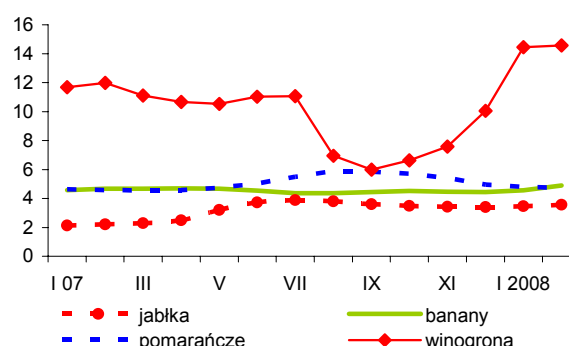
Rys. 6. Ceny zbytu wybranych przetworów owocowych w 2007 i 2008 r. (zł/kg)

Rys. 7. Ceny detaliczne wybranych przetworów owocowych w 2007 i 2008 r. (zł/kg)

Rys. 8. Ceny detaliczne wybranych owoców w 2007 i 2008 r. (zł/kg)

Rynek mleka

Zygmunt Smoleński
Teresa Zdziarska

Na rynku mleka dominowały obniżki cen. Ceny skupu mleka obniżono z 132,15 zł/100 l w grudniu ub. r. do 124,55 zł/100 l w styczniu i do 120,59 zł/100 l w lutym. Przyczyną obniżki cen surowca mlecznego było pogorszenie koniunktury na światowym rynku mleka. Zmniejszyło się regionalne zróżnicowanie cen skupu mleka. Najmniej za mleko w skupie płacono w makroregionie zachodnim – 118,69 zł/100 kg, a najwięcej w północnym – 122,49 zł/100 kg. Reakcją na spadek cen skupu były obniżki cen bydła mlecznego na targowiskach. Ceny krów mlecznych obniżyły się w rozpatrywanym miesiącu z ok. 2380 do ok. 2172 zł za 1 sztukę, a jałówek cielnych z ok. 2600 do 2370 zł/szt.

Obniżki cen zbytu były mniejsze. Ceny mleka spożywczego 2% obniżyły się w ciągu marca ze 165,14 zł/100 kg w pierwszej dekadzie do 164,44 zł/100 kg w końcu miesiąca. Jogurt 2% staniał w skali krajowej z 317,68 do 314,85 zł/100 kg, przy czym w m. centralnym jego ceny utrzymały się na poziomie ponad 364 zł/100 kg. Kefir 2% zdrożał średnio z 261,5 do 269,8 zł/100 kg, a najwyższe ceny płacono w m. północnym – powyżej 324 zł/100 kg, a najniższe w m. zachodnim – ok. 230 zł/100 kg.

Masło 82% w blokach w skali kraju staniało, z ok. 952 do ok. 925 zł/100 kg, w tym w m. północnym z 1045 do 953 zł/100 kg, w m. centralnym z 956 do 925 zł/100 kg. Natomiast zdrożało w m. południowo-wschodnim z 925 do 938 zł/100 kg i w m. zachodnim z 875 do 896 zł/100 kg. Masło konfekcjonowane w skali krajowej staniało z 1056 do 1048 zł/100 kg, w tym w makroregionie w północnym z 1252 do 1245 zł/100 kg, w centralnym z 910 do 901 zł/100 kg, w południowo-wschodnim (gdzie płacono najwyższe ceny) z 1354 do 1310 zł/100 kg oraz nieznacznie w zachodnim z 1285 do 1283 zł/100 kg.

Silniejsze spadki cen zbytu dotyczyły serów. Ser Radamer, którego ceny notowane są jedynie w skali krajowej, w marcu staniał z 1587 do 1473 zł/100 kg. Ceny sera Gouda przeciętnie w kraju obniżyły się z 1286 do 1244 zł/100 kg, a także we wszystkich makroregionach: w centralnym z 1391 do 1265 zł/100 kg, w południowo-wschodnim z 1322 do 1201 zł/100 kg, w północnym z 1262 do 1254 zł/100 kg oraz w zachodnim

z 1222 do 1167 zł/100 kg. Zmalały również ceny sera Edam, z 1245 do 1226 zł/100 kg, przy wzroście cen w m. północnym z 1232 do 1244 zł/100 kg oraz spadku w pozostałych makroregionach: w centralnym z 1346 do 1217 zł/100 kg, w południowo-wschodnim z 1205 do 1149 zł/100 kg oraz w zachodnim z 1208 do 1155 zł/100 kg. Ceny serów: Podlaskiego, Zamojskiego i Morskiego, w skali kraju zmalały z 1185 do 1118 zł/100 kg. Przy czym najniższe ceny płacono w m. północnym, gdzie obniżyły się z 1161 do 1090 zł/100 kg, a najwyższe w m. południowo-wschodnim, gdzie zmalały z 1487 do 1375 zł/100 kg. Ceny twarogu średnio w kraju obniżono z ok. 920 do 881 zł/100 kg. Najniższe ceny notowano w m. północnym, gdzie twaróg staniał z 702 do 685 zł/100 kg, a najwyższe w m. centralnym, gdzie twaróg staniał z 997 do 986 zł/100 kg.

Obniżki cen zbytu artykułów mleczarskich notowano również w innych krajach Wspólnoty Europejskiej. Masło staniało: w Belgii z 3025 do 2955 EUR/tonę, w Niemczech z 2800 do 2750 EUR/tonę, we Francji z 2830 do 2750 EUR/tonę, we Włoszech z 3100 do 3000 EUR/tonę, w Holandii z 2870 do 2800 EUR/tonę, w Polsce z 2725 do 2665 EUR/tonę oraz w Wielkiej Brytanii z 2877 do 2821 EUR/tonę.

Ceny mleka pełnego w proszku obniżyły się: w Belgii z 3099 do 3036 EUR/tonę, w Niemczech z 2975 do 2925 EUR/tonę, w Holandii z 2950 do 2900 EUR/tonę oraz w Polsce z 2900 do 2891 EUR/tonę. Jedynie we Francji mleko pełne w proszku zdrożało z 3025 do 3050 EUR/tonę. Taniało także mleko odtłuszczone w proszku: w Belgii z 2431 do 2329 EUR/tonę, w Niemczech z 2400 do 1925 EUR/tonę i w Polsce z 2434 do 2318 EUR/tonę. OMP zdrożało jedynie we Francji z 1850 do 1950 EUR/tonę oraz w Holandii z 1850 do 1880 EUR/tonę.

Ceny serwatki w proszku obniżyły się jedynie we Francji z 365 do 360 EUR/tonę. Wzrosły natomiast w Niemczech z 340 do 370 EUR/tonę oraz w Holandii z 370 do 380 EUR/tonę.

Tab.1. Skup mleka surowego

Miesiące	Ilość mleka skupionego mln litrów	Cena skupu mleka zł/100 litrów		
		średnio	kl. ekstra	kl. I
2006 I-XII	8 419,3	93,02	.	.
2007 I-XII	8 379,9	107,46	.	.
2007 I	636,0	96,37	102,64	.
II	593,4	97,19	103,30	.
III	674,8	98,07	103,50	.
IV	687,7	98,38	102,91	.
V	768,2	98,52	103,07	.
VI	738,0	99,41	102,94	.
VII	757,5	101,92	105,84	.
VIII	744,5	105,93	109,87	.
IX	693,9	114,63	117,15	.
X	680,5	121,49	124,18	.
XI	607,1	129,77	130,59	.
XII	640,4	132,15	132,29	.
2008 I	648,0	124,55	123,69	.
II	638,4	120,59	121,17	.
Wskaźnik zmian w %				
$\frac{II\ 2008}{I\ 2008}$	98,5	96,8	98,0	.
$\frac{II\ 2008}{II\ 2007}$	107,6	124,1	117,3	.

Źródło: Dane GUS i ZSRIR.

Tab.2. Produkcja wyrobów mleczarskich (tys. ton i mln l)

Miesiące	Mleko przetworzone (mln l)	Mleko w proszku		Jogurt (mln l)	Śmietana (mln l)	Masło	Sery	
		chude	pełne				świeże	dojrzewające
2006 I-XII	2 293,5	127,2	36,5	321,0	342,6	173,3	302,4	257,3
2007 I-XII^a	2 283,0	124,5	28,2	369,3	341,7	172,0	324,0	246,0
2006 XII	184,3	8,0	3,1	24,1	24,0	14,3	25,7	19,2
2007 I	186,5	6,8	2,7	32,8	25,4	13,2	27,4	21,3
II	172,1	6,1	1,9	29,2	24,0	12,2	25,4	19,4
III	187,8	7,7	2,0	35,7	28,6	14,4	31,2	21,5
IV	181,9	10,4	2,4	29,1	28,3	14,3	26,6	20,5
V	201,6	14,6	1,8	36,0	34,4	16,0	28,2	20,9
VI	193,2	14,6	1,8	30,2	33,7	14,2	25,3	19,5
VII	210,0	15,7	2,3	30,6	32,4	15,7	26,1	20,3
VIII	198,8	15,2	3,1	31,6	31,0	15,2	27,0	20,8
IX	188,8	12,0	2,6	29,0	28,5	15,1	26,0	20,0
X	191,6	8,5	2,6	32,0	27,9	15,1	27,3	22,1
XI	188,6	5,4	2,0	30,0	23,1	13,0	26,6	19,9
XII	184,6	7,4	2,9	23,1	24,4	13,0	25,5	18,8
2008 I	184,3	6,5	2,8	32,8	24,4	13,8	27,5	21,2
Wskaźnik zmian w %								
$\frac{I\ 2008}{XII\ 2007}$	99,8	87,8	96,6	142,0	100,0	106,2	107,8	112,8
$\frac{I\ 2008}{I\ 2007}$	98,8	95,6	103,7	100,0	96,1	104,5	100,4	99,5

^a dane nieostateczne.

Źródło: Dane GUS.

Tab.3. Ceny producentów (z VAT) wyrobów mleczarskich (zł)

Miesiące	Mleko przetworzone (1 l)		Mleko w proszku (1 kg)		Masło świeże 85% tł. (1 kg)		Jogurt owocowy (150 g)	Śmietana 18% tł. (1 l)	Twaróg półtłusty (1 kg)	Ser dojrzew. Edam (1 kg)
	w folii 2-2,5% tł.	UHT 1-2,5% tł.	chude	pełne	w blokach	konfekcjonowane				
2007 I	1,24	1,66	9,20	10,37	10,38	11,62	0,76	4,64	7,29	11,67
II	1,25	1,68	9,27	10,44	10,11	11,59	0,76	4,64	7,30	11,72
III	1,26	1,67	9,79	10,45	10,14	11,23	0,76	4,63	7,31	11,73
IV	1,26	1,67	10,66	11,38	10,62	11,36	0,75	4,66	7,34	11,81
V	1,27	1,68	12,06	12,10	10,76	11,33	0,75	4,67	7,35	12,01
VI	1,29	1,70	13,11	13,05	11,25	11,52	0,73	4,72	7,41	12,16
VII	1,32	1,73	14,08	13,90	13,00	12,46	0,72	4,81	7,54	12,87
VIII	1,35	1,77	14,25	14,74	13,89	13,42	0,74	4,96	7,77	13,89
IX	1,40	1,88	14,23	15,39	15,20	13,99	0,75	5,19	8,13	15,76
X	1,46	1,96	13,86	15,17	15,52	14,59	0,75	5,48	8,54	16,77
XI	1,49	2,01	12,18	14,42	15,46	14,49	0,78	5,59	8,65	16,59
XII	1,51	2,01	10,93	13,34	13,97	13,40	0,78	5,63	8,73	15,50
2008 I	1,51	2,00	9,82	11,27	12,63	12,67	0,78	5,63	8,81	14,33
II	1,51	1,98	9,64	10,82	12,34	12,47	0,76	5,58	8,78	14,03
III ^a	1,64	1,85	7,91	10,12	9,26	10,49	.	5,11	8,81	12,26
Wskaźnik zmian w %										
II 2008 I 2008	100,0	99,0	98,2	96,0	97,7	98,4	97,4	99,1	99,7	97,9
II 2008 II 2007	120,8	117,9	104,0	103,6	122,1	107,6	100,0	120,3	120,3	119,7

^a ceny 1 kg produktu wg ZSRIR za okres 24-30 III 2008 r.

Źródło: Dane GUS i ZSRIR.

Tab.4. Ceny detaliczne wyrobów mleczarskich (zł)

Miesiące	Mleko przetworzone (1 l)		Mleko w proszku pełne (350 g)	Mleko zagęszcz., niesłodz. (411 g) ^a	Masło Ekstra konfekcj. (200 g)	Kefir (150 g)	Jogurt owocowy (150 g)	Śmietana 18% tł. (200 g)	Twaróg półtłusty (1 kg)	Ser dojrzew. Edam (1 kg)
	w folii	UHT								
2007 I	1,59	2,38	10,73	3,04	3,02	0,63	1,06	1,35	9,65	15,95
II	1,60	2,38	10,70	3,04	3,03	0,63	1,06	1,35	9,69	15,91
III	1,61	2,39	10,69	3,05	3,03	0,63	1,06	1,36	9,72	15,92
IV	1,62	2,41	10,65	3,04	3,05	0,63	1,06	1,36	9,77	15,98
V	1,62	2,43	10,68	3,04	3,05	0,63	1,06	1,36	9,80	16,09
VI	1,64	2,44	10,64	3,04	3,08	0,63	1,05	1,37	9,89	16,22
VII	1,67	2,46	10,63	3,05	3,17	0,63	1,05	1,38	10,02	16,28
VIII	1,71	2,49	10,76	3,05	3,29	0,63	1,05	1,40	10,21	16,95
IX	1,81	2,58	11,10	3,07	3,70	0,64	1,06	1,45	10,64	18,66
X	1,89	2,63	11,29	3,08	3,94	0,65	1,07	1,50	11,11	20,70
XI	1,94	2,71	11,36	3,10	4,11	0,66	1,07	1,52	11,42	22,06
XII	1,97	2,74	11,51	3,12	4,11	0,67	1,07	1,54	11,54	22,08
2008 I	2,00	2,77	11,70	3,03	4,07	0,68	1,08	1,56	11,66	21,85
II	2,02	2,77	12,13	3,05	3,94	0,68	1,09	1,56	11,72	21,30
Wskaźnik zmian w %										
II 2008 I 2008	101,0	100,0	103,7	100,7	96,8	100,0	100,9	100,0	100,5	97,5
II 2008 II 2007	126,3	116,4	113,4	100,3	130,0	107,9	102,8	115,6	120,9	133,9

^a od 2008 r. w opakowaniu 400 g.

Źródło: Dane GUS.

Tab. 5. Eksport i import produktów mleczarskich (tys. ton)

Miesiące	Eksport					Import				
	Mleko w proszku	Sery	Masło i tłuszcze mleczne	Mleko płynne i śmietana	Jogurty i napoje mleczne	Mleko w proszku	Sery	Masło i tłuszcze mleczne	Mleko płynne i śmietana	Jogurty i napoje mleczne
2006 I-XII	109,1	120,6	24,1	244,4	88,1	7,2	18,7	4,7	32,3	11,6
2007 I-XII	99,1	133,4	32,2	172,1	98,5	16,5	26,4	6,6	61,1	35,5
2006 XII	5,1	10,6	1,1	13,6	7,4	0,8	1,9	0,5	3,1	1,0
2007 I	5,8	11,7	2,5	15,4	8,7	1,0	2,0	0,5	2,9	1,3
II	6,2	11,4	2,6	13,5	7,8	1,3	1,6	0,5	2,6	1,6
III	7,5	11,8	3,3	14,3	8,9	1,4	2,7	0,5	5,2	3,4
IV	6,1	11,4	3,2	14,0	8,4	1,5	1,8	0,4	5,0	2,9
V	9,8	11,6	4,1	14,1	9,4	2,5	2,5	0,4	5,0	4,1
VI	9,6	11,1	3,7	18,0	9,0	1,0	2,8	0,5	5,4	4,7
VII	14,4	12,1	3,2	17,3	7,8	0,9	2,3	0,4	6,5	3,3
VIII	12,5	11,2	2,7	14,3	8,2	1,0	2,4	0,6	5,9	3,4
IX	6,4	11,1	1,4	14,5	7,4	1,1	2,4	0,7	5,8	3,0
X	5,9	11,3	2,3	14,1	8,5	1,7	2,2	0,9	6,5	2,6
XI	8,6	10,0	1,5	11,7	8,1	1,2	2,1	0,6	5,4	3,1
XII	6,4	8,7	1,5	11,1	6,2	2,0	1,6	0,6	4,9	2,2
2008 I	9,2	11,8	2,7	8,6	8,8	1,4	1,1	0,4	1,0	2,3
Wskaźnik zmian w %										
I 2008 XII 2007	143,8	135,6	180,0	77,5	141,9	70,0	68,8	66,7	20,4	104,5
I 2008 I 2007	158,6	100,9	108,0	55,8	101,1	140,0	55,0	80,0	34,5	176,9

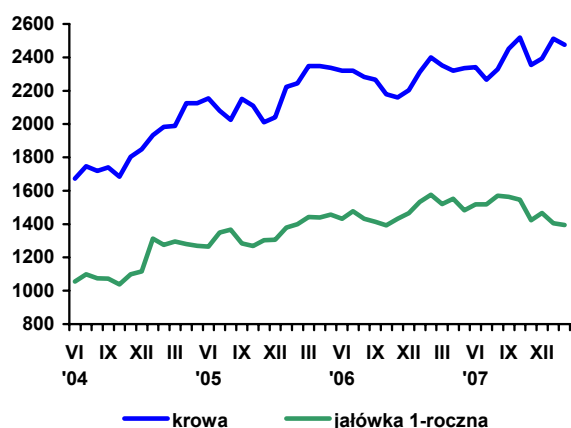
Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie wstępnych danych CIHZ i CAAC.

Tab. 6. Ceny w eksporcie i imporcie produktów mleczarskich (EUR/tonę)

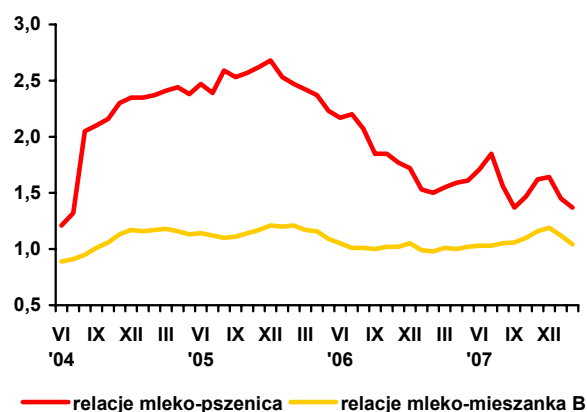
Miesiące	Eksport					Import				
	Mleko w proszku	Sery	Masło i tłuszcze mleczne	Mleko płynne i śmietana	Jogurty i napoje mleczne	Mleko w proszku	Sery	Masło i tłuszcze mleczne	Mleko płynne i śmietana	Jogurty i napoje mleczne
2006 I-XII	1 956	2 628	1 842	552	1 025	1 950	3 003	2 856	499	1 127
2007 I-XII	2 939	2 774	2 753	853	1 008	2 282	3 196	3 309	575	946
2006 XII	2 260	2 593	1 884	1 277	1 018	2 030	2 916	2 947	515	1 056
2007 I	2 264	2 581	1 772	578	983	2 008	3 065	3 018	447	1 074
II	2 253	2 472	1 802	588	999	2 065	3 142	2 874	474	1 061
III	2 325	2 488	1 837	620	979	2 021	3 011	2 901	474	1 001
IV	2 501	2 496	2 284	631	973	1 771	3 024	3 057	425	1 003
V	2 901	2 549	2 432	671	993	1 593	2 956	3 163	574	966
VI	3 206	2 538	2 660	791	1 040	2 495	3 064	2 674	657	942
VII	3 550	2 649	3 202	954	978	2 642	3 157	3 304	595	863
VIII	3 619	2 837	3 814	1 255	1 002	3 069	3 158	3 976	499	964
IX	3 190	3 065	3 927	1 208	1 011	3 189	3 293	3 781	631	865
X	3 213	3 198	3 894	1 120	1 025	2 598	3 445	3 004	697	865
XI	2 324	3 368	4 252	999	1 061	3 103	3 469	4 029	627	897
XII	2 635	3 280	2 978	836	1 067	2 080	3 796	3 574	653	964
2008 I	2 634	3 343	2 444	790	1 156	2 939	3 425	4 073	1 113	1 002
Wskaźnik zmian w %										
I 2008 XII 2007	100,0	101,9	82,1	94,5	108,3	141,3	90,2	114,0	170,4	103,9
I 2008 I 2007	116,3	129,5	137,9	136,7	117,6	146,4	111,7	135,0	249,0	93,3

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie wstępnych danych CIHZ i CAAC.

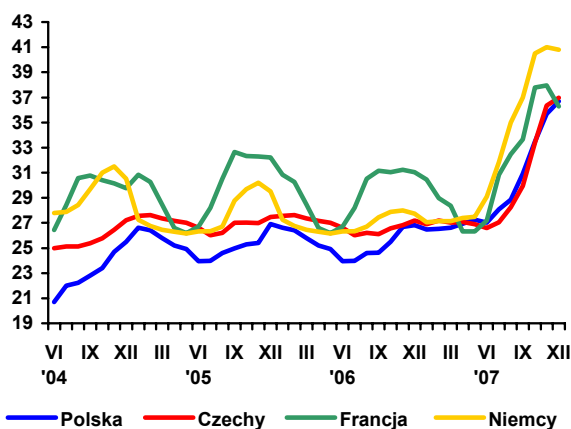
Rys. 1. Przeciętne ceny targowiskowe (zł/szt.)

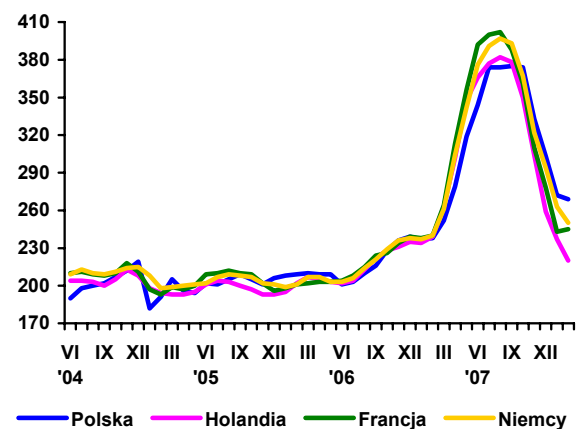
Rys. 2. Ceny mleka wyrażone w kg pszenicy oraz mieszanki B

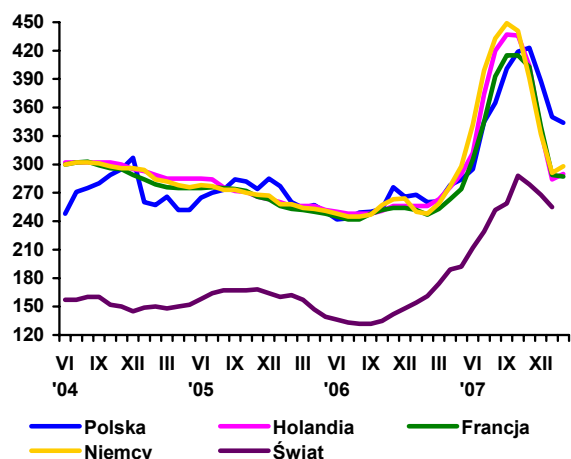
Rys. 3. Ceny skupu mleka surowego (EUR/100 kg)

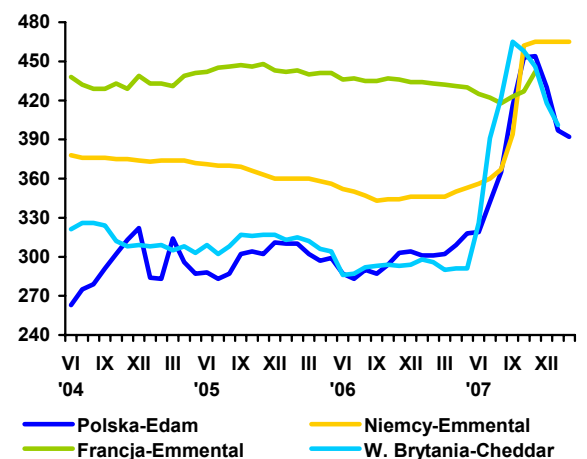
Rys. 4. Ceny zbytu mleka odtłuszczonego w proszku (EUR/100 kg)

Rys. 5. Ceny zbytu masła w blokach (EUR/100 kg)

Rys. 6. Ceny zbytu serów dojrzewających (EUR/100 kg)

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych GUS, ZSRIR, Milk Products i Preserved Milk.

Rynek wołowiny

Danuta Rycombel

W lutym 2008 r. cena skupu żywca wołowego wynosiła 4,03 zł/kg wagi żywej i była o 1% niższa w porównaniu do lutego 2007 r., ale cena ta była aż o 21% wyższa niż w najgorszym pod tym względem listopadzie 2007 r. Według informacji Departamentu Rynków Rolnych, w marcu br. tendencje w rozwoju cen poszczególnych kategorii wiekowo-użytkowych bydła były zróżnicowane. Nastąpił dalszy wzrost przede wszystkim cen skupu krów, z 3,26 zł/kg na początku lutego br. do 3,42 zł/kg w końcu marca br. Wzrosły również ceny skupu jałówek (z 4,09 do 4,18 zł/kg). Natomiast ceny skupu buhajków, po krótkotrwałym wzroście na przełomie lutego i marca br., obniżyły się do 4,72 zł/kg wobec 4,82 zł/kg na początku lutego br. Spadają ceny cieląt na targowiskach, co wskazuje na zainteresowanie chowem bydła. W końcu marca wynosiły one 8,77 zł/kg i były ok. 3% niższe niż na początku lutego br.

Ceny zbytu mięsa wołowego były wyższe niż przed rokiem. W lutym br. cena zbytu mięsa wołowego z kością (rostbefu) wynosiła 16,52 zł/kg i wzrosła o ok. 5% w porównaniu do lutego 2007 r., a jego cena detaliczna była o 4% wyższa. W styczniu i lutym 2008 r. uboje przemysłowe bydła wyniosły 209 tys. sztuk i były o 18,4 tys. sztuk większe niż przed rokiem. Ich wzrost nastąpił w lutym br., gdyż w styczniu 2008 r. miał miejsce spadek ubojów bydła. W lutym 2008 r. skup żywca wołowego i cielęcego wyniósł 13,4 tys. ton i był o 3,6% większy niż w styczniu br.

Eksport bydła obniżył się z 11,3 tys. sztuk w styczniu 2007 r. do 5,9 tys. sztuk w styczniu 2008 r., a eksport cieląt z 37,5 do 21,5 tys. sztuk (o 74%). Powodem spadku eksportu żywca wołowego i cielęcego jest „oderwanie” w państwach piętnastki dopłat bezpośrednich od produkcji. Przez wiele lat cielęta z Polski były sprzedawane do UE-15, gdzie przeznaczano je do dalszego chowu. W państwach piętnastki sprzyjały temu dopłaty bezpośrednie powiązane z produkcją, które zachęcały do zakupu cieląt oferowanych po relatywnie niskich cenach. Od 2007 r. dopłaty bezpośrednie do bydła są włączone do jednolitej płatności na gospodarstwo i wypłacane niezależnie od tego, czy

gospodarstwo zajmuje się chowem tych zwierząt lub są one wypłacane w powiązaniu z produkcją, ale tylko w ramach określonych opcji (tzw. płatność indywidualna).

W styczniu 2008 r. eksport mięsa wołowego wyniósł 10,8 tys. ton i był o 2,8 tys. ton mniejszy niż w analogicznym miesiącu 2007 r. Zmniejszył się również eksport konserw wołowych, odpowiednio z 373 do 322 ton.

W styczniu br. ceny produktów wołowych w eksporcie przedstawiały się następująco:

- cena cieląt wynosiła 2,99 EUR/kg wagi żywej wobec 3,86 EUR/kg w styczniu 2007 r.,
- cena mięsa wołowego chłodzonego wzrosła z 2,37 EUR/kg w styczniu 2007 r. do 2,69 EUR/kg w styczniu br.,
- cena mięsa wołowego mrożonego wynosiła 2,80 EUR/kg i była o 3% niższa niż w styczniu 2007 r., ale stanowiło ono 0,8% ogólnego eksportu mięsa wołowego,
- ceny konserw wołowych wzrosły z 2,92 do 3,38 EUR/kg.

Import bydła obniżył się z 1,4 tys. sztuk w styczniu 2007 r. do 1,2 tys. sztuk w styczniu 2008 r., natomiast import mięsa i przetworów wołowych wyniósł 0,7 tys. ton i wzrósł dwukrotnie. Zwiększył się przede wszystkim eksport konserw wołowych (z 48 do 334 ton), sprowadzanych do Polski z Ameryki Południowej.

Cena referencyjna wołowiny w UE-27 obniżyła się z 320 do 316 EUR/100 kg kl. R3 Spadek cen wystąpił w wielu państwach członkowskich. W Niemczech ceny były o 3% niższe niż przed miesiącem, w Hiszpanii, Włoszech, Wlk. Brytanii o 2%, na Łotwie obniżyły się one o 7%. W UE wzrasta liczba przypadków tzw. choroby niebieskiego języka u bydła. Ostatnio wystąpiła ona w Niemczech. Dlatego Komisja Europejska opowiada się za zaostrzeniem przepisów weterynaryjnych ograniczających rozprzestrzenianie się tej choroby.

Tab. 1. Produkcja, skup, eksport i import wołowiny (tys. ton)

Wyszczególnienie	Skup żywca wołowego i cielęcego w ekw. mięsa	Eksport wołowiny w ekw. mięsa			Import wołowiny	
		ogółem	żywiec	mięso		
I-XII 2004	255,7 ^a	124,0	45,0	68,0	4,8	
I-XII 2005 ^c	204,5 ^b	167,2	44,6	115,3	3,7	
2006	VII	13,3	14,5	2,3	10,6	0,8
	VIII	13,0	13,0	2,8	9,8	0,5
	IX	13,8	14,2	2,0	11,4	0,7
	X	15,4	11,0	1,5	9,3	0,2
	XI	16,2	13,0	1,4	10,8	0,3
	XII	13,1	12,0	1,4	10,9	0,5
2007	I	15,6	15,9	1,9	13,6	0,7
	II	15,1	13,0	1,2	11,4	0,6
	III	17,5	14,2	1,8	12,4	0,5
	IV	14,3	13,3	2,0	10,6	0,7
	V	16,3	14,2	2,4	11,8	-
	VI	14,9	12,9	2,5	10,4	-
	VII	13,7	12,1	2,1	10,0	0,6
	VIII	16,6	14,5	3,9	10,1	0,7
	IX	15,7	12,9	2,1	10,5	0,7
	X	17,5	14,5	2,2	11,9	0,9
	XI	17,0	13,0	1,5	10,3	0,8
	XII	13,3	14,5	2,1	11,7	1,0
2008	I	13,4	12,8	1,7	10,7	1,1

^a obejmuje zakłady zatrudniające powyżej 10 osób, ^b obejmuje zakłady zatrudniające powyżej 50 osób, ^c dane szacunkowe

Źródło: Na podstawie danych GUS – miesięcznych informacji o produkcji i handlu zagranicznym, skup na podstawie Biuletynu GUS.

Tab. 2. Cena skupu, zbytu i cena detaliczna wołowiny

Wyszczególnienie	Cena skupu żywca wołowego w zł/kg żywca	Cena skupu cieląt w zł/kg żywca	Cena zbytu mięsa wołowego z kością	Cena detaliczna mięsa wołowego z kością	Relacje ceny skupu bydła rzeźnego do ceny mięsa wołowego z kością		
					zbytu	detalicznej	
2006	VII	4,10	11,25	15,17	17,15	3,70	4,18
	VIII	4,08	9,56	15,32	17,27	3,75	4,23
	IX	4,15	9,56	15,36	17,25	3,70	4,15
	X	4,05	8,95	15,35	17,17	3,79	4,24
	XI	3,93	9,20	15,37	17,18	3,91	4,37
	XII	4,00	9,53	15,39	17,22	3,84	4,30
2007	I	4,08	9,47	15,62	17,11	3,82	4,19
	II	4,20	9,66	15,64	17,19	3,72	4,09
	III	4,17	9,95	15,65	17,27	3,75	4,14
	IV	4,09	9,31	15,71	17,37	3,84	4,24
	V	3,94	8,17	15,72	17,43	3,99	4,42
	VI	3,91	8,10	15,73	17,43	4,02	4,46
	VII	3,88	8,21	15,91	17,61	4,01	4,54
	VIII	4,01	8,17	16,06	17,54	4,00	4,37
	IX	4,09	8,44	15,97	17,67	3,90	4,32
	X	3,95	8,66	16,01	17,63	4,05	4,46
	XI	3,82	8,85	15,95	17,67	4,08	4,52
	XII	3,91	-	16,09	17,68	4,11	4,52
2008	I	3,98	8,55	16,34	17,82	4,10	4,47
	II	4,03	8,26	16,52	17,94	4,09	4,45
w % ceny	sprzed roku	98,8	-	-	-	-	-
	sprzed m-ca	101,3	-	-	-	-	-

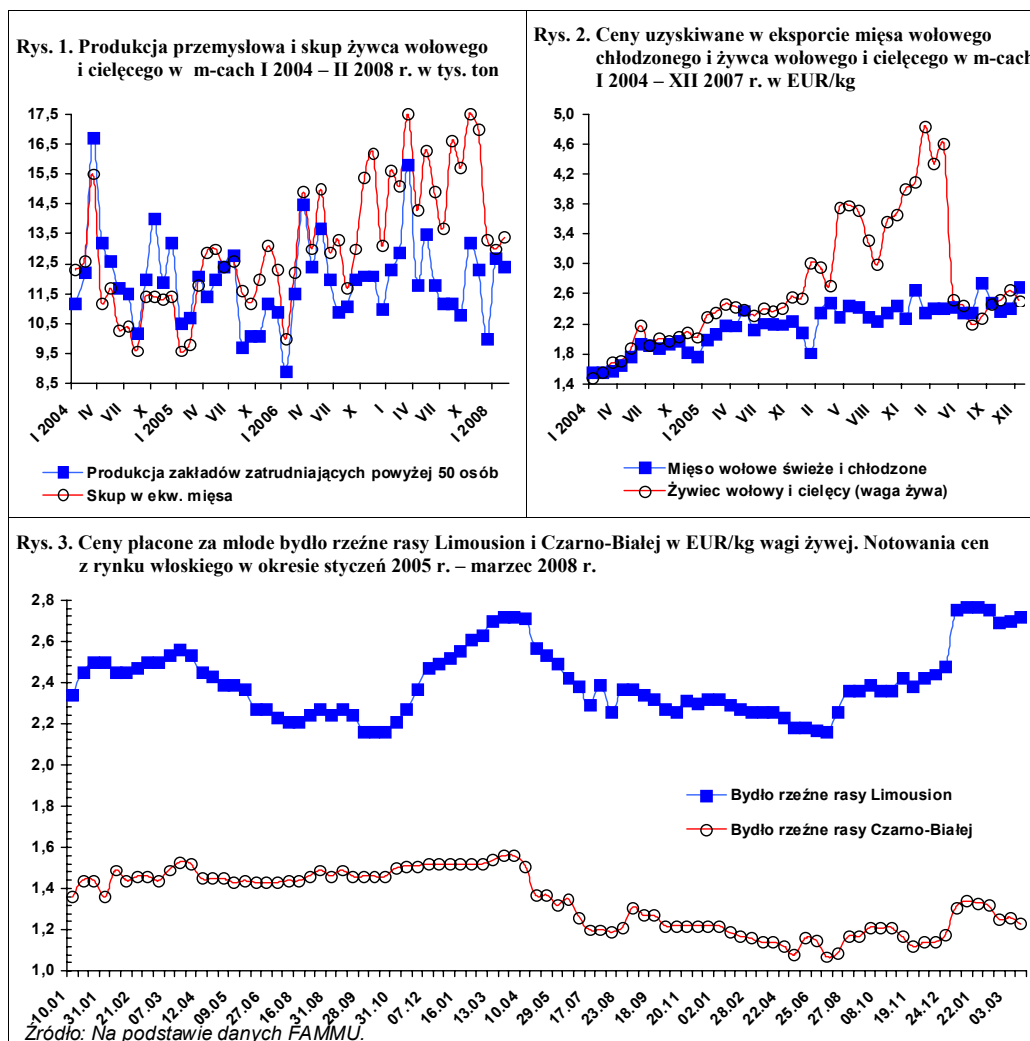
Źródło: Na podstawie danych GUS.

Tab. 3. Cena targowiskowa, cena zbytu i cena referencyjna wołowiny

Wyszczególnienie	VII 2007	VIII 2007	IX 2007	X 2007	XI 2007	XII 2007	I 2008	II 2008	III 2008
	1 tydz. m-ca	1 tydz. m-ca	1 tydz. m-ca	1 tydz. m-ca	1 tydz. m-ca	1 tydz. m-ca	1 tydz. m-ca	1 tydz. m-ca	1 tydz. m-ca
Cena zakupu bydła rzeźnego w ubojniach w zł/kg wagi żywej:									
Bydło ogółem	3,98	4,17	4,16	3,96	3,89	3,84	4,15	4,22	4,17
Buhaje	4,30	4,64	4,52	4,24	4,21	4,29	4,53	4,47	4,39
Krowy	3,30	3,44	3,48	3,30	3,11	2,94	3,26	3,36	3,42
Średnia cena targowiskowa cieląt 60-100 kg w zł/kg wagi żywej	8,44	8,63	8,86	9,22	9,24	9,37	9,23	9,03	8,77
Cena sprzedaży w zakładach mięsnych w zł/tonę:									
Ćwierci z buhajów do 2 lat	9 040	9 149	9 202	8 949	8 963	9 226	9 342	9 240	9 306
Ćwierci z krów rzeźnych	6 931	7 470	7 391	7 015	6 888	6 804	7 193	7 436	7 777
Cena referencyjna w EUR/100 kg tuszy schłodzonej ^a :									
UE-25	286,3	291,4	300,4	300,7	305,9	306,9	315,8	320,7	316,1
Polska	231,3	238,8	240,8	238,3	238,2	246,5	252,4	255,5	255,8

^a ceny referencyjne, są to ceny otrzymywane przez producentów żywca wołowego, których notowania pochodzą z rynków reprezentatywnych państw członkowskich UE i są przekazywane co tydzień do Komisji Europejskiej. Są one porównywane z ceną bazową, ustaloną przez Komisję Europejską w wysokości 2224 EUR/tonę kl. R3. Jeśli ceny referencyjne wykazują tendencję spadkową i stanowią mniej niż 103% ceny bazowej, wówczas kraj członkowski może ubiegać się o dopłaty do magazynowania, które od 01.07.2002 są podstawowym instrumentem utrzymania równowagi na tym rynku

Źródło: Na podstawie tygodniowych informacji Departamentu Wspólnej Organizacji Rynków.

Rynek wieprzowiny

Jan Małkowski
Danuta Zawadzka

Od kilku lat polski rynek wieprzowiny kształtuje się także pod wpływem sytuacji na rynku unijnym, co nie oznacza, że uwarunkowania wewnętrzne nie są ważne. Dążenie do utrzymania co najmniej trwałej samowystarczalności w zakresie produkcji wieprzowiny powinno być minimalnym celem narodowej polityki rolnej. Tymczasem dotychczasowy stan rzeczy charakteryzujący się już tylko niewielką nadwyżką wieprzowiny, wydaje się być zagrożony pogarszającą się konkurencyjnością. Aprecjacja złotego powoduje, że związek cen z produkcją został osłabiony podobnie jak w przypadku zbiorów i cen zbóż. W pierwszym przypadku ceny trzody rosły, gdy podaź malała i odwrotnie. Tak było też w drugim wypadku. Po ubiegłorocznym dużym wzroście zbiorów, ceny zbóż wzrosły a nie spadły.

Zgodnie z przewidywaniem, produkcja żywca wieprzowego w I półroczu 2007 r. była o 4% niższa niż w analogicznym okresie poprzedniego roku. Ponieważ w I półroczu była wyższa od analogicznego okresu poprzedniego roku, wobec tego w 2007 r. produkcja żywca wieprzowego utrzymała się na poziomie 2006 r.

Pomimo spadku produkcji w II półroczu 2007 r., ceny skupu trzody w IV kwartale były mniej więcej takie same jak w IV kwartale 2006 r. W jesiennej analizie¹ przewidywano, że w I półroczu 2008 r. produkcja żywca wieprzowego będzie niższa o 6%, a w II półroczu o 3% w porównaniu z analogicznych okresami 2007 r. Obecnie sądzimy, że przewidywany spadek

w obu okresach będzie większy. Na razie wyraża się on spadkiem skupu trzody i tylko nieznacznie wyższym poziomem jej cen niż w I kwartale 2007 r., ale w miarę upływu czasu i pogłębiania się stopy spadku produkcji i podaży, stopa wzrostu cen będzie rosła.

W Unii Europejskiej produkcja wieprzowiny w 2007 r. wzrosła o 3%, a ceny trzody były niższe o 7%. W związku z tym podjęte pewne kroki opisane przez nas w numerze marcowym, które zahamowały spadek cen w grudniu 2007 r., a w I kwartale 2008 r., a zwłaszcza w marcu doprowadziły do wzrostu tych cen.

Aprecjacja złotego dała jednak o sobie znać również i w tym okresie. W UE-27 przeciętne ceny płacone producentom za trzodę były w marcu 2008 r. wyższe niż w marcu 2007 r. o 11,4%. Nieco większy od przeciętnego wzrost cen wystąpił w krajach znaczących pod względem produkcji trzody, a mianowicie w Belgii, Francji, Holandii i w Niemczech. W Polsce wzrost ceny trzody klasy E wyrażonej w euro był największy i wyniósł 18,2%, podczas gdy wyrażony w walucie polskiej tylko 7,7%.

W rezultacie konkurencyjność cenowa Polski znacząco zmalała w porównaniu z I kwartałem 2007 r. i z I kwartałem 2006 r. W styczniu 2008 r. saldo handlu zagranicznego wieprzowiną było ujemne (-6,8 tys. ton) i tak będzie prawdopodobnie w I kwartale, a być może i w następnych.

¹ Patrz Rynek Mięsa nr 33.

Tab. 1. Skup trzody i handel zagraniczny wieprzowiną

Lata i miesiące	Skup trzody ^a		Eksport mięsa, podrobów i przetworów ^{c,d}		Import mięsa, podrobów i przetworów ^{c,d}		Saldo handlu zagranicznego tys. ton
	tys. ton	wskaźniki zmian ^b	tys. ton	wskaźniki zmian ^b	tys. ton	wskaźniki zmian ^b	
2006 I-XII	2178,0	112,0	411,7	135,6	182,9	90,6	228,8
I-VI	1030,5	109,4	168,9	139,7	164,3	128,1	4,6
2007 I-XII	2210,0	101,5	363,9	88,4	256,9	140,5	107,0
I	137,4	125,4	32,4	159,6	15,0	111,1	17,4
II	128,0	121,4	30,2	133,6	14,8	120,3	15,4
III	140,9	115,5	31,9	120,9	22,7	121,3	9,2
IV	119,7	104,6	26,9	106,4	14,8	111,3	12,1
V	131,9	102,4	28,3	93,7	16,1	114,3	12,2
VI	108,1	94,7	28,7	82,4	22,3	159,3	6,4
I-VI	1127,0	109,4	167,6	99,2	85,2	51,9	82,4
VII	117,5	109,6	25,3	73,5	24,6	160,8	-1,7
VIII	117,8	94,5	25,2	86,3	28,2	150,5	-2,9
IX	105,5	94,2	26,0	80,1	23,4	182,1	1,8
X	134,2	101,0	28,0	96,0	24,4	232,4	1,6
XI	132,5	104,6	25,0	81,9	22,5	147,0	5,5
XII	113,1	87,9		95,1	17,3	139,5	7,7
2008 I	120,7	87,9	15,8	48,8	22,6	150,7	-6,8
II	121,0	87,9	x	x	x	x	x

^a miesięczny skup nie jest pełny, gdyż nie obejmuje skupu realizowanego przez małe jednostki, ^b analogiczny okres poprzedniego roku = 100, ^c w wadze produktu, ^d miesięczny eksport i import nie są pełne, gdyż nie obejmują żywych zwierząt, niektórych przetworów i podrobów

Źródło: Dane GUS, CIHZ, CAAC i przeliczenia własne.

Tab. 2. Ceny żywca wieprzowego, żyta, mieszanki T2, Provitu i prosiąt

Lata i miesiące	Cena skupu trzody w zł/kg wagi żywej	Targowiskowa cena żyta w zł/dt	Relacje cen trzoda: Żyto	Cena mieszanki T2 w zł/dt	Relacja cen trzoda: mieszanka T2	Cena Provitu w zł/dt	Relacja cen trzoda: Provit	Cena prosiąt w zł/szt.
2006 VII	3,92	37,78	10,4	76,80	5,1	158,26	2,5	106
VIII	4,28	40,85	10,5	76,57	5,6	157,72	2,7	106
IX	4,12	47,68	8,6	77,96	5,3	158,48	2,6	104
X	3,75	51,25	7,3	79,27	4,7	158,43	2,4	97
XI	3,43	51,95	6,6	80,54	4,3	158,21	2,2	92
XII	3,29	53,98	6,1	82,02	4,0	158,27	2,1	86
2007 I	3,16	58,43	5,4	86,03	3,7	159,35	2,0	85
II	3,26	65,13	5,0	89,00	3,7	160,76	2,0	80
III	3,29	65,03	5,1	91,80	3,6	161,92	2,0	80
IV	3,32	64,33	5,2	96,07	3,5	162,12	2,0	84
V	3,22	65,33	4,9	93,43	3,4	160,96	2,0	84
VI	3,51	63,87	5,5	93,53	3,8	160,91	2,2	78
VII	3,95	60,82	6,5	93,71	4,2	160,90	2,4	95
VIII	4,07	62,70	6,5	94,45	4,3	161,23	2,5	92
IX	4,06	70,86	5,7	101,07	4,0	164,45	2,5	89
X	3,59	73,07	4,9	104,27	3,4	167,84	2,1	82
XI	3,27	71,81	4,6	105,71	3,1	171,01	1,9	75
XII	3,36	71,37	4,7	105,55	3,2	170,79	2,0	75
2008 I	3,49	73,59	4,7	107,50	3,2	172,25	2,0	83
II	3,27	74,59	4,4	110,55	3,0	176,72	1,9	73

Źródło: Dane GUS i przeliczenia własne.

Tab. 3. Ceny producenta, zbytu i ceny detaliczne wieprzowiny w Polsce (w zł/kg)

Lata i miesiące	Cena skupu za wagę poubojową schłodzoną	Ceny zbytu			Ceny detaliczne			Cena detaliczna w % cen zbytu		
		schabu środk. z/k	szynki gotowanej	kielbasy toruńskiej	schabu środk. z/k	szynki gotowanej	kielbasy toruńskiej	schabu środk. z/k	szynki gotowanej	kielbasy toruńskiej
2006 VII	5,14	12,08	15,75	9,16			11,71		123,6	127,8
VIII	5,59	12,84	16,16	9,33	13,74	19,86	11,84	107,0	122,9	126,9
IX	5,38	12,88	16,24	9,36	14,28	20,07	12,02	110,9	123,6	128,4
X	4,91	12,51	16,17	9,24	13,98	20,08	11,98	111,8	128,6	129,7
XI	4,49	12,11	16,05	9,34	13,61	20,10	11,94	112,4	125,2	127,8
XII	4,31	11,88	15,82	9,25	13,21	19,72	11,77	111,2	124,7	127,2
2007 I	4,14	11,52	15,46	9,49	13,09	19,69	11,73	113,6	127,4	123,6
II	4,27	11,37	15,42	9,41	12,75	19,62	11,58	112,1	127,2	123,1
III	4,31	11,36	15,47	9,40	12,70	19,56	11,69	111,8	126,4	124,4
IV	4,35	11,45	15,40	9,38	12,77	19,39	11,69	111,5	125,9	124,6
V	4,22	11,39	15,48	9,34	12,78	19,44	11,66	112,2	125,6	124,8
VI	4,60	11,77	15,72	9,44	12,87	19,45	11,71	109,3	123,7	124,0
VII	5,18	12,48	16,10	9,72	13,88	19,95	11,89	111,2	123,9	122,3
VIII	5,33	12,76	16,41	9,86	14,11	20,03	12,05	110,6	122,1	122,2
IX	5,32	12,84	16,47	9,89	14,43	20,22	12,14	112,4	122,8	122,8
X	4,70	12,64	16,35	9,87	14,28	20,23	12,23	113,0	123,7	123,9
XI	4,28	12,26	16,29	9,81	13,81	20,31	12,23	112,6	124,7	124,7
XII	4,40	12,44	16,06	9,81	13,69	20,15	12,20	110,0	125,5	124,4
2008 I	4,57	12,48	16,11	9,74	14,13	20,35	12,27	113,2	126,3	126,0
II	4,28	x	x	x	13,70	20,25	12,13	x	x	x

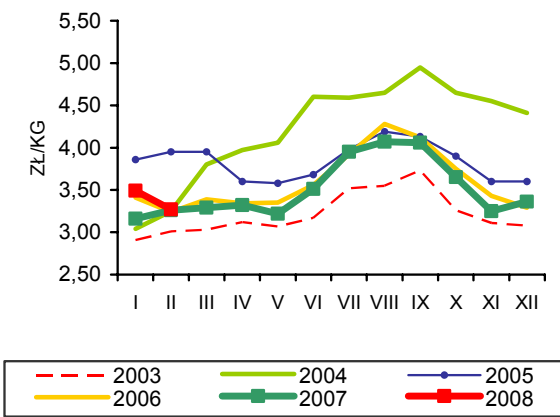
Źródło: Dane GUS i przeliczeni własne.

Tab. 4. Rynkowe ceny trzody w Unii Europejskiej (EUR/100 kg wagi poubojowej)

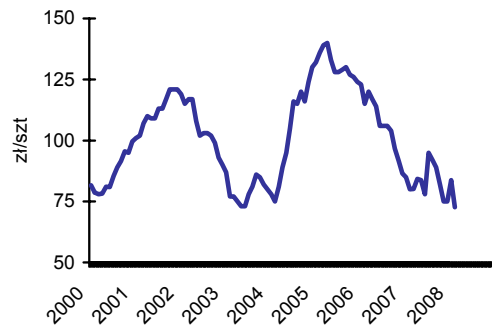
Lata i miesiące	UE-25	Polska	Niemcy	Dania	Ceny w Polsce w % cen w:		
					UE-25	Niemczech	Danii
2006 I	136,59	125,26	141,62	116,58	91,7	88,4	107,4
II	138,73	120,92	143,46	118,05	87,2	84,3	102,4
III	141,81	122,67	149,77	121,05	86,5	81,9	101,3
IV	141,80	121,19	151,22	126,73	85,5	80,1	95,6
V	141,96	122,16	151,73	128,47	86,3	80,9	95,2
VI	152,66	125,43	165,65	133,65	81,4	74,4	93,3
VII	157,30	138,36	168,48	135,99	88,0	82,2	101,7
VIII	162,97	152,15	176,38	137,78	93,8	86,5	110,4
IX	156,39	143,96	164,19	138,86	92,1	87,7	103,7
X	143,63	132,88	150,65	132,48	92,5	88,2	100,3
XI	136,86	124,31	144,25	126,78	90,8	86,2	98,1
XII	132,99	118,72	140,41	122,26	89,3	84,6	97,1
2007 I	128,52	113,79	129,45	116,45	88,5	87,9	97,7
II	130,03	115,58	135,04	116,45	88,9	85,6	99,3
III	128,96	118,23	130,43	114,84	91,7	90,6	103,0
IV	129,32	119,64	132,21	111,72	92,5	90,5	107,1
V	131,71	118,16	137,91	115,01	89,8	85,6	102,7
VI	139,38	128,88	142,63	117,25	92,5	90,4	109,9
VII	146,12	144,81	150,74	121,73	99,2	96,2	119,1
VIII	146,57	147,76	150,10	123,08	101,2	98,8	120,5
IX	144,51	146,93	150,03	122,58	101,7	97,9	119,9
X	134,70	133,31	140,42	121,42	99,0	94,9	109,8
XI	130,13	123,52	134,62	120,00	94,9	91,8	102,9
XII	132,11	129,82	135,40	112,06	97,8	95,9	115,8
2008 I	131,94	134,44	135,29	107,10	101,9	99,4	125,5
II	133,67	125,71	141,46	110,49	94,0	88,9	113,8
III	143,70	139,81	150,11	120,17	97,3	93,1	116,3

Źródło: Dane Komisji Europejskiej.

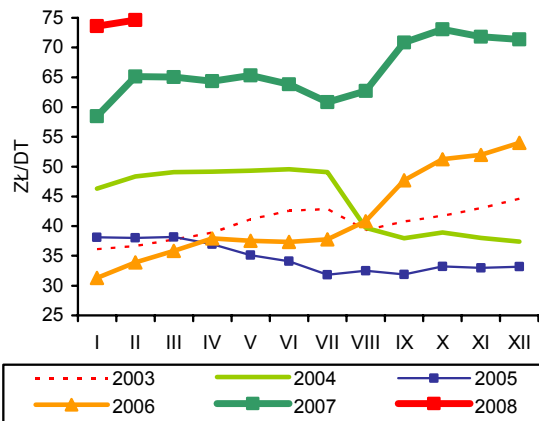
Rys. 1. Ceny skupu żywca wieprzowego w Polsce

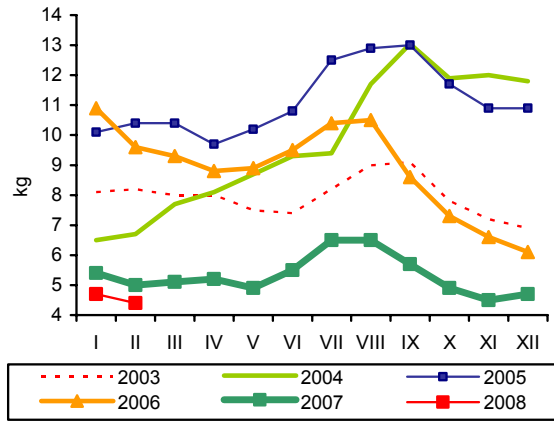
Rys. 2. Ceny prosiąt w Polsce

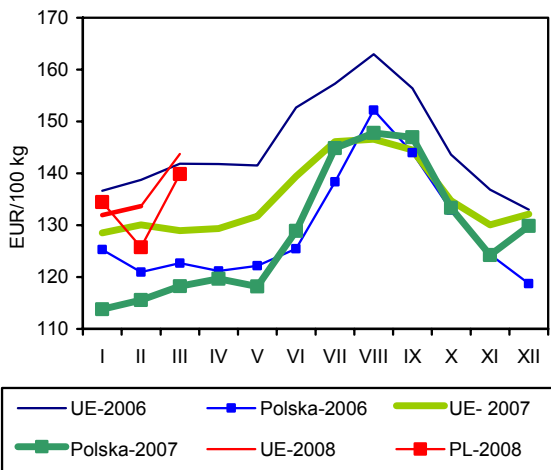
Rys. 3. Targowiskowe ceny żyta w Polsce

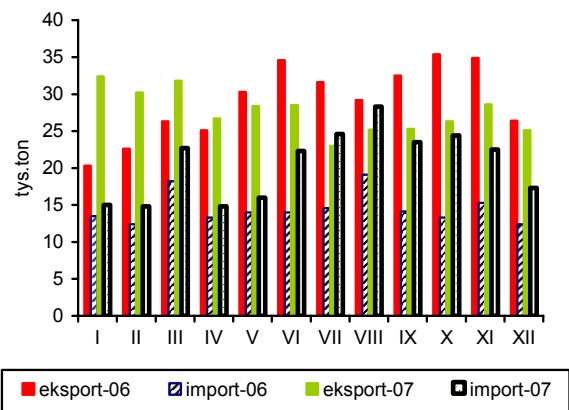
Rys. 4. Ceny żywca wieprzowego wyrażone w kg żyta w Polsce

Rys. 5. Przeciętne ceny trzody klasy E w UE (EUR/100 kg wagi poubojowej)

Rys. 6. Polski handel zagraniczny wieprzowiną

Źródło: GUS, CIHZ, CAAC, Komisja Europejska oraz przeliczenia własne.

Rynek mięsa drobiowego i jaj

Mira Kobuszyńska
Grzegorz Dybowski

Rynek mięsa drobiowego

W pierwszych dwóch miesiącach 2008 r. w zakładach drobiarskich, zatrudniających powyżej 50 pracowników produkcja mięsa drobiowego wzrosła o 15% w stosunku do tego samego okresu poprzedniego roku. Produkcja była również znacząco wyższa niż w grudniu 2007 r., kiedy to na kilku fermach przemysłowych wykryto ogniska ptasiej grypy. Reakcje konsumentów były znacznie spokojniejsze niż w latach poprzednich. W okresie styczeń-luty 2008 r. duże zakłady drobiarskie wytworzyły ok. 200 tys. ton mięsa.

Ze wstępnych doniesień o eksporcie wynika, iż w styczniu 2008 r. nadal utrzymywał się wysoki poziom eksportu, zbliżony do średniej miesięcznej z roku 2007. W 2007 r. wyeksportowano ok. 251 tys. ton mięsa i przetworów drobiowych, a więc o 21% więcej niż w 2006 r. Tradycyjnie największym rynkiem zbytu były Niemcy (ok. 30% polskiej sprzedaży zagranicznej), na drugim miejscu - Wielka Brytania (22%) a następnie Czechy, Francja, Austria i Holandia. Bardzo intensywnie rozwija się zbytny w kierunku Litwy, Ukrainy oraz Hongkongu. W grupie czołowych rynków zbytu pojawiły się w tym roku również Rumunia i Mołdowa. Jednocześnie import mięsa drobiowego wraz z przetworami obniżył się o 10% w stosunku do analogicznego okresu ubiegłego roku, wynosząc ok. 63 tys. ton.

Od września 2006 r. utrzymuje się wzrostowa tendencja cen mieszanek paszowych dla drobiu. W okresie od stycznia do grudnia 2007 r. pasze dla drobiu podrożały średnio o ok. 21%. W pierwszych miesiącach 2008 r., wg danych GUS, pasze dla kurcząt podrożały o prawie 6% względem cen z grudnia 2007 r. Pod wpływem wzrostu cen pasz i spadku cen skupu w grudniu 2007 r. relacje cenowe uległy zmianie na niekorzyść hodowców. Sytuacja taka utrzymywała się jeszcze w styczniu 2008 r. W lutym br. nastąpił wzrost cen skupu drobiu do poziomu 3,22 zł/kg, czyli średniej ceny z miesięcy poprzedzających pojawienie się ognisk epidemicznych. W marcu br. ceny skupu żywca utrzymywały się na poziomie z miesiąca poprzedniego.

Ceny zbytu na rynku drobiarskim w lutym i marcu 2008 r. powróciły do wysokiego poziomu z połowy poprzedniego roku, utrzymując się na poziomie 5,27 zł za 1 kg tuszki kurczęcia, tj. o 35% wyższym niż w styczniu bieżącego roku. Wzrost cen zbytu kurcząt znacząco przekroczył więc spadki cen spowodowane obniżeniem popytu na przełomie lat 2007-2008. W okresie grudzień 2007 r. - styczeń 2008 r., w relacji do listopada 2007 r., spadek cen zbytu wyniósł 12%.

Na rynku indyków, ceny płacone hodowcom wzrosły w marcu 2008 r. o 3,8% w stosunku do poprzedniego miesiąca. Nadal jest to poziom znacząco niższy niż przeciętnie w 2007 r., gdy w niektórych miesiącach ceny żywca indyczego przekraczały 5 zł/kg. W grudniu ub.r. ceny zbytu indyków były o prawie 16% wyższe niż 12 miesięcy wcześniej. Dopiero na początku 2008 r. odnotowano znaczący spadek cen zbytu (o 17% w relacji do grudnia 2007 r.). Również w lutym 2008 r. zarówno ceny skupu jak i ceny zbytu oscylowały wokół cen z początku 2007 r., przy równoczesnym wzroście cen pasz w tym okresie.

W lutym 2008 r. polskie ceny wyrażone w EUR stanowiły 77% przeciętnej ceny unijnej. Znacząco zmniejszyła się więc przewaga cenowa polskich eksporterów. W lutym polskie ceny sprzedaży mięsa kurcząt, wyrażone w EUR, były o 14,4% wyższe niż w grudniu 2007 r., podczas gdy w tej samej relacji, ceny unijne obniżyły się o 4%. Mimo to Polska nadal należy do najtańszych producentów mięsa drobiowego w Europie. Pod względem cenowym do największych konkurentów Polski na rynku europejskim należy obecnie Hiszpania.

Tab. 1. Przemysłowa produkcja mięsa drobiowego w zakładach o zatrudnieniu powyżej 50 osób (tys. ton)

Wyszczególnienie	2004	2005	2006	2007	2008
I	62,0	74,4	89,1	93,7	108
II	58,1	71,0	84,0	79,7	
III	68,2	84,9	94,3	94,9	
IV	68,3	82,7	83,7	89,2	
V	69,0	77,8	91,6	96,2	
VI	66,2	79,6	94,1	86,4	
VII	68,4	82,9	91,3	93,4	
VIII	70,8	86,3	94,4	97,4	
IX	73,5	87,3	94,9	95,6	
X	76,4	91,4	101	109,0	
XI	71,4	91,6	97,2	99,9	
XII	75,3	90,9	90,4	91,0	
RAZEM	827,6	1000,8	1106	1126,4	

Źródło: Dane GUS.

Tab. 2. Handel zagraniczny mięsem drobiowym (tony)

Wyszczególnienie	Import		Eksport	
	2007 ^a	2008	2007 ^a	2008
I	4 310	2 113	21 256	19 217
II	4 178		17 083	
III	4 565		18 392	
IV	3 757		17 932	
V	5 419		18 202	
VI	4 098		19 455	
VII	4 917		17 115	
VIII	8 589		19 637	
IX	6 883		24 319	
X	7 713		34 718	
XI	5 742		26 238	
XII	2 640		17 126	
RAZEM	62 814		251 475	

^a dane nieostateczne (na dzień 04 kwietnia 2008 r.)

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych CAAC.

Tab. 3. Spożycie mięsa drobiowego i wędlin drobiowych wg budżetów rodzinnych (w kg/1 mieszkańca miesięcznie)

Kwartał	Mięso drobiowe			Wędliny drobiowe		
	2005	2006	2007	2005	2006	2007
I	1,46	1,46	1,40	0,20	0,21	0,22
II	1,47	1,48	1,42	0,21	0,20	0,21
III	1,55	1,54	1,46	0,22	0,22	0,22
IV	1,67	1,60		0,22	0,22	

Źródło: Dane GUS.

Tab. 4. Ceny na rynku kurcząt brojlerów

Miesiące	Mieszanka dla kurcząt hodowlanych sypka granulowana lub kruszonka (zł/tonę)		Pisklęta (zł/szt.)		Żywiec (skup) (zł/kg) ^a		Tuszka (zbyt) patroszona, z szyją (zł/kg) ^a		Tuszka (detal) (zł/kg)	
	2007	2008	2007	2008	2007	2008	2007	2008	2007	2008
I	1114	1398	1,04	1,19	2,61	2,92	4,26	3,90	5,52	
II	1156	1452	1,08		2,97	3,22	5,11	5,27	5,97	
III	1190		1,12		3,08	3,24	5,05	5,27	6,43	
IV	1205		1,15		2,99		4,68		6,09	
V	1209		1,16		3,00		5,15		6,21	
VI	1210		1,16		3,24		5,67		6,70	
VII	1210		1,18		3,29		5,29		7,06	
VIII	1243		1,19		3,29		5,44		6,86	
IX	1303		1,22		3,23		5,15		6,55	
X	1334		1,24		3,15		4,85		6,24	
XI	1342		1,18		3,18		4,59		6,33	
XII	1348		1,19		2,95		4,15		5,79	

^a trzeci tydzień każdego miesiąca

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych GUS, KRDiG i MRiRW.

Tab. 5. Ceny na rynku indyków brojlerów

Wyszczególnienie	Pisklęta (zł/szt.)		Żywiec (skup) – indory (zł/kg) ^a		Tuszka (zbyt), (zł/kg) ^a	
	2007	2008	2007	2008	2007	2008
I	5,20	5,60	4,21	4,25	6,54	6,53
II	5,20		4,36	4,20	6,61	6,57
III	5,40		4,53	4,36	6,82	7,54
IV	5,60		4,67		7,09	
V	5,60		4,75		6,96	
VI	5,60		4,61		6,94	
VII	5,60		4,58		6,90	
VIII	5,60		4,62		7,06	
IX	5,60		4,87		6,92	
X	5,60		5,04		6,90	
XI	5,60		5,00		7,20	
XII	5,60		4,28		7,86	

^a trzeci tydzień każdego miesiąca

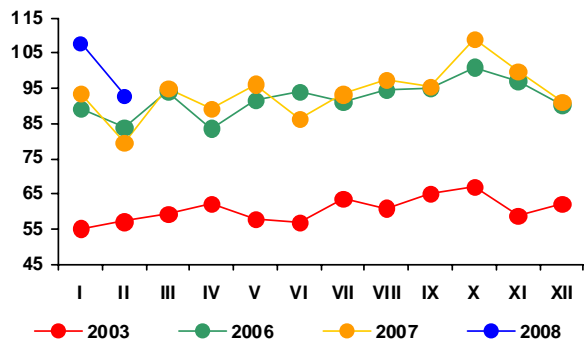
Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych GUS i MRiRW.

Tab. 6. Ceny sprzedaży mięsa kurcząt w wybranych krajach UE (EUR/100 kg)

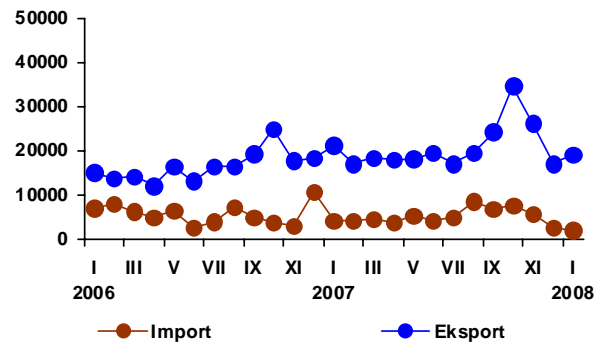
Wyszczególnienie	Polska	Niemcy	Czechy	Węgry	Francja	Holandia	Hiszpania	UE
2007 I	115,79	192,31	128,59	168,59	185,00	150,48	167,31	160,63
II	130,70	196,89	130,57	168,99	185,00	155,00	164,07	162,96
III	134,92	201,90	137,41	175,5	185,97	159,2	171,93	168,18
IV	125,59	207,67	144,77	176,39	190,87	162,67	187,03	170,19
V	135,26	215,77	148,63	173,44	197,85	170,00	192,04	177,62
VI	150,08	227,50	154,37	171,82	200,00	173,33	183,16	178,45
VII	148,92	228,00	161,76	186,52	200,00	175,00	185,83	180,48
VIII	144,54	228,00	167,86	184,66	209,00	175,00	186,78	182,57
IX	136,30	233,30	173,90	190,70	209,00	175,00	198,90	184,60
X	132,90	235,50	175,80	193,70	225,00	175,00	201,90	185,50
XI	133,16	235,50	183,02	192,30	225,00	175,00	190,97	184,63
XII	118,22	229,42	194,31	190,38	225,00	175,00	186,36	181,80
2008 I	121,32	229,00	200,54	191,20	224,10	172,98	169,99	179,66
II	135,31	229	207,60	189,08	215,31	174,14	164,05	175,82

Źródło: Dane MRiRW.

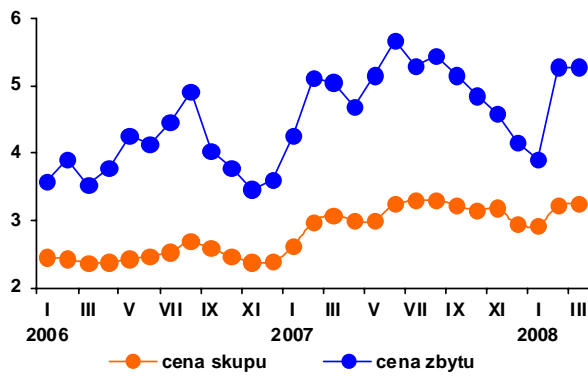
Rys. 1. Przemysłowa produkcja mięsa drobiowego w zakładach o zatrudnieniu pow. 50 osób (tys. ton)

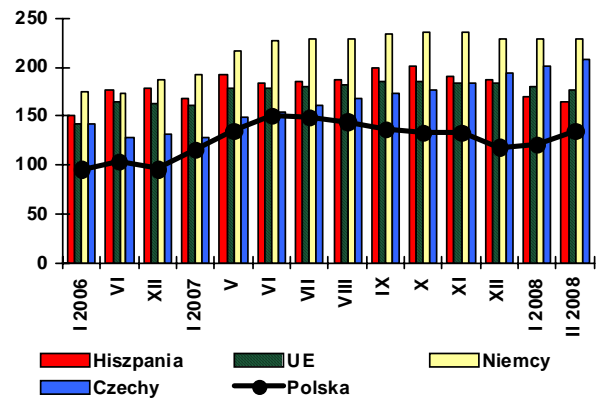
Rys. 2. Handel zagraniczny mięsem drobiowym (tony)

Rys. 3. Ceny skupu brojlerów kurcząt i ceny zbytu tuszek kurcząt średnio w Polsce w zł/kg

Rys. 4. Ceny zbytu tuszek kurcząt w wybranych krajach UE, w EUR/100 kg

Źródło: Dane GUS, MRiRW i CIHZ.

Rynek jaj

W pierwszym kwartale 2008 r. średnia cena zbytu jaj wyniosła 27,77 zł/100 sztuk i była o 22% wyższa niż w analogicznym okresie poprzedniego roku. W relacji tej najsilniej podrożały jaja największe, klasy XL, tj. o 25,3%. Jaja klas M i S (średnie i małe) były droższe o 23,4% a najmniejszy wzrost cen odnotowano na rynku jaj klasy L (dużych) - o 17,6%. W marcu ruchy cenowe na rynku jaj były nieznaczne. Utrzymywał się poziom cenowy z lutego bieżącego roku. W 2007 r. średnia cena zbytu jaj wyniosła 24,6 zł/100 sztuk i była o 11,6% wyższa niż w roku poprzednim. Zarówno w 2006 r. jak i 2007 r. rynek jaj konsumpcyjnych był bardzo niestabilny. Występowały na nim silne krótkookresowe wahania cenowe.

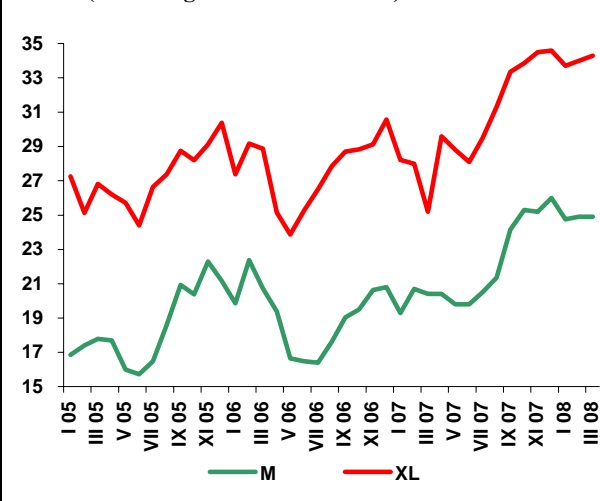
Jeszcze trudniej prognozować ceny na rynku jaj do przetwórstwa, a wahania cen były jeszcze silniejsze. W 2007 r. ceny jaj do przetwórstwa utrzymywały się na poziomie znacząco wyższym niż średnio w 2006 r., jednakże miesięczne zmiany miały charakter silnie skokowy. W ostatnich miesiącach 2007 r. miesięczne wahania cen wynosiły od -17 do +22%. W pierwszym kwartale 2008 r. zakłady przetwórcze skupowały jaja przeciętnie po ok. 3430 zł za 1 tonę, przy 8% amplitudzie między miesięczną ceną najwyższą - w lutym, a najniższą - w marcu 2008 r.

W 2007 r. nastąpił bardzo silny wzrost eksportu w relacji do analogicznego okresu poprzedniego roku (88 tys. ton - wzrost o 53%). Do największych odbiorców należały Niemcy, Czechy

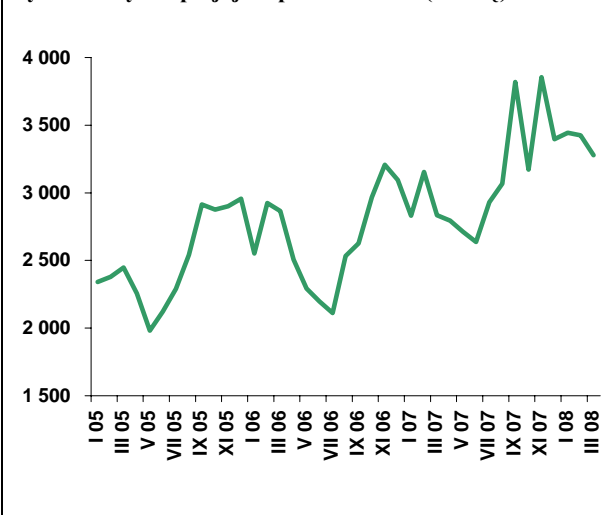
i Dania (ok. 60% eksportu świeżych jaj ogółem). Znacznie mniej zwiększył się import. W 2007 r. za granicą zakupiono o 17% więcej jaj świeżych niż w tym samym okresie roku poprzedniego. Import przetworów z jaj wzrósł do ok. 3,7 tys. ton, podczas gdy w roku poprzednim wynosił 2,8 tys. ton. Znacznie intensywniej rósł eksport przetworów z jaj. Polska w 2007 r. wyeksportowała 8,9 tys. ton przetworów z jaj (głównie do krajów Unii Europejskiej), a więc dwukrotnie więcej niż w 2006 r.

Od maja do grudnia 2007 r. występował wzrostowy trend cenowy w Unii Europejskiej. Od początku 2008 r. ceny unijne spadają. Od grudnia ub.r. do lutego 2008 r. obniżyły się one o 6,5%. W Polsce w tym samym okresie spadek cen jaj w wyrażeniu EUR wyniósł 6,1%. Przy relatywnie wysokich cenach jaj w Polsce powiększyła się więc różnica pomiędzy ceną polską i unijną o 0,4 punktu procentowego. W lutym 2008 r. jaja klasy L i M były o 1% droższe niż średnio w Unii Europejskiej. W lutym roku poprzedniego występowała relacja korzystniejsza dla Polski. Polskie jaja były tańsze niż przeciętnie w Unii o 7%. Najtańszym producentem w lutym 2008 r. była Holandia, gdzie za 100 kg jaj klasy L i M płacono 99,17 EUR, podczas gdy w Polsce 123,92 EUR.

Rys. 1. Średnie ceny sprzedaży jaj spożywczych w Polsce (klasa wagowa M i XL – zł/szt)

Rys. 2. Ceny skupu jaj do przetwórstwa (zł/tonę)

Tab. 1. Handel zagraniczny jajami i przetworami z jaj (tony)

Miesiące	Jaja świeże				Przetwory z jaj			
	Import		Eksport		Import		Eksport	
	2007 ^a	2008	2007 ^a	2008	2007 ^a	2008	2007 ^a	2008
I	494	1086	5 971	3086	264	294	559	1055
II	414		5 369		258		553	
III	501		5 540		308		578	
IV	808		6 643		227		394	
V	1 130		7 642		246		654	
VI	616		8 768		205		875	
VII	894		8 369		366		755	
VIII	1 677		8 295		291		1 139	
IX	1 022		8 268		576		787	
X	800		11 329		454		1 049	
XI	761		7 479		367		886	
XII	982		4 537		147		730	
RAZEM	10 099		88 213		3 707		8 961	

^a dane nieostateczne (na dzień 04 kwietnia 2008 r.)

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych CAAC.

Tab. 2. Ceny sprzedaży jaj klasy A w zakładach pakujących (zł/100 szt.)^a

Miesiące	XL		L		M		S	
	2007	2008	2007	2008	2007	2008	2007	2008
I	28,21	33,71	23,83	28,25	19,28	24,76	18,27	23,84
II	28,00	34,00	24,60	28,60	20,70	24,90	20,20	23,80
III	25,20	34,30	24,40	28,80	20,40	24,90	19,10	23,40
IV	29,60		25,10		20,40		19,10	
V	28,80		25,30		19,80		18,30	
VI	28,10		26,60		19,80		17,00	
VII	29,50		24,70		20,50		17,40	
VIII	31,30		25,85		21,35		17,00	
IX	33,35		28,45		24,15		23,60	
X	33,85		29,00		25,30		22,60	
XI	34,50		29,90		25,20		23,30	
XII	34,60		30,60		26,00		20,50	

^a trzeci tydzień każdego miesiąca

Źródło: Dane MRiRW.

Tab. 3. Ceny sprzedaży jaj w Polsce i innych krajach (średnio klasy L i M), (EUR/100 kg)

Miesiące	Polska	Czechy	Niemcy	Francja	Holandia	UE
2007 I	95,59	93,50	90,64	88,65	84,35	102,14
II	97,07	92,08	97,38	93,46	89,64	104,27
III	102,43	92,08	103,25	97,15	91,24	107,29
IV	99,98	84,34	92,38	91,86	77,69	101,83
V	98,62	84,91	86,18	83,56	76,46	94,16
VI	96,38	83,14	87,73	90,44	78,80	96,50
VII	100,20	82,09	94,94	91,78	89,48	98,39
VIII	103,73	90,03	98,03	96,44	93,55	107,28
IX	113,78	106,20	108,81	111,99	106,7	121,49
X	123,48	117,02	113,81	115,04	109,71	123,31
XI	127,09	126,69	122,84	129,49	117,89	129,20
XII	131,99	135,59	122,57	127,74	111,45	131,15
2008 I	133,14	129,05	117,61	116,32	102,39	125,03
II	123,92	127,39	116,69	111,43	99,17	122,66

Źródło: Dane MRiRW.

Rynek baraniny

Danuta Zawadzka

Jak podaje FAMMU/FAPA kłopoty, z jakimi już od dłuższego czasu boryka się sektor owczarski były rozważane na spotkaniu Rady Rolnej Unii Europejskiej, które odbyło się w marcu br. Ministrowie rolnictwa z Irlandii, Francji, Niemiec, Hiszpanii, Węgier, Cypru, Rumunii, Litwy i Polski wnioskowali do Komisji Europejskiej o dodatkowe wsparcie tego sektora. Unijna komisarz M.F.Boel odrzuciła jednak taką możliwość, stwierdzając, że sektor ten potrzebuje zmian strukturalnych, które zwiększą jego konkurencyjność.

Na szczęście jednak ta bardzo zła sytuacja, z którą mamy do czynienia powoli zmienia się i jest nadzieja na pewną poprawę. Od początku 2008 r. ceny jagniąt, a teraz również i owiec ciężkich rosną. W I kwartale przeciętna cena jagniąt wyniosła 589,7 EUR/100 kg wagi poubojowej i była o 9% wyższa niż w I kwartale 2007 r. Wzrost cen owiec ciężkich był w tym okresie nieco mniejszy i wyniósł 2%, a przeciętna cena w I kwartale 2008 r. wyniosła 412,8 EUR/100 kg, wobec 404,6 EUR o tej porze przed rokiem.

Powoli rosną też ceny owiec w Polsce. W styczniu przeciętna cena skupu owiec była co prawda niższa o ok. 8% niż rok wcześniej, ale w lutym była ona wyższa niż w lutym 2007 r. o 11% i wyniosła 5,27 zł/kg. W marcu z uwagi na święta Wielkanocne cena ta prawdopodobnie również była wyższa niż przed rokiem. We Włoszech, a więc u największego importera polskich jagniąt przeciętna ich cena w marcu wyniosła 713 EUR/100 kg wagi poubojowej i była wyższa niż w marcu 2007 r. aż o 21%.

Zgodnie z przewidywaniem unijny import mięsa owczego powoli zaczyna maleć, głównie ten z Nowej Zelandii, a więc od największego importera. W lutym import z Nowej Zelandii wyniósł 19,7 tys. ton, tj. o 12% mniej niż przed rokiem o tej porze. Import z Australii jest co prawda nadal wyższy niż w odpowiednich miesiącach przed rokiem, ale jego stopa wzrostu sukcesywnie maleje. W lutym import ten wyniósł 2,1, a w marcu 1,6 tys. ton. Był on wyższy niż rok wcześniej odpowiednio o 83 i 28%.

Tab. 1. Produkcja baraniny w Polsce (w tonach wagi poubojowej)

Wyszczególnienie	2005	2006	2007	Zmiana w % 2007/2006
I półrocze	1 305	1 434	1438	100,2
II półrocze	1 023	924	901	97,5
Rok	2 328	2 358	2339	99,2

Źródło: Dane GUS

Tab. 2. Polski handel zagraniczny żywcem i mięsem baranin w ekwiwalencie mięsa (tony)

Lata	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	Rok
Eksport 2007	35,4	103,4	358,9	58,4	84,3	68,8	107,5	99,1	91,9	32,6	37,8	143,1	1221,2 ^{S/}
2008	23,7	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
miesiąc roku poprzedniego = 100	66,9	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Import 2007	5,7	5,3	11,0	9,4	11,1	23,9	28,0	4,0	13,7	16,3	12,0	12,0	152,4 ^{S/}
2008	8,3	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
miesiąc roku poprzedniego = 100	145,6	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x

S – dane wstępne

Źródło: Dane CAAC

Tab. 3. Przeciętne ceny skupu owiec w Polsce (w zł/kg wagi żywej)

Lata	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I	II
2006/2007	6,27	6,45	6,09	6,04	5,70	5,32	5,35	4,89	5,56	6,72	5,69	4,73
2007/2008	6,75	6,14	5,33	5,24	4,64	4,80	5,11	5,02	5,66	6,62	5,23	5,27
miesiąc roku poprzedniego = 100	107,7	95,2	87,5	86,8	81,4	90,0	95,5	102,7	101,8	98,5	91,9	111,4

Źródło: Dane GUS oraz prognoza IERiGŻ-PIB.

Tab. 4. Ceny zakupu wybranych kategorii wagowych owiec i jagniąt w Polsce

Wyszczególnienie	Jagnięta o wadze 13-16 kg				Owce o wadze 36-40 kg			
	Cena za wagę żywą		Cena za wagę poubojową		Cena za wagę żywą		Cena za wagę poubojową	
	zł/kg	EUR/kg	zł/kg	EUR/kg	zł/kg	EUR/kg	zł/kg	EUR/kg
V 2007	-	-	-	-	5,29	1,40	11,3	2,99
VI	-	-	-	-	5,45	1,43	11,6	3,05
VII	-	-	-	-	5,17	1,37	11,0	2,92
VIII	-	-	-	-	5,21	1,37	11,1	2,93
IX	-	-	-	-	5,48	1,45	11,7	3,09
X	-	-	-	-	5,18	1,40	11,0	2,97
XI	-	-	-	-	5,13	1,40	10,9	2,98
XII	9,29	2,58	19,77	5,49	5,38	1,49	11,5	3,19
I 2008	-	-	-	-	5,66	1,57	12,0	3,33
II	-	-	-	-	5,27	1,47	11,2	3,13

Źródło: Dane Zintegrowanego Systemu Rolniczej Informacji Rynkowej MRiRW oraz przeliczenia własne.

Tab. 5. Przeciętne ceny detaliczne udźca baraniego w Polsce (zł/kg)

Lata	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I	II
2006/2007	27,43	30,36	30,58	30,55	30,48	30,48	30,99	29,34	28,47	31,76	31,95	30,77
2007/2008	30,77	30,65	30,83	30,69	31,01	31,96	32,39	32,06	32,29	33,07	33,14	33,14
miesiąc roku poprzedniego = 100	112,2	101,0	100,8	100,5	101,7	104,9	104,5	109,3	113,4	104,1	103,7	107,7

Źródło: Dane GUS.

Tab. 6. Przeciętne ceny jagniąt w UE-25 i we Włoszech (EUR/100 kg wagi poubojowej)

Lata	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I	II	III
UE-25												
2006/2007	527,4	512,7	540,7	601,8	637,0	673,6	644,5	598,1	593,8	530,9	536,4	559,3
2007/2008	567,5	504,2	502,2	540,0	568,7	582,2	641,0	686,7	672,9	628,1	558,7	582,4
miesiąc roku poprzedniego = 100	107,6	98,3	93,2	89,7	89,3	86,4	99,5	114,8	113,3	118,3	104,0	104,1
Włochy												
2006/2007	680,4	642,9	666,0	651,5	668,6	695,2	734,4	719,5	735,4	669,0	572,2	587,6
2007/2008	659,2	643,9	663,7	662,7	658,9	574,2	712,3	733,4	719,6	690,9	601,2	712,7
miesiąc roku poprzedniego = 100	96,9	100,2	99,5	101,7	98,5	82,6	97,0	101,9	97,9	103,3	105,0	121,3

Źródło: Dane Komisji Europejskiej oraz obliczenia własne.

Tab.7. Przeciętne ceny owiec w UE-25 i w Wielkiej Brytanii (EUR/100 kg wagi poubojowej)

Lata	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I	II	III
UE-25												
2006/2007	441,4	455,7	456,7	423,1	416,9	412,8	407,4	400,3	390,7	395,8	404,9	413,2
2007/2008	423,8	406,4	408,3	403,2	411,3	406,6	400,5	394,9	388,3	390,8	413,5	434,1
miesiąc roku poprzedniego = 100	96,0	89,2	89,8	95,3	98,7	98,5	98,3	98,7	99,4	98,7	102,1	105,1
Wielka Brytania												
2006/2007	363,5	448,3	454,8	384,6	362,4	357,8	350,6	347,0	324,0	341,6	361,1	371,3
2007/2008	369,9	361,9	390,1	381,1	364,0	329,0	301,9	285,2	277,0	312,3	364,5	383,6
miesiąc roku poprzedniego = 100	101,8	80,7	86,1	99,1	100,4	92,0	86,1	82,2	85,5	91,4	100,9	103,3

Źródło: Dane Komisji Europejskiej oraz obliczenia własne.

Tab. 8. Ceny jagniąt w Nowej Zelandii

Wyszczególnienie	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I	II	III
2006/2007 NZD/100 kg cwe	46,16	50,18	55,95	57,35	61,35	64,74	65,55	67,52	58,34	46,20	46,16	45,57
2007/2008 NZD/100 kg cwe	45,58	46,45	48,03	49,42	53,05	56,60	60,59	61,08	54,00	51,55	50,49	49,75
miesiąc roku poprzedniego = 100	98,7	92,6	85,8	86,2	86,5	87,4	92,4	90,5	92,6	111,6	109,5	109,2

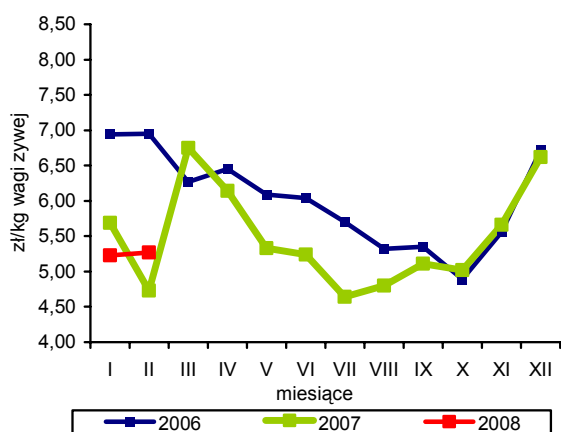
Źródło: Przeliczenia własne na podstawie meldunków Fencepost, New Zealand.

Tab. 9. Ceny jagniąt w Australii

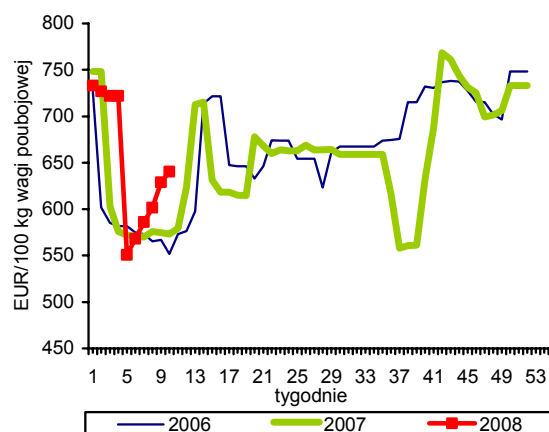
Wyszczególnienie	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I	II	III
2006/2007 AUD/100 kg cwe	342	346	350	364	367	315	308	289	290	306	339	337
2007/2008 AUD/100 kg cwe	338	365	384	372	322	298	261	294	298	351	379	345
miesiąc roku poprzedniego = 100	98,8	105,5	109,7	102,2	87,7	94,5	84,7	101,7	102,8	114,7	111,8	102,4

Źródło: Przeliczenia własne na podstawie meldunków MLA, Australia.

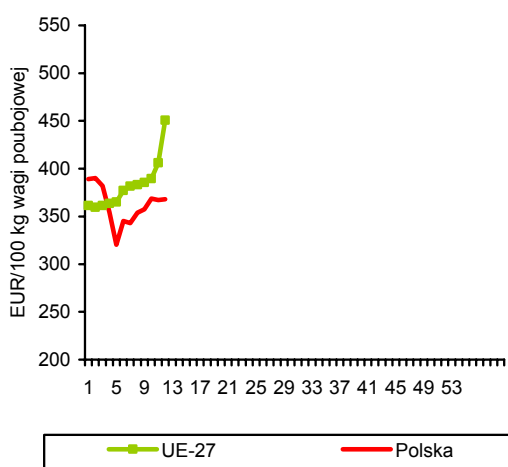
Rys. 1. Ceny skupu żywca baraniego w Polsce w zł/kg

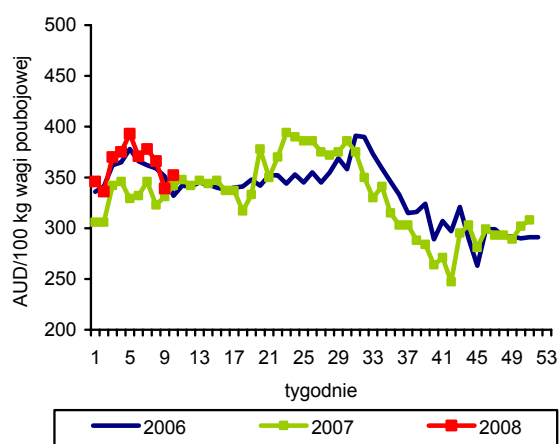
Rys. 2. Ceny jagniąt we Włoszech

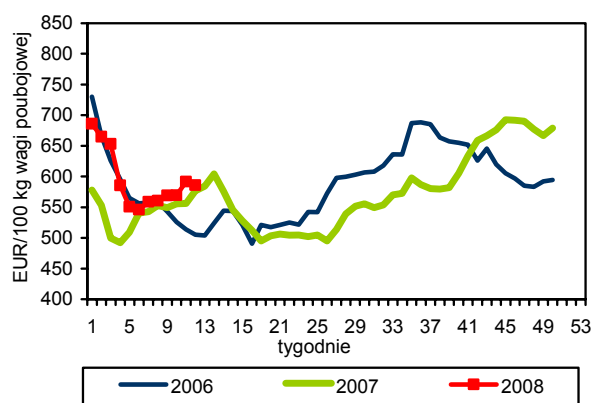
Rys. 3. Tygodniowe ceny owiec ciężkich w UE-25 i w Polsce

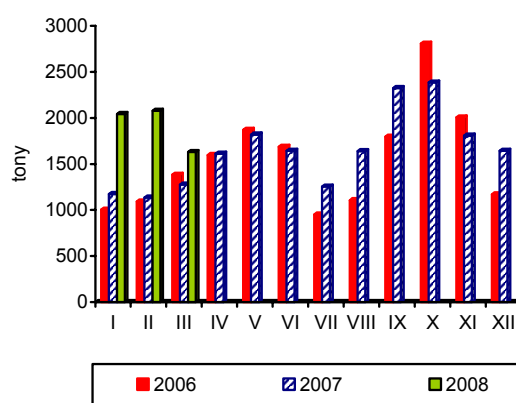
Rys. 4. Ceny jagniąt w Australii

Rys. 5. Ceny jagniąt w UE-25

Rys. 6. Unijny import baraniny i jagnięciny z Australii

Źródło: GUS, Komisja Europejska, MAF, AFFA.

Rynek ryb

Krzysztof Hryszko

Polscy rybacy udanie rozpoczęli kolejny sezon połowowy na Bałtyku. W styczniu złowili 5,4 tys. ton ryb, tj. o 56% więcej niż przed rokiem. Największy przyrost zanotowano w połowach storni (1,0 tys. ton – wzrost 2,5-krotny) oraz szprotów (3,3 tys. ton – wzrost o 51%). W połowie lutego doszło do porozumienia między Polską, a Komisją Europejską w sprawie nielegalnych połowów dorszy w 2007 r. i przekroczenia dostępnej kwoty połowowej. W kolejnych czterech latach rybacy będą musieli zwrócić 8 tys. ton, ograniczając połowy w pierwszym roku o 800 ton, a w następnych po 2,4 tys. ton. Jak na razie w styczniu złowiono 670 ton dorszy – o 1/3 więcej niż w roku ubiegłym.

Produkcja ryb i przetworów rybnych w zakładach zatrudniających ponad 50 osób wyniosła w styczniu 2008 r. 24,1 tys. ton i była o 7,5% wyższa niż przed rokiem. Zwiększyło się przede wszystkim przetwórstwo pogłębione – konserw i przetworów rybnych (o 22,5% do 14,5 tys. ton), w tym śledzi o 27,6% (10,3 tys. ton), sardynek i szprotów o 7,6% (1,0 tys. ton) oraz mniej znaczących tuńczyków aż 3-krotnie i łososi 2,2-krotnie. Utrzymuje się wysoka dynamika produkcji świeżych filetów z ryb morskich. Po ponad 30% wzroście produkcji w 2007 r., w styczniu br. zanotowano blisko 85% przyrost wolumenu. O 40% więcej niż przed rokiem wyprodukowano także wędzonych łososi (1,8 tys. ton). W dalszym ciągu spada natomiast produkcja mrożonych filetów z ryb morskich. W styczniu 2008 r. wyniosła ona zaledwie 2,2 tys. ton, wobec 4,6 tys. ton w styczniu roku ubiegłego.

Eksport ryb, przetworów rybnych i owoców morza wyniósł w styczniu 2008 r., wg wstępnych danych, 13,3 tys. ton (22,2 tys. ton w ekwiwalencie wagi żywej) o wartości 177,3 mln zł i był w porównaniu ze styczniem roku ubiegłego o ok. 12% niższy. Zdecydował o tym przede wszystkim 33% spadek wywozu filetów i mięsa z ryb, grupy gdzie dominują krajowe dorsze. Eksport przetworów i konserw rybnych, największej grupy pod względem wolumenu sprzedaży, zwiększył się o 4,2% do 7,0 tys. ton, natomiast wywóz najbardziej dochodowych ryb wędzonych wzrósł aż o 24,1% do 2,2 tys. ton. W grupie przetworów tradycyjnie dominowały śledzie (5,2

tys. ton – wzrost o 33%), a w postaci wędzonej eksportowaliśmy przede wszystkim łososi (1,8 tys. ton – wzrost o 35%). Zwiększono natomiast import ryb i przetworów rybnych – o 1,8% do 33,3 tys. ton (60,9 tys. ton w wadze żywej), przy niższych o 8,1% wydatkach (208,5 mln zł). Niższe były przede wszystkim cen zakupu świeżych łososi oraz mrożonych filetów z pang i mintajów. Więcej niż w styczniu 2007 r. kupiliśmy przetworów i konserw (o 74% – głównie tuńczyków) oraz filetów i mięsa z ryb (o 15% – głównie śledzi). Mniej zaimportowano ryb mrożonych, zwłaszcza makrel.

Spadek cen ryb w imporcie nie przekłada się na niższe ceny w obrocie detalicznym. Zarówno w styczniu, jak i lutym obserwowano wzrost cen – odpowiednio o 0,5 i 0,2% (miesiąc do miesiąca). Najbardziej podrożały konserwy rybne – średnio o 1,1% i inne przetwory z ryb i owoców morza – średnio o 1,4%, w tym śledzie marynowane w zalewie o 3,1%, filety ze śledzi w śmietanie o 2,9%, tuńczyki w sosie własnym o 2,8% i szproty w sosie pomidorowym o 1,1%. W ciągu dwóch miesięcy nieznacznie potaniały jedynie wędzone makreli i pstrągi, śledzie solone oraz krewetki koktajlowe. Średnie ceny detaliczne wyrobów sektora rybnego wzrosły w ciągu roku (luty 2008 r. do lutego 2007 r.) o 2,3% i relatywnie staniały w stosunku do pozostałych grup żywności, zwłaszcza do mięsa (wzrost cen o 4,6%).

Spożycie ryb, przetworów rybnych i owoców morza wyniosło w 2007 r. – według badań budżetów gospodarstw domowych prowadzonych przez GUS – 5,31 kg na osobę (w wadze produktu) i było o 5,8% wyższe niż przed rokiem. Zwiększyła się przede wszystkim konsumpcja ryb słodkowodnych (o 18,2 do 0,91 kg/osobę), głównie pod wpływem pangii. Wyraźny był także wzrost spożycia ryb morskich, zarówno świeżych i mrożonych (o 5,0% do 2,52 kg/osobę), jak i wędzonych (o 4,0% do 0,52 kg/osobę). Na poziomie roku poprzedniego utrzymało się spożycie ryb solonych, przy niewielkim przyroście konsumpcji produktów wysokoprzetworzonych. Polacy na ryby wydali średnio w 2007 r. 76,60 zł, wobec 70,38 zł rok wcześniej.

Tab. 1. Połowy ryb bałtyckich (tony, sztuki)

Miesiące	tony						sztuki	
	Szprot	Śledź	Dorsz	Płaskie	Pozostałe	Razem	Troć wędrowna	Łosoś bałtycki
2005 I-XII	74 368	21 796	12 774	11 248	3 418	123 604	141 459	21 905
2006 I-XII	55 944	20 654	15 091	9 585	2 984	104 258	128 303	21 377
2007 I-XII	59 430	22 088	10 970	10 689	3 302	106 301	121 884	18 171
2007 I	2 191	323	503	386	57	3 460	3 020	190
II	6 987	259	1 398	2 071	57	10 765	4 878	395
III	19 754	1 646	1 527	966	170	24 057	26 446	2 903
IV	15 526	1 123	1 610	498	514	19 266	28 147	3 935
V	8 302	1 777	2 153	841	414	13 487	17 003	2 128
VI	383	2 994	989	901	301	5 568	715	22
VII	150	2 080	47	490	306	3 073	2 679	35
VIII	46	2 533	181	704	447	3 911	3 017	36
IX	518	2 378	314	652	438	4 295	5 490	181
X	1 126	3 622	924	1 259	332	7 262	13 361	1 286
XI	1 926	1 768	397	863	153	5 093	7 902	1 515
XII	2 521	1 585	927	1 058	113	6 064	9 226	5 545
2008 I	3 304	372	672	987	48	5 383	1 667	120
Wskaźnik zmian (%)								
I 2008 I 2007	150,8	115,2	133,6	255,7	84,2	155,6	55,2	63,2

Źródło: Dane MRiRW i MGM.

Tab. 2. Produkcja ryb i produktów rybnych (tony)^a

Miesiące	Filety z ryb morskich świeże lub chłodzone ^b	Ryby, filety oraz mięso z ryb mrożone	Ryby solone, suszone i wędzone	Przetwory i konserwy rybne				Razem
				Razem	w tym			
					Śledzie	Sardynki i szproty	Makrele	
2005 I-XII	4 759	75 171	50 865	113 427	78 883	11 558	6 775	244 222
2006 I-XII	7 437	84 621	61 066	134 737	94 389	9 669	7 739	287 861
2007 I-XII	9 830	61 570	60 807	140 273	97 188	10 508	6 770	272 480
2007 I	577	5 539	4 475	11 864	8 085	946	708	22 455
II	776	7 609	5 946	12 118	8 437	967	623	26 449
III	1 339	8 691	5 873	12 788	8 966	1 006	578	28 691
IV	1 074	5 515	3 975	9 688	6 465	868	498	20 252
V	1 114	4 740	3 748	9 735	6 488	785	434	19 337
VI	915	4 108	3 182	8 943	5 991	651	381	17 148
VII	740	3 860	3 236	9 782	6 719	703	674	17 618
VIII	601	2 886	3 685	9 894	6 960	703	434	17 066
IX	684	3 604	4 636	12 955	8 819	1 161	715	21 879
X	1 103	4 492	5 815	13 676	9 140	998	643	25 086
XI	615	5 014	6 968	15 174	11 012	978	622	27 771
XII	292	5 512	9 268	13 656	10 106	742	460	28 728
2008 I	1 068	3 395	5 142	14 532	10 320	1 018	634	24 137
Wskaźnik zmian (%)								
I 2008 I 2007	185,1	61,3	114,9	122,5	127,6	107,6	89,5	107,5

^a dane miesięczne o produkcji wytworzonej pochodzą od tzw. dużych jednostek przemysłowych i nieprzemysłowych, zatrudniających 50 osób i więcej, ^b w danych z 2006 r. brak jest wyników produkcji świeżego lub chłodzonego mięsa z ryb, a które były ujmowane w poprzednich numerach Rynku Rolnego. Są one jednak w pełni porównywalne z danymi z 2005 r. (dane z 2005 r. zostały skorygowane o tę pozycję, której wartość wyniosła 14,8 tys. ton)

Źródło: Obliczenia IERiGŻ-PIB na podstawie danych GUS.

Tab. 3. Handel zagraniczny rybami i produktami (tys. ton)

Miesiące	Eksport ^a					Import				
	Razem	Przetwory i konserwy	Filety i mięso	Ryby solone, suszone i wędzone	Ryby mrożone	Razem	Filety i mięso	Ryby mrożone	Przetwory i konserwy	Ryby świeże lub chłodzone
2005 I-XII	207,15	60,26	33,58	21,95	16,51	313,17	135,02	73,80	31,59	40,75
2006 I-XII	208,85	69,47	35,04	25,96	17,57	347,22	156,25	75,95	31,54	56,03
2007 I-XII	219,29	74,63	34,42	27,81	11,23	369,75	173,03	72,39	36,78	62,19
2007 ^b I	15,17	6,70	3,18	1,77	0,58	32,74	14,72	8,56	3,10	3,94
II	17,33	6,16	2,81	2,04	1,06	32,28	14,35	7,50	2,80	5,72
III	33,40	6,34	4,99	2,56	1,53	34,77	16,45	6,53	3,26	6,58
IV	28,73	5,45	3,01	2,05	1,79	22,36	8,00	4,40	2,15	5,99
V	22,32	5,39	3,06	2,15	1,07	25,72	11,29	4,72	2,34	5,29
VI	14,35	5,23	2,84	1,79	0,86	23,01	10,08	4,15	2,15	4,53
VII	13,46	5,65	2,30	1,93	0,77	24,34	8,86	4,91	4,02	4,31
VIII	13,75	5,79	1,89	2,11	0,92	22,93	11,04	4,08	2,79	3,21
IX	13,44	6,44	2,57	1,87	0,59	32,92	15,06	7,08	3,34	4,89
X	16,03	7,39	3,07	2,81	0,56	37,38	17,77	8,10	3,34	5,70
XI	16,65	8,02	2,72	3,07	0,72	46,40	26,37	7,62	4,21	6,07
XII	14,66	6,07	1,98	3,66	0,78	34,90	19,04	4,74	3,28	5,96
2008 ^b I	13,28	6,98	2,15	2,19	0,72	33,33	16,93	5,84	5,40	3,90
Wskaźnik zmian (%)										
<u>I 2008</u> <u>I 2007</u>	87,5	104,2	67,6	123,7	124,1	101,8	115,0	68,2	174,2	99,0

^a wraz z eksportem z burt statków, ^b dane wstępne

Źródło: Obliczenia IERiGŻ-PIB na podstawie danych CAAC (Centrum Analityczne Administracji Celnej).

Tab. 4. Ceny ryb w imporcie (zł/kg)

Miesiące	Filety ze śledzia 03049923 ^b		Mrożona makrela 03037430 ^b			Filety z mintaja 03042985 ^b		Filety z morskczuka 03042956 ^b	Łosoś świeży 03021200 ^b	Konserwy z tuńczyka 160414 ^b
	Norwegia	Islandia	Holandia	W. Brytania	Norwegia	Chiny	USA	Argentyna	Norwegia	Tajlandia
2005 I-XII	4,55	4,88	4,20	3,84	4,46	6,05	7,05	6,56	13,43	6,86
2006 I-XII	3,94	2,79	4,63	4,42	4,40	5,60	7,58	7,47	15,54	7,56
2007^a I-XII	3,31	3,14	3,77	4,10	3,85	4,99	7,44	8,77	13,31	8,31
2007 ^a I	3,51	2,81	3,82	4,03	3,90	5,06	6,85	7,43	14,12	7,06
II	3,42	2,83	3,93	4,22	4,42	5,48	6,62	7,89	14,88	7,74
III	3,04	2,58	3,97	4,49	2,18	5,37	6,23	7,93	14,89	8,23
IV	2,86	2,86	3,84	3,90	4,26	5,82	8,40	9,29	15,40	8,42
V	2,78	3,03	3,66	3,95	4,76	5,05	8,59	9,80	13,64	7,16
VI	2,68	2,60	3,87	4,44	3,96	5,82	7,86	9,24	12,59	8,45
VII	2,68	3,58	3,82	5,05	2,42	4,70	8,87	9,52	13,31	7,98
VIII	2,80	3,19	4,02	3,88	-	4,58	7,77	7,77	13,53	6,74
IX	3,36	3,71	3,86	3,95	3,67	4,85	7,95	11,55	12,92	7,92
X	3,50	3,59	4,01	3,90	4,03	4,84	6,57	10,50	12,35	10,53
XI	3,71	3,36	3,78	4,23	3,58	4,76	7,13	8,23	12,05	9,94
XII	3,28	3,17	3,26	3,85	3,49	4,39	6,74	7,97	12,01	9,26
2008 ^a I	3,46	2,98	3,95	4,13	3,69	4,58	7,21	5,95	11,88	9,54
Wskaźnik zmian (%)										
<u>I 2008</u> <u>I 2007</u>	98,6	106,0	103,4	102,5	94,6	90,5	105,3	80,1	84,1	135,1

^a dane wstępne, ^b kod CN wg taryfy celnej

Źródło: Obliczenia IERiGŻ-PIB na podstawie CAAC.

Tab. 5. Ceny ryb eksportu (zł/kg)

Miesiące	Konserwy ze śledzi 16041291 ^b	Filety z dorsza 03042929 ^b			Łosoś wędzony 03054100 ^b	Pstrąg wędzony 03054945 ^b	Krewetki przetw. 160520 ^b	Filety z flądry 03042973 ^b	Szproty świeże 03026180 ^b
	Niemcy	Wielka Brytania	Dania	Niemcy	Niemcy	Niemcy	Niemcy	Dania	Dania
2005 I-XII	7,61	18,57	16,74	18,10	34,76	31,46	43,62	10,65	0,33
2006 I-XII	7,44	18,70	16,78	18,52	41,64	33,76	37,91	11,29	0,36
2007 ^a I-XII	7,25	22,69	21,43	21,30	37,93	33,84	43,33	12,29	0,50
2007 ^a I	6,00	24,28	22,45	23,31	40,36	34,69	39,27	12,33	0,55
II	7,47	20,76	22,27	20,59	40,46	35,03	44,07	12,64	0,55
III	7,80	20,49	20,22	20,31	39,35	34,92	46,00	12,62	0,50
IV	7,12	20,54	18,78	21,32	37,48	34,23	42,14	12,05	0,48
V	7,03	19,37	17,55	17,81	37,38	34,78	41,25	11,68	0,48
VI	7,36	18,07	17,10	19,38	36,44	33,91	41,57	12,38	-
VII	7,01	19,14	21,12	21,21	36,96	35,25	42,18	12,33	1,55
VIII	7,34	19,78	24,28	23,20	36,32	34,03	43,71	12,47	-
IX	7,50	39,44	22,15	23,82	38,53	33,93	46,82	12,34	0,45
X	7,05	22,62	22,35	23,23	39,60	32,19	35,36	12,14	0,29
XI	6,69	16,67	23,07	-	36,53	32,36	52,29	12,12	0,86
XII	7,92	23,89	22,72	22,48	36,81	31,35	46,41	11,75	0,40
2008 ^a I	7,60	21,99	20,77	18,52	35,76	31,49	55,34	11,45	0,40
Wskaźnik zmian (%)									
<u>I 2008</u> <u>I 2007</u>	126,7	90,6	92,5	79,5	88,6	90,8	140,9	92,9	72,7

^a dane wstępne, ^b kod CN wg taryfy celnej

Źródło: Obliczenia IERiGŻ-PIB na podstawie danych CAAC.

Tab. 6. Ceny zbytu ryb i produktów rybnych (zł/kg z VAT) oraz udział ceny zbytu w cenie detalicznej

Miesiące	Karp żywy		Pstrąg świeży niepatroszony		Filety z morskiczka		Filety z mintaja		Śledź solony, odgłowiony niepatroszony		Płaty/filety ze śledzi	
2004 I-XII	8,85	-	8,18	55%	8,65	66%	7,77	60%	5,96	76%	7,29	76%
2005 I-XII	8,43	-	8,01	53%	8,89	68%	7,83	59%	5,87	70%	7,39	70%
2006 I-XII	8,51	-	9,06	58%	9,60	72%	7,81	60%	5,90	69%	7,17	67%
2007 I-XII	8,82	-	9,57	59%	9,82	72%	8,22	65%	5,60	66%	6,77	65%
2007 I	8,34	-	9,45	58%	10,00	74%	8,04	63%	5,76	68%	6,91	65%
II	8,43	-	9,52	59%	9,83	73%	8,10	63%	5,78	68%	6,82	65%
III	8,82	-	9,60	59%	9,89	74%	8,13	64%	5,72	67%	6,70	64%
IV	8,74	-	9,70	60%	9,85	73%	8,30	66%	5,67	67%	6,67	64%
V	8,61	-	9,63	59%	9,60	72%	8,32	66%	5,71	68%	6,74	64%
VI	8,82	-	9,68	60%	9,47	70%	8,31	66%	5,67	67%	6,69	64%
VII	8,93	-	9,41	58%	9,55	70%	8,29	65%	5,56	66%	6,69	64%
VIII	9,01	-	9,45	58%	9,77	72%	8,38	66%	5,55	66%	6,71	64%
IX	8,83	-	9,45	58%	9,85	72%	8,26	66%	5,53	66%	6,61	63%
X	8,95	-	9,72	60%	9,82	71%	8,31	66%	5,58	66%	6,80	65%
XI	9,14	-	9,43	58%	10,36	74%	8,22	65%	5,34	63%	6,89	66%
XII	9,24	-	9,78	60%	9,86	70%	8,00	63%	5,29	62%	6,97	67%
2008 I	9,49	-	9,79	59%	9,99	71%	7,67	60%	5,23	62%	6,96	66%
II	9,48	-	9,80	60%	9,91	70%	7,71	60%	5,37	63%	7,04	67%
Wskaźnik zmian (%)												
<u>II 2008</u> <u>II 2007</u>	112,5	x	102,9	x	100,8	x	95,2	x	92,9	x	103,2	x
<u>I-II 2008</u> <u>I-II 2007</u>	113,1	x	105,6	x	102,4	x	105,3	x	94,8	x	94,4	x

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych GUS.

Tab. 7. Ceny detaliczne wybranych ryb i produktów rybnych (zł/kg)

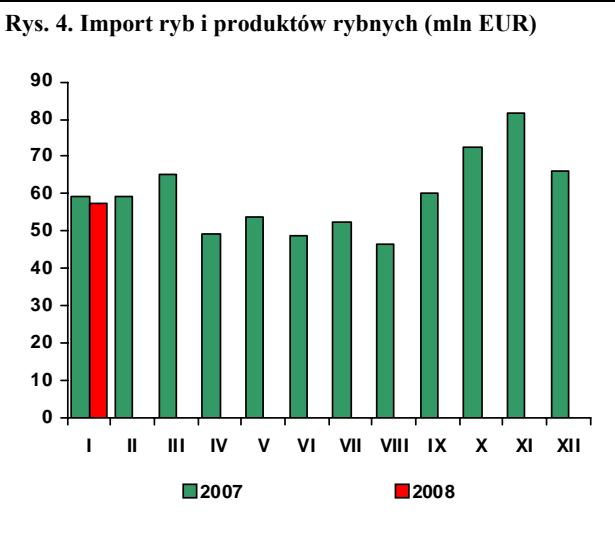
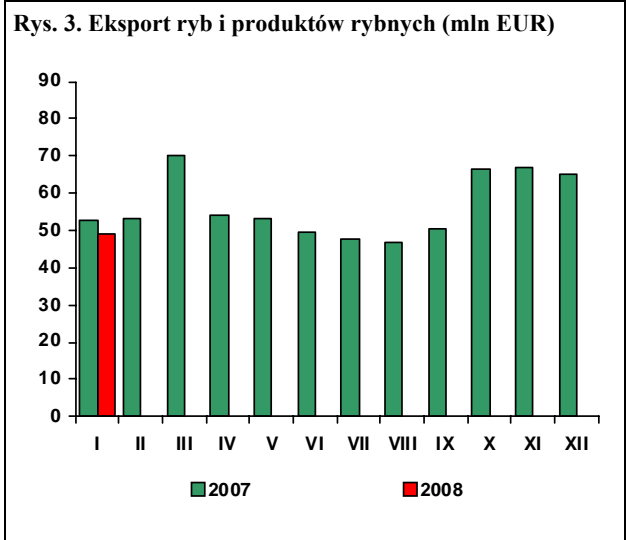
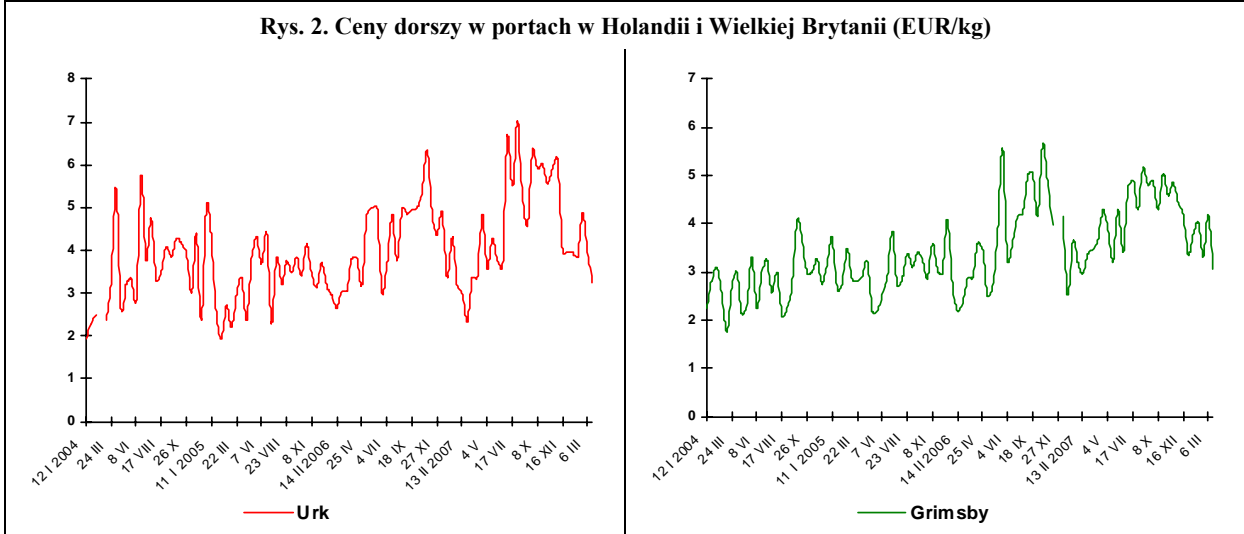
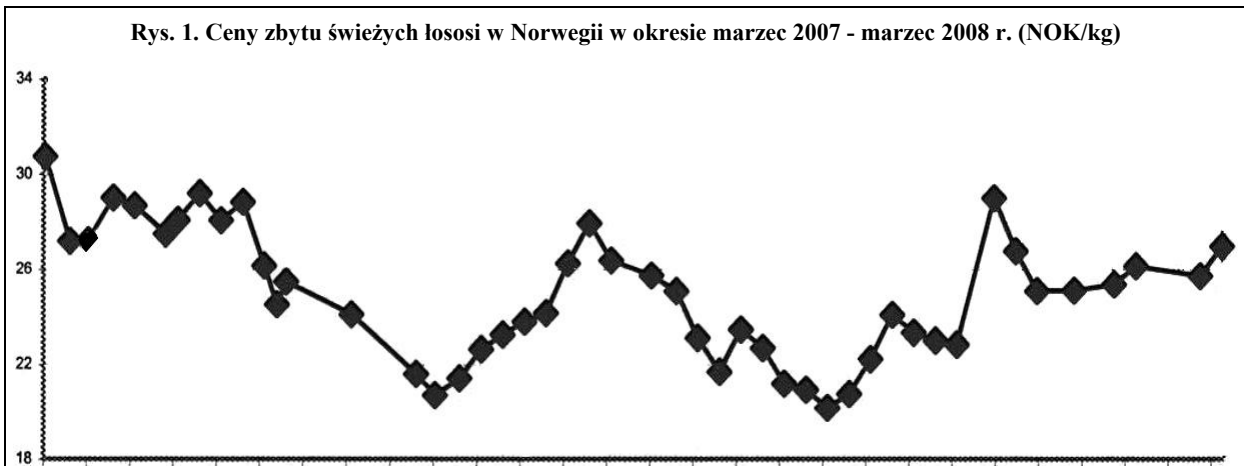
Miesiące	Filety mrożone				Ryby wędzone			Konserwy			Platy śledziowe	Karp świeży
	morszczuk	panga	mintaj	dorsz	łosoś	szprot	makrela	śledź w sosie pom.	szprot w sosie pom.	tuńczyk w sosie wł.		
2004 I-XII	13,05	-	13,04	-	56,20	6,34	11,12	12,15	11,16	18,86	9,56	11,64
2005 I-XII	13,06	-	13,19	-	56,93	6,74	12,29	12,99	12,08	19,85	10,54	11,54
2006 I-XII	13,30	-	13,09	-	58,83	7,18	13,59	13,56	12,82	19,97	10,67	11,36
2007 I-XII	13,59	-	12,67	16,41	62,79	7,84	13,33	14,18	13,56	20,37	10,48	12,04
2007 I	13,46	-	12,80	15,94	62,20	7,48	13,53	13,81	13,10	20,06	10,54	11,48
II	13,39	-	12,76	16,02	62,80	7,56	13,45	13,93	13,25	20,18	10,50	11,68
III	13,44	-	12,67	16,14	62,80	7,60	13,38	14,00	13,40	20,23	10,48	11,86
IV	13,47	-	12,62	16,15	63,50	7,65	13,36	14,03	13,40	20,29	10,49	11,92
V	13,37	-	12,58	16,20	63,60	7,68	13,31	14,10	13,45	20,35	10,45	-
VI	13,47	-	12,62	16,23	63,60	7,70	13,30	14,13	13,60	20,35	10,46	-
VII	13,55	-	12,67	16,28	63,10	7,72	13,32	14,16	13,65	20,35	10,46	-
VIII	13,61	-	12,69	16,31	62,90	7,83	13,26	14,10	13,60	20,35	10,51	-
IX	13,65	-	12,57	16,33	62,50	8,01	13,27	14,32	13,70	20,41	10,51	-
X	13,74	-	12,61	16,41	62,20	8,15	13,25	14,39	13,75	20,47	10,50	12,51
XI	13,90	-	12,68	16,58	62,10	8,31	13,30	14,55	13,85	20,65	10,45	12,53
XII	14,03	-	12,77	16,71	62,20	8,44	13,28	14,65	14,00	20,76	10,46	12,28
2008 I	14,01	13,65	12,80	17,23	62,20	8,56	13,29	14,77	14,20	21,00	10,48	12,54
II	14,06	13,33	12,79	17,34	62,40	8,71	13,27	14,71	14,15	21,35	10,46	12,58
Wskaźnik zmian (%)												
<u>II 2008</u> <u>II 2007</u>	105,0	x	100,2	108,2	99,4	115,2	98,7	105,6	106,8	105,8	99,6	107,7
<u>I-II 2008</u> <u>I-II 2007</u>	104,5	x	100,1	108,2	99,7	114,8	98,4	106,3	107,6	105,2	99,5	108,5

Źródło: Dane GUS.

Tab. 8. Spożycie ryb i produktów rybnych w kg/osobę (waga produktu)

Miesiące	Razem	Ryby morskie (świeże, mrożone i chłodzone)	Konserwy rybne	Ryby morskie suszone lub wędzone	Ryby morskie solone	Ryby słodkowodne (świeże, mrożone i chłodzone)
2005	5,04	2,25	0,81	0,50	0,56	0,92
2006	5,02	2,40	0,76	0,50	0,59	0,77
2007	5,31	2,52	0,77	0,52	0,59	0,91
Wskaźnik zmian (%)						
<u>2007</u> <u>2006</u>	105,8	105,0	101,3	104,0	100,0	118,2

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych GUS.

Źródło: Rys. 1 i 2 – Worldfish Report, Rys. 3 i 4 – dane CAAC.

Rynek żywnościowy

Krystyna Świetlik

W pierwszych dwóch miesiącach 2008 r. dynamika cen żywności była niższa niż przed rokiem. W okresie styczeń-luty br. łączne ceny detaliczne towarów żywnościowych i napojów bezalkoholowych podniosły się o 1,3%, wobec 1,9% odpowiednio rok wcześniej. Wzrost cen żywności był wyższy od stopy inflacji, która wyniosła 1,1%. Żywność podrożała bardziej, niż wszystkie pozostałe grupy towarów i usług konsumpcyjnych, z wyjątkiem użytkowania mieszkania i nośników energii. Głównymi czynnikami sprzyjającymi wzrostowi cen żywności było obniżenie podaży i wzrost cen skupu podstawowych produktów roślinnych oraz pozasurowcowych kosztów przetwórstwa i obrotu. Hamująco na tempo wzrostu cen żywności oddziaływało zwiększenie importu przy spowolnieniu dynamiki eksportu.

W okresie styczeń-luty br. najbardziej, bo o 6,6% podrożały owoce, w tym zwłaszcza banany (o 10,3%). Istotnie zwiększyły się ceny olejów (o 3,4%) i jaj (o 2,4%). Łączne ceny pieczywa i produktów zbożowych wzrosły o 1,6%, w tym ryżu o 4,0%, makaronów o 2,7%, a pieczywa o 1,3%. W lutym warzywa były średnio o 1,5% droższe niż w końcu ub. roku, głównie za sprawą istotnej zwwyżki cen warzyw świeżych, w tym zwłaszcza kapusty (o 30,8%), ogórków (o 11,1%), marchwi (o 10,7%) i ziemniaków (o 3,4%). Za artykuły mleczarskie konsumenci płacili w lutym br. przeciętnie o 1,0% więcej, w tym za mleko i twarogi po ok. 1,5% więcej, natomiast za sery dojrzewające o 0,9% mniej niż w grudniu 2007 r. W porównywanych okresach ceny ryb wzrosły o 0,7%, a mięsa, podrobów i przetworów mięsnych o 0,6%, w tym drobiu o 1,8%. Wyroby cukiernicze i napoje bezalkoholowe podrożały po 1,2%. Obniżyły się natomiast ceny masła (o 4,7%) i cukru (o 1,6%).

Wzrost średniego poziomu cen żywności i napojów bezalkoholowych w okresie styczeń-luty 2008 r. w stosunku do analogicznego okresu poprzedniego roku wyniósł 7,6%, w tym żywności 7,8% i był prawie dwukrotnie wyższy od stopy inflacji. Najbardziej wzrosły ceny owoców (o 29,1%), w tym jabłek o 63,5%, a cytrusów o 21,6%. Za artykuły mleczarskie konsumenci musieli zapłacić średnio o 15,3% więcej, a za tłuszcze o 14,4% więcej niż przed rokiem. Spośród produktów nabiałowych najbardziej podrożały sery dojrzewające i topione (o 23,7%), a w grupie tłuszczów – masło (o 22,2%), przy wzroście cen margaryn i olejów odpowiednio o 9,3% i 11,3%.

W okresie styczeń-luty br. ceny pieczywa i produktów zbożowych były o 12,0% wyższe niż w analogicznym okresie przed rokiem. Ceny mąki podniosły się o 19,2%, ryżu o 15,5%, a pieczywa o 14,5%. Droższe były także jaja (o 12,8%), drób (o 6,7%), mięso wieprzowe (o 5,4%) i wędliny (o 4,9%). Tańsze niż rok wcześniej były natomiast warzywa (o 7,8%), w tym ziemniaki o 48,0% oraz cukier (o 6,3%).

Istotnym czynnikiem sprzyjającym wzrostowi cen żywności był utrzymujący się względnie wysoki poziom krajowego popytu kreowany przez rosnące wynagrodzenia i poprawę sytuacji na rynku pracy. W okresie styczeń-luty br., w stosunku do analogicznego okresu ub. roku, realna płaca brutto w sektorze przedsiębiorstw zwiększyła się o 7,8% (wobec wzrostu o 5,4% przed rokiem), przy wzroście przeciętnego zatrudnienia o 5,9%. W końcu lutego br. stopa bezrobocia wyniosła 11,5% i była o 3,3 pkt mniejsza niż przed rokiem. Odnotowano znaczący wzrost produkcji i sprzedaży detalicznej żywności. W okresie styczeń-luty br. produkcja sprzedana przemysłu (w cenach stałych) w dziale wytwarzającym artykuły spożywcze i napoje, w przedsiębiorstwach zatrudniających powyżej 9 osób, wzrosła o 7,5%, a sprzedaż detaliczna żywności, napojów i wyrobów tytoniowych zrealizowana przez przedsiębiorstwa handlowe i niehandlowe (o liczbie pracujących powyżej 9 osób) - o 6,3%.

Można przypuszczać, że w II kwartale br. dynamika cen żywności będzie zbliżona do notowanej przed rokiem. Do nowych zbiorów może się utrzymać zwykła tendencja cen produktów roślinnych (owoców, warzyw, artykułów zbożowych, tłuszczów roślinnych), przy redukcji cen masła i serów dojrzewających oraz stabilizacji przeciętnych cen produktów mięsnych. Odnotowany w I kwartale br. spadek siły nabywczej dochodów ze świadczeń społecznych oraz znaczący wzrost cen usług bytowych (mieszkanie, energia elektryczna, gaz itp.), będący istotnym obciążeniem budżetów rodzin, może doprowadzić do spowolnienia dynamiki popytu i cen żywności. Na realną możliwość osłabienia dynamiki konsumpcji indywidualnej wskazują wyniki prowadzonych przez GUS i NBP badań koniunktury konsumenckiej.

Tab. 1. Wskaźniki cen towarów i usług konsumpcyjnych w lutym 2008 r.

Wyszczególnienie	II 2008			I-II 2008
	I 2008=100	XII 2007=100	II 2007=100	I-II 2007=100
O G Ó Ł E M	100,4	101,1	100,4	104,1
Żywność i napoje bezalkoholowe	100,2	101,3	100,2	107,6
Napoje alkoholowe i wyroby tytoniowe	100,2	100,6	100,2	105,5
Odzież i obuwie	98,4	95,2	98,4	91,9
Mieszkanie	101,7	103,6	101,7	105,5
Użytkowanie mieszkania i nośniki energii	102,1	104,5	102,1	106,5
w tym nośniki energii	103,3	104,7	103,3	105,1
Wyposażenie mieszkania i prowadzenie gospodarstwa domowego	100,2	100,4	100,2	102,0
Zdrowie	100,4	100,8	100,4	103,3
Transport	99,8	99,0	99,8	107,6
w tym paliwa do prywatnych środków transportu	98,8	97,1	98,8	115,4
Łączność	99,8	100,3	99,8	98,4
Rekreacja i kultura	99,7	100,6	99,7	98,1
Edukacja	100,2	100,8	100,2	103,0
Restauracje i hotele	100,6	101,2	100,6	105,0
Inne towary i usługi	100,2	100,6	100,2	101,4

Źródło: Dane GUS.

Tab. 2. Wskaźniki cen podstawowych grup żywności w lutym 2008 r.

Wyszczególnienie	II 2008			I-II 2008
	I 2008=100	II 2007=100	XII 2007=100	I-II 2007=100
Żywność	100,1	107,5	101,3	107,8
Pieczywo i produkty zbożowe	100,8	112,0	101,6	112,0
Pieczywo	100,6	114,4	101,3	114,5
Ryż	101,3	115,4	104,0	115,5
Makarony	101,5	110,3	102,7	109,6
Mięso i przetwory	99,2	104,6	100,6	105,3
Mięso wieprzowe	97,3	105,2	100,1	105,4
Mięso wołowe	100,1	103,5	101,3	103,4
Drób	100,0	103,5	101,8	106,7
Przetwory mięsne i wędliny	99,6	104,9	100,4	104,9
Ryby	100,2	102,3	100,7	102,4
Mleko, sery i jaja	100,2	115,0	101,2	115,0
Artykuły mleczarskie	100,1	115,3	101,0	115,3
Mleko	100,3	117,4	101,4	117,3
Sery twarogowe	100,4	112,2	101,5	112,1
Sery dojrzewające i topione	98,8	123,0	99,1	123,7
Jaja	100,9	113,3	102,4	112,8
Oleje i pozostałe tłuszcze	99,0	113,8	99,1	114,4
Masło	96,6	120,2	95,3	122,2
Pozostałe tłuszcze zwierzęce	99,5	107,9	101,3	107,1
Margaryna i inne tłuszcze roślinne	100,6	109,4	101,4	109,3
Oleje roślinne	101,5	112,1	103,4	111,3
Owoce	103,0	130,7	106,6	129,1
Jabłka	102,0	163,1	104,7	163,5
Owoce cytrusowe	101,5	122,5	104,8	121,6
Banany	107,7	104,7	110,3	101,9
Warzywa	100,3	90,9	101,5	92,2
Ziemniaki	101,3	49,1	103,4	51,7
Cukier, dżem, miód, czekolada i wyroby cukiernicze	100,0	100,9	100,3	100,7
Cukier	98,6	93,4	98,4	93,7
Napoje bezalkoholowe	100,4	105,6	101,2	105,5

Źródło: Dane GUS.

Tab. 3. Wskaźniki zmian cen detalicznych towarów żywnościowych i średniej płacy^a (miesiąc poprzedni = 100)

Wyszczególnienie	Miesiące												
		I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
I. Żywność i napoje bezalkoholowe	2005	99,8	99,7	100,2	100,5	100,9	98,8	98,3	99,4	100,6	100,9	99,7	100,0
	2006	100,3	100,3	99,8	100,7	101,3	98,9	98,5	100,7	100,6	100,8	100,2	99,7
	2007	101,1	100,7	100,8	100,9	101,2	99,0	98,4	99,4	102,4	101,7	101,5	100,3
	2008	101,1	100,2										
Pieczywo i produkty zbożowe	2005	100,1	100,1	99,8	99,9	99,8	99,9	99,9	99,9	100,0	100,0	100,0	100,0
	2006	100,0	100,1	100,0	99,9	100,0	100,2	100,1	100,1	102,8	101,3	100,4	100,0
	2007	100,4	100,8	100,4	100,2	100,2	100,3	100,2	100,3	104,2	102,6	100,9	100,7
	2008	100,8	100,8										
Mięso	2005	98,8	98,7	99,7	99,9	100,3	99,8	99,8	100,8	100,1	98,8	98,4	98,8
	2006	99,5	99,2	98,1	99,6	101,3	99,8	101,1	102,8	100,4	98,7	99,1	98,8
	2007	101,9	100,5	101,1	99,4	100,2	100,8	103,1	100,5	100,5	99,8	99,8	98,7
	2008	101,4	99,2										
Ryby	2005	100,2	100,2	100,0	100,3	100,2	100,1	100,1	100,3	100,3	100,5	100,1	100,0
	2006	100,2	100,1	100,1	100,1	100,0	100,2	100,1	100,1	100,4	100,1	100,2	99,9
	2007	100,2	100,2	100,1	100,0	100,0	100,1	100,2	100,1	100,2	100,2	100,4	100,2
	2008	100,5	100,2										
Mleko, sery, jaja	2005	100,5	100,3	99,9	99,7	99,7	99,5	99,6	99,9	100,5	100,1	100,0	100,1
	2006	100,2	100,1	100,1	99,8	100,0	99,6	99,9	99,8	100,5	100,3	100,3	100,1
	2007	100,4	100,1	100,2	100,2	100,2	100,2	100,5	101,2	103,4	103,4	102,5	101,2
	2008	101,0	100,2										
Tłuszcze	2005	100,6	99,5	99,4	99,5	99,3	99,6	99,8	99,8	99,8	99,8	99,7	99,5
	2006	100,1	99,8	99,6	99,5	100,1	99,8	100,1	100,3	100,2	100,2	99,9	99,7
	2007	100,4	100,0	99,9	99,8	100,2	100,1	101,5	101,8	104,2	103,5	102,6	100,6
	2008	100,1	99,0										
Owoce	2005	100,5	99,7	102,2	107,0	107,8	81,9	105,0	103,1	99,7	106,0	96,0	99,4
	2006	99,2	100,6	101,6	104,1	109,6	89,8	105,4	94,9	89,5	102,5	102,2	100,5
	2007	98,0	101,4	102,1	105,0	112,5	92,4	101,3	101,5	103,6	104,9	100,0	97,0
	2008	103,5	103,0										
Warzywa	2005	100,9	101,3	104,3	102,9	106,0	98,9	80,6	88,1	106,9	112,8	104,1	104,9
	2006	104,9	104,8	102,0	105,2	104,1	95,4	79,7	100,5	104,7	108,3	102,9	101,2
	2007	105,2	103,7	103,0	107,2	103,8	92,5	75,2	86,1	107,9	103,4	110,0	106,0
	2008	101,2	100,3										
Cukier i wyroby cukiernicze	2005	99,5	99,0	98,7	99,7	100,2	99,5	99,9	99,8	100,3	100,2	99,8	99,6
	2006	100,1	99,8	100,0	100,1	100,3	100,3	100,6	101,9	101,0	100,2	99,4	98,8
	2007	99,8	99,7	99,7	99,8	100,1	99,6	99,7	99,7	100,3	100,6	100,5	100,2
	2008	100,3	100,0										
Cukier	2005	98,4	97,2	96,3	98,9	100,0	98,6	99,5	99,2	100,6	100,4	99,5	99,0
	2006	99,9	99,4	99,8	100,5	100,9	100,5	101,7	105,0	102,5	100,3	98,4	97,2
	2007	98,9	99,2	99,0	99,4	99,6	98,9	98,6	99,1	99,8	100,1	100,4	100,0
	2008	99,7	98,6										
II. Towary i usługi konsumpcyjne	2005	100,1	99,9	100,1	100,4	100,3	99,8	99,8	99,9	100,4	100,4	99,8	99,8
	2006	100,2	100,0	99,9	100,7	100,5	99,7	100,0	100,3	100,2	100,1	100,0	99,8
	2007	100,4	100,3	100,5	100,5	100,5	100,0	99,7	99,6	100,8	100,6	100,7	100,3
	2008	100,7	100,4										
III. Średnia płaca ^a	2005	86,8	101,1	102,9	99,6	98,1	103,7	99,8	99,0	100,1	102,2	105,5	104,2
	2006	88,6	102,2	103,5	98,3	99,2	103,0	100,9	98,6	100,0	101,8	103,8	109,7
	2007	88,0	100,9	106,1	97,7	99,7	103,3	100,8	99,7	99,1	103,2	104,8	105,0
	2008	91,5	102,1										

^a przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw o liczbie pracujących powyżej 9 osób
Źródło: Dane GUS.

Tab. 4. Wskaźniki zmian cen detalicznych towarów żywnościowych i średniej płacy^a (miesiąc analogiczny = 100)

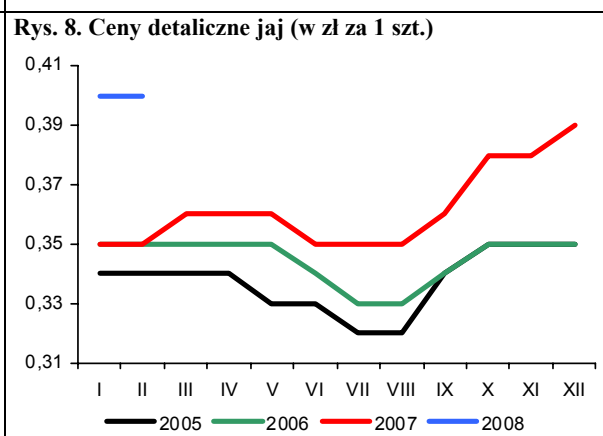
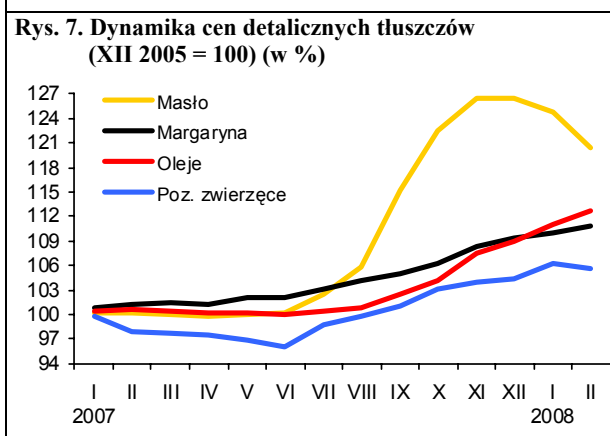
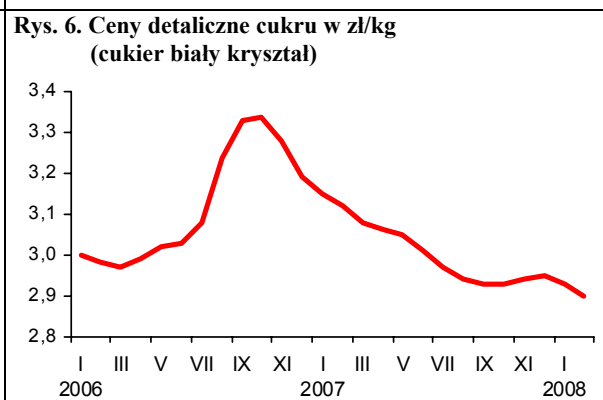
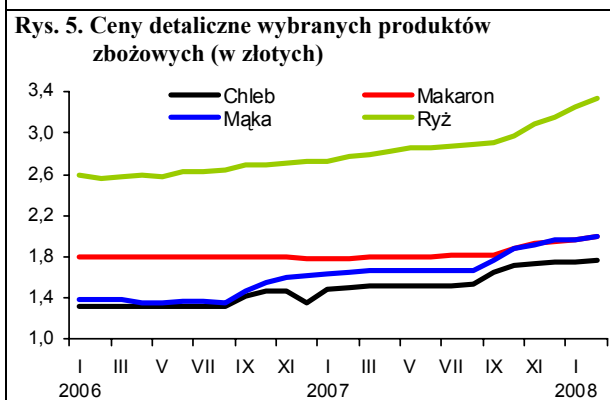
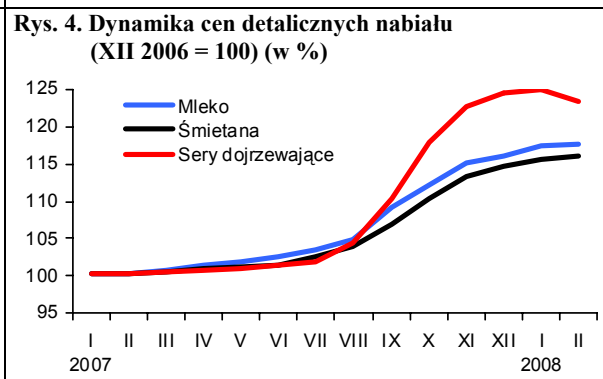
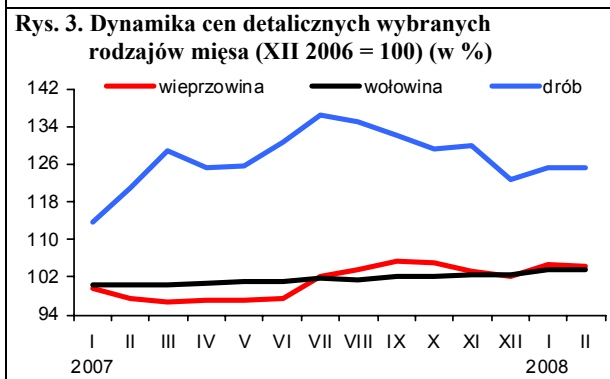
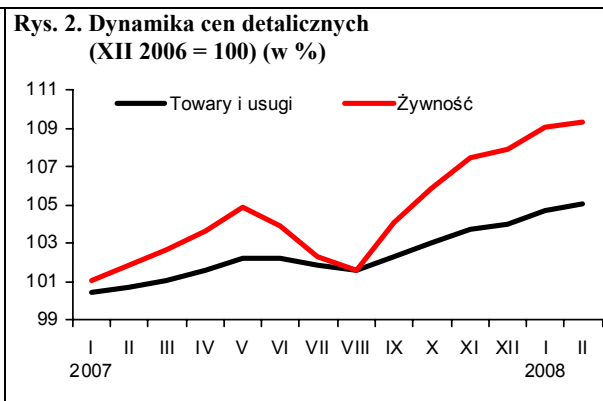
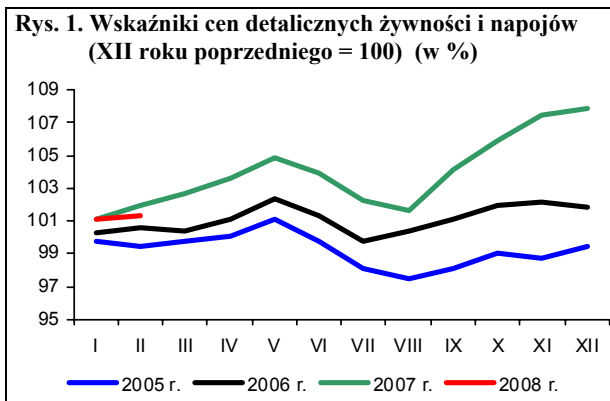
Wyszczególnienie	Miesiące												
		I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
I. Żywność i napoje bezalkoholowe	2005	106,7	105,9	105,3	103,7	104,3	100,4	99,2	100,5	101,0	100,8	99,5	98,7
	2006	99,1	99,8	99,3	99,4	99,8	99,5	100,2	101,8	102,4	102,2	102,2	101,8
	2007	102,8	103,2	104,3	104,6	104,3	104,4	104,4	102,8	105,1	106,6	107,6	107,9
	2008	107,8	107,3										
Pieczywo i produkty zbożowe	2005	105,0	104,0	103,0	102,2	101,4	100,7	100,0	99,6	99,3	99,2	99,1	99,2
	2006	99,4	99,4	99,6	99,5	99,7	99,9	100,1	100,2	103,0	104,3	104,8	104,9
	2007	105,2	105,9	106,4	106,7	106,9	107,1	107,2	107,4	109,0	106,9	111,0	111,8
	2008	112,0	112,0										
Mięso	2005	114,0	112,6	111,1	108,9	107,5	101,6	96,5	98,7	98,8	96,9	95,2	94,2
	2006	94,6	95,2	93,6	93,6	94,6	94,6	95,8	97,7	98,0	97,9	98,7	98,7
	2007	101,1	102,3	105,6	105,0	103,7	104,7	106,8	104,3	104,5	105,9	106,6	106,5
	2008	105,9	104,6										
Ryby	2005	102,9	103,1	103,3	103,5	103,4	103,1	102,9	102,9	103,0	103,0	102,7	102,3
	2006	102,2	102,1	102,2	102,0	101,8	101,8	101,9	101,8	101,9	101,6	101,7	101,6
	2007	101,5	101,6	101,6	101,6	101,7	101,6	101,6	101,6	101,4	101,6	101,8	102,1
	2008	102,4	102,3										
Mleko, sery, jaja	2005	101,6	101,9	101,9	102,0	102,2	102,0	101,4	101,0	101,1	100,7	100,2	99,9
	2006	99,6	99,5	99,7	99,8	100,1	100,1	100,4	100,3	100,2	100,4	100,7	100,7
	2007	100,8	100,8	100,9	101,3	101,5	102,2	102,9	104,3	107,4	110,7	113,1	114,4
	2008	114,9	115,0										
Tłuszcze	2005	109,5	108,5	107,7	107,6	106,1	102,2	100,0	99,2	98,4	97,4	96,5	95,7
	2006	96,0	96,2	96,5	96,5	97,3	97,5	97,7	98,2	98,5	98,8	100,9	99,2
	2007	99,5	99,8	100,0	100,3	100,4	100,7	102,1	103,6	107,8	111,4	114,3	115,3
	2008	115,0	113,8										
Owoce	2005	99,6	100,1	99,8	102,3	103,3	82,2	93,5	105,9	116,7	119,0	111,5	105,6
	2006	106,0	107,2	106,0	104,0	105,4	104,4	107,0	108,9	100,1	96,7	97,1	97,8
	2007	98,4	99,1	100,0	101,9	104,5	104,2	103,2	108,8	126,1	131,0	126,9	120,0
	2008	127,4	130,7										
Warzywa	2005	94,3	94,3	96,3	96,5	109,5	103,4	106,2	111,0	113,4	117,3	110,7	107,7
	2006	110,1	114,4	111,5	112,7	111,7	107,8	110,5	122,5	128,2	121,3	115,9	110,9
	2007	112,7	111,3	111,6	114,1	111,6	109,4	103,2	86,7	93,0	92,9	96,2	97,4
	2008	93,6	90,9										
Cukier i wyroby cukiernicze	2005	124,2	120,6	117,9	101,6	100,4	97,6	96,3	95,4	95,8	96,1	96,0	96,1
	2006	96,7	97,5	98,8	99,2	99,4	100,2	100,9	103,0	103,8	103,7	103,3	102,5
	2007	102,1	101,9	101,6	101,3	101,1	100,5	99,6	97,5	96,9	97,3	98,4	99,7
	2008	100,6	100,9										
Cukier	2005	166,8	154,1	145,1	96,6	94,4	89,3	86,9	85,4	86,7	87,9	88,0	88,1
	2006	89,4	91,5	94,8	96,4	97,3	99,2	101,4	107,3	109,3	109,2	107,9	106,0
	2007	105,0	104,8	104,0	102,8	101,5	99,8	96,9	91,4	89,0	88,9	90,7	93,2
	2008	94,0	93,4										
II. Towary i usługi konsumpcyjne	2005	103,7	103,6	103,4	103,0	102,5	101,4	101,3	101,6	101,8	101,6	101,0	100,7
	2006	100,6	100,7	100,4	100,7	100,9	100,8	101,1	101,6	101,6	101,2	101,4	101,4
	2007	101,6	101,9	102,5	102,3	102,3	102,6	102,3	101,5	102,3	103,0	103,6	104,0
	2008	104,0	104,2										
III. Średnia płaca ^a	2005	102,6	101,4	102,2	101,8	103,0	104,5	103,2	102,8	101,8	106,4	106,9	101,5
	2006	103,6	104,8	105,4	104,0	105,2	104,5	105,6	105,3	105,1	104,7	103,1	108,5
	2007	107,8	106,4	109,1	108,4	108,9	109,3	109,3	110,5	109,5	111,0	112,0	107,2
	2008	111,5	112,8										

^a przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw o liczbie pracujących powyżej 9 osób
Źródło: Dane GUS.

Tab. 5. Miesięczne ceny detaliczne wybranych artykułów żywnościowych

Wyszczególnienie a – 2007 r. b – 2008 r.		I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
		w złotych											
Ryż – 1 kg	a	2,73	2,78	2,79	2,83	2,85	2,86	2,88	2,89	2,91	2,97	3,09	3,15
	b	3,26	3,33										
Chleb mieszany – 0,5 kg	a	1,48	1,50	1,51	1,51	1,51	1,51	1,52	1,53	1,65	1,71	1,73	1,74
	b	1,75	1,76										
Makaron – 250 g	a	1,78	1,78	1,80	1,80	1,80	1,80	1,81	1,81	1,82	1,88	1,93	1,94
	b	1,97	2,00										
Mąka pszenna „Poznańska” – 1kg	a	1,64	1,65	1,66	1,66	1,66	1,67	1,67	1,67	1,76	1,88	1,92	1,96
	b	1,97	2,00										
Mięso wołowe z kością (rostbef) – 1kg	a	17,11	17,19	17,27	17,37	17,43	17,43	17,61	17,54	17,67	17,63	17,67	17,68
	b	17,82	17,94										
Mięso wołowe bez kości (z udźca) – 1kg	a	22,48	22,39	22,41	22,45	22,49	22,49	22,64	22,71	22,92	22,93	23,01	23,06
	b	23,28	23,28										
Mięso wieprzowe z kością (schab środkowy) – 1 kg	a	13,09	12,75	12,70	12,77	12,78	12,87	13,88	14,11	14,43	14,28	13,81	13,69
	b	14,13	13,70										
Kurczę patroszone – 1 kg	a	5,52	5,97	6,43	6,09	6,21	6,70	7,06	6,86	6,55	6,24	6,33	5,79
	b	5,95	6,02										
Szynka wieprzowa gotowana – 1 kg	a	19,69	19,62	19,56	19,39	19,44	19,45	19,95	20,03	20,22	20,23	20,31	20,15
	b	20,35	20,25										
Kielbasa „Zwyczajna” – 1kg	a	8,75	8,70	8,70	8,67	8,72	8,70	8,87	9,04	9,22	9,32	9,22	9,19
	b	9,26	9,28										
Filety mrożone z mintaja, niepanierowane, na wagę – 1 kg	a	12,80	12,76	12,67	12,62	12,58	12,62	12,67	12,69	12,57	12,61	12,68	12,77
	b	12,80	12,79										
Mleko 3,0-3,5% tł., sterylizowane, w kartonie – 1 l	a	2,41	2,40	2,42	2,44	2,48	2,48	2,51	2,54	2,63	2,68	2,75	2,78
	b	2,81	2,83										
Jogurt naturalny – 150 g	a	0,97	0,97	0,97	0,97	0,95	0,95	0,94	0,95	0,96	0,98	0,98	0,99
	b	1,00	1,01										
Ser twarogowy półtłusty – 1 kg	a	9,65	9,69	9,72	9,77	9,80	9,89	10,02	10,21	10,64	11,11	11,42	11,54
	b	11,66	11,72										
Ser dojrzewający „Gouda” – 1 kg	a	15,71	15,71	15,68	15,85	15,82	15,96	16,05	16,74	18,51	20,56	21,88	22,14
	b	22,08	21,29										
Śmietana 30% tł. (kremówka) – 500g	a	4,44	4,43	4,45	4,45	4,4	4,47	4,50	4,60	4,74	4,89	5,07	5,17
	b	5,21	5,21										
Jaja świeże – 1 szt.	a	0,35	0,35	0,36	0,36	0,36	0,35	0,35	0,35	0,36	0,38	0,38	0,39
	b	0,40	0,40										
Masło 82,0-82,5% tł. „Extra” świeże, w kostkach 200 g	a	3,02	3,03	3,03	3,05	3,05	3,08	3,17	3,29	3,70	3,94	4,11	4,11
	b	4,07	3,94										
Margaryna do smarowania pieczywa (np. „Rama”) – 400 g	a	2,82	2,87	2,86	2,86	2,88	2,89	2,90	2,92	2,96	2,97	3,01	3,06
	b	3,09	3,17										
Olej rzepakowy krajowy – 1l	a	4,79	4,81	4,80	4,79	4,81	4,80	4,81	4,83	4,90	5,04	5,22	5,30
	b	5,44	5,54										
Słonina – 1 kg	a	3,38	3,35	3,32	3,29	3,24	3,22	3,31	3,35	3,41	3,48	3,49	3,49
	b	3,53	3,52										
Smalec bez dodatków – 250 g	a	1,11	1,08	1,08	1,08	1,08	1,08	1,07	1,07	1,08	1,10	1,14	1,17
	b	1,18	1,18										
Cukier biały kryształ – 1 kg	a	3,15	3,12	3,08	3,06	3,05	3,01	2,97	2,94	2,93	2,93	2,94	2,95
	b	2,93	2,90										
Jabłka – 1 kg	a	2,13	2,20	2,29	2,49	3,20	3,73	3,89	3,80	3,61	3,49	3,43	3,41
	b	3,47	3,57										

Źródło: Dane GUS.

Źródło: Dane GUS.

Rynek środków produkcji dla rolnictwa

Aldon Zalewski
Lucyna Mieszkowska

Utrzymująca się dobra koniunktura na rynku produktów roślinnych, wypłaty dopłat bezpośrednich dla rolników oraz przygotowania do zbliżającego się nowego sezonu wpłynęły na ożywienie popytu na większość środków produkcji dla rolnictwa.

Wyraźnie ożywił się popyt na nawozy mineralne, czemu towarzyszyły podwyżki cen. W lutym zdrożały one aż o 7,8% i możliwe są dalsze podwyżki. Sytuacja taka spowodowana jest znacznymi wzrostami cen gazu ziemnego, który stanowi ponad połowę kosztów produkcji nawozów. Rosyjski gaz zaspokajający blisko 70% zapotrzebowania dla Polski w 2007 r. kupowany był po 265 USD za 1000 m³. W 2008 r. jego cena może wzrosnąć nawet do 400 USD, co z pewnością negatywnie odbije się na cenach nawozów płaconych przez rolników.

W lutym najbardziej zdrożał superfosfat potrójny (o 12,7%), fosforan amonu (o 11,4%) oraz sól potasowa (o 11,0%). Najmniej zdrożały jednoskładnikowe nawozy azotowe, saletrzak o 3,0%, mocznik o 4,1%, a saletra amonowa o 4,8%. Pogorszyły się relacje cen nawozów mineralnych do cen skupu pszenicy. Na zakup 1 kg NPK średnio należało przeznaczyć równowartość 3,2 kg pszenicy, o 0,2 kg więcej niż w styczniu. Nawozy wapniowe w lutym zdrożały w lutym o 2,3%.

Umiarkowanie wzrasta popyt na środki ochrony roślin. Ich ceny wzrosły w lutym średnio o 0,5%. Wśród poszczególnych grup asortymentowych preparaty chwastobójcze zdrożały o 1,0%, grzybobójcze o 0,5%, a ceny środków owadobójczych pozostały bez zmian. Najbardziej podniesiono cenę preparatu Roundup (o 3,7%), a środek gryzoniobójczy potaniał o 0,2%.

Bezpośrednie nośniki energii zdrożały w lutym średnio o 0,7%, w tym energia elektryczna o 8,7%, a koks opałowy o 2,2%. Potaniały paliwa ropopochodne, w tym benzyna o 0,9%, a olej napędowy o 2,0%. Cena oleju napędowego w Polsce należy do najniższych w UE. W Wielkiej Brytanii i Irlandii Północnej cena oleju napędowego jest o 33% wyższa niż w Polsce, w Niemczech o 15%, we Francji o 7%, a w Republice Czeskiej o 5%. Niższe ceny są min. na Liwie (o 5%) i Łotwie (o 8%).

Rynek materiałów budowlanych w lutym był stabilny, a ceny wzrosły o 0,3%. Najbardziej podniesiono cenę cementu (o 2,6%) oraz drzwi płytowych (o 1,4%). Potaniała blacha dachowa (o 1,3%). W najbliższym czasie spodziewane są dalsze podwyżki cen cementu, cementownie stoją bowiem przed perspektywą znacznego wzrostu kosztów związanych zarówno z narzuceniem limitów emisji CO₂ oraz wzrostem cen energii. W ciągu roku cement może zdrożeć nawet o 30-40%.

Na rynku maszyn rolniczych podobnie stabilizacja, a ceny wzrosły średnio o 0,1%. Najbardziej podrożał kombajn do zbioru ziemniaków (o 2,0%), a kombajn zbożowy potaniał o 4,4%. Ceny maszyn rolniczych w nadchodzących miesiącach będą rosły proporcjonalnie do wskaźnika cen towarów i usług. Zmniejszanie różnic pomiędzy cenami maszyn krajowych i zagranicznych sprzyjać będzie zwiększeniu zakupów maszyn importowanych.

Tab. 1. Ceny na rynku nawozów mineralnych i relacje do cen podstawowych produktów rolnych

Rodzaj nawozu	Jedn. miary	Ceny w zł			Dynamika cen %			Relacje 1 kg NPK do: w 2006	
		II 2007	XII 2007	II 2008	II 2008 I 2008	II 2008 XII 2007	II 2008 II 2007	pszenicy kg	żyw. wiep. kg
Saletrzak 28%N	dt	72,24	76,44	80,76	103,0	105,7	111,8	3,28	8,82
Saletra amonowa 34%N	„	81,24	87,56	94,12	104,8	107,5	115,9	3,15	8,47
Mocznik 46%N	„	97,84	110,40	120,16	104,1	108,8	122,8	2,97	7,99
Superfosfat prosty 20% P ₂ O ₅	„	57,52	67,56	73,2	105,1	108,3	127,3	4,16	11,19
Superfosfat potrójny 40%P ₂ O ₅	„	86,72	104,16	130,88	112,7	125,7	150,9	3,72	10,01
Fosforan amonu 18%N i 46% P ₂ O ₅	„	113,12	140,88	169,04	111,4	120,0	149,4	3,00	8,08
Sól potasowa 60%K ₂ O	„	88,68	103,24	123,96	111,0	120,1	139,8	2,35	6,32
Polifoska 8%N, 24% P ₂ O ₅ , 24% K ₂ O	„	110,52	122,20	142,6	108,4	116,7	129,0	2,89	7,79
Nawóz trójskładnikowy z dodatkiem mikroelementów 10%N, 20%P, 20%K	„	105,56	116,12	130,32	109,9	112,2	123,5	2,96	7,97
Wapno tlenkowe 60%CaO	„	46,78	61,76	60,36	102,3	97,7	129,0	1,14	3,08

Źródło: Dane GUS i obliczenia własne.

Tab. 2. Ceny środków ochrony roślin i relacje do cen podstawowych produktów rolnych

Rodzaj środka	Jedn. miary	Ceny w zł			Dynamika cen %			Relacje środka do:	
		II 2007	XII 2007	II 2008	II 2008 I 2008	II 2008 XII 2007	II 2008 II 2007	pszenicy kg	żyw. wiep. kg
Actara 25 WG	1 l	20,78	21,41	21,65	100,0	101,1	104,2	2,46	6,62
Nurelle D 550 FC	100 ml	43,39	44,13	44,18	99,9	100,1	101,8	5,02	13,51
Karate Zeon O50 CS	100 ml	20,31	19,85	19,86	100,0	100,1	97,8	2,26	6,07
Decis 2,5 EC	250 ml	25,03	25,51	25,66	100,6	100,6	102,5	2,92	7,85
Dithane M-45	1 kg	20,92	20,94	21,02	100,2	100,4	100,5	2,39	6,43
Zaprawa nasienna "Funaben T"	0,8 kg	28,07	28,59	28,71	100,6	100,4	102,3	3,26	8,78
Bravo	1 l	42,58	42,72	42,89	100,4	100,4	100,7	4,88	13,12
Nimrod 250 EC	1 l	99,53	102,44	102,62	100,3	100,2	103,1	11,67	31,38
Roundup	1 l	23,34	26,49	27,63	103,7	104,3	118,4	3,14	8,45
Granstar	8 g	17,86	17,94	18,06	100,8	100,7	101,1	2,05	5,52
Fusilade Forte	1 l	113,78	111,39	111,88	100,3	100,4	98,3	12,72	34,21
Chwastox extra	1 l	14,35	14,59	14,58	100,0	99,9	101,6	1,66	4,46
Reglane 200 SL	1 l	76,80	75,83	75,75	100,1	99,9	98,6	8,61	23,17
Środek gryzoniobójczy	1 kg	25,15	25,92	26,21	99,8	101,1	104,2	2,98	8,02

Źródło: Dane GUS i obliczenia własne.

Tab. 3. Ceny środków energii i relacje do cen podstawowych produktów rolnych

Rodzaj środka	Jedn. miary	Ceny w zł			Dynamika cen %			Relacje nośników do:	
		II 2007	XII 2007	II 2008	II 2008 I 2008	II 2008 XII 2007	II 2008 II 2007	pszenicy kg	żyw. wiep. kg
Węgiel kamienny	t	534,52	568,06	581,50	100,4	102,4	108,8	66,10	177,83
Koks opałowy	t	743,12	813,77	862,80	102,2	106,0	116,1	98,08	263,85
Benzyna „Euro Super” 95	l l	3,78	4,42	4,29	99,1	97,1	113,5	0,49	1,31
Olej napędowy	l l	3,56	4,2	4,02	98,0	95,7	112,9	0,46	1,23
Olej opałowy, Ekoterm Plus	l l	2,34	2,8	2,82	99,6	100,7	120,5	0,32	0,86
Gaz propan-butan „LPG”	l l	1,91	2,29	2,24	98,7	97,8	117,3	0,25	0,69
Olej silnikowy „Sektrol” 20 W/40	l l	11,40	11,46	11,44	100,0	99,8	100,4	1,30	3,50
Olej silnikowy „Elf” SJ SAE 15W/40	l l	20,86	20,83	20,84	100,2	100,0	99,9	2,37	6,37
Smar stały (do łożysk)	0,9 kg	11,05	10,99	10,96	100,2	99,7	99,2	1,25	3,35
Płyn do chłodziw „Petrygo”	l l	10,28	10,08	10,22	101,0	101,4	99,4	1,16	3,13
Energia elektryczna	10 kWh	4,49	4,49	4,99	108,7	111,1	111,1	0,57	1,53

Źródło: Dane GUS i obliczenia własne.

Tab. 4. Ceny na rynku materiałów budowlanych i relacje do cen podstawowych produktów rolnych

Rodzaj środka	Jedn. miary	Ceny w zł			Dynamika cen %			Relacje materiałów budowlanych do:	
		II 2007	XII 2007	II 2008	II 2008 I 2008	II 2008 XII 2007	II 2008 II 2007	pszenicy kg	żyw. wiep. kg
Cement	50 kg	19,14	23,24	24,10	102,6	103,7	125,9	2,74	7,37
Wapno	1 t	428,77	486,42	489,04	100,6	100,5	114,1	55,59	149,55
Płyta styropianowa PS-E FS 15	1 m ³	165,70	172,48	167,21	99,4	96,9	100,9	19,01	51,13
Stal płaska (płaskownik)	1 t	3110,55	3238,7	3224,31	100,1	99,6	103,7	366,52	986,03
Rura stalowa ocynkowana 12	1 m	11,35	11,5	11,30	100,1	98,3	99,6	1,28	3,46
Dwuteownik gruby	1 t	3697,48	3832,01	3820,86	99,8	99,7	103,3	434,34	1168,46
Blacha dachowa	1 m ²	31,00	32,44	31,85	98,7	98,2	102,7	3,62	9,74
Tynk „Atlas”	25 kg	45,98	46,9	46,84	99,7	99,9	101,9	5,32	14,32
Cegła pełna kl. 15	1 szt.	0,82	1,49	1,50	100,0	100,7	182,9	0,17	0,46
Okno z PCV 2 skrzydłowe szklane	1 szt.	696,88	715,42	714,17	99,9	99,8	102,5	81,18	218,40
Tarcica iglasta grubość 19-25 mm	1 m ³	556,85	616,81	630,64	101,0	102,2	113,3	71,69	192,86
Płyta wiórowa 11-18 mm	1 m ²	26,30	27,89	27,87	99,8	99,9	106,0	3,17	8,52
Okno drewniane szklane	1 szt.	1281,53	1418,83	1438,26	100,6	101,4	112,2	163,49	439,83
Drzwi płytowe 2000mmx800 zewnętrzne	1 szt.	1109,73	1262,34	1286,14	101,4	101,9	115,9	146,20	393,31

Źródło: Dane GUS i obliczenia własne.

Tab. 5. Ceny jednostkowe maszyn i narzędzi rolniczych oraz relacje do cen podstawowych produktów rolnych

Rodzaj środka	Ceny w zł			Dynamika cen %			Relacje środków mech. do:	
	II 2007	XII 2007	II 2008	II 2008 I 2008	II 2008 XII 2007	II 2008 II 2007	pszenicy dt	żyw. wiepr. dt
Kombajn zbożowy TC 54 Hydro	359791,33	347802,88	332461,64	95,6	95,6	92,4	377,93	1016,70
Kombajn do ziemniaków	51223,39	53560,63	55885,17	102,0	104,3	109,1	63,53	170,90
Samochód dostawczy	64562,85	66542,52	67274,49	100,1	101,1	104,2	76,47	205,73
Rozrzutnik obornika 1-osiowy	17698,79	18713,76	18874,40	100,3	100,9	106,6	21,46	57,72
Siewnik zbożowy 25 redlic	13498,52	14825,42	15558,25	100,6	104,9	115,3	17,69	47,58
Ciągnik „Ursus” 3512	101179,68	102833,92	103119,54	100,2	100,3	101,9	117,22	315,35
Ciągnik 90 kW	159455,54	161157,46	164564,08	100,5	102,1	103,2	187,07	503,25
Przyczepa do ciągnika samowyladowcza	23914,14	25042,06	26141,89	101,4	104,4	109,3	29,72	79,94
Kopaczka elewatorowa	10819,79	11162,12	11374,11	100,6	101,9	105,1	12,93	34,78
Agregat uprawowy do siewnika	12987,16	13671,80	14249,95	101,4	104,2	109,7	16,20	43,58
Kosiarka rotacyjna 1650 mm	5789,47	5498,30	5505,68	98,3	100,1	95,1	6,26	16,84
Gleboğrafzarka	4916,9	5249,25	5336,50	99,7	101,7	108,5	6,07	16,32
Prasa zbierająca wysokiego zgniotu	34333,21	35737,82	36228,80	100,3	101,4	105,5	41,18	110,79
Opryskiwacz 300 l	2647,03	2701,09	2778,46	100,9	102,9	105,0	3,16	8,50
Agregat uprawowy (kultywator i wał strun.)	4707,1	5057,34	5195,52	101,6	102,7	110,4	5,91	15,89
Rozsiewacz nawozów	1492,62	1541,76	1561,21	100,6	101,3	104,6	1,77	4,77
Sadzarka 2 rzędowa	2670,74	2752,64	2782,92	97,1	101,1	104,2	3,16	8,51
Plug 3 skibowy	3698,35	4142,58	4299,63	101,0	103,8	116,3	4,89	13,15
Kultywator ciągnikowy 2,1-2,8m	1758,94	1838,58	1869,24	100,1	101,7	106,3	2,12	5,72
Dojarka 2 konwie ^a	8076,22	8074,63	8126,22	99,6	100,6	100,6	9,24	67,39
Dojarka z rurociągiem ^a	47677,63	49585,83	47381,63	100,2	95,6	99,4	53,86	392,92
Schładzarka do mleka 500 l ^a	16822,41	16601,75	16943,44	99,8	102,1	100,7	19,26	140,50

^a zamiast żywca wieprzowego przyjęto mleko w hl.

Źródło: Dane GUS i obliczenia własne.

Rynek usług dla rolnictwa

Magdalena Talarek
Arkadiusz Zalewski

Rośnie popyt na usługi dla rolnictwa, na co duży wpływ ma wyraźna poprawa sytuacji dochodowej gospodarstw rolnych.

Zwiększa się liczba krów poddawanych ocenie użytkowości mlecznej. W lutym 2008 r. w całym kraju oceniono użytkowość 552 tys. krów, tj. o 1,3% więcej niż w styczniu 2008 r., oraz o 7,2% więcej niż przed rokiem. W ciągu całego 2007 r. liczba krów ocenianych rosła z miesiąca na miesiąc. W 2007 r. udział krów ocenianych w pogłowie ogółem wzrósł do 20,2%. Usługi w zakresie oceny krów najbardziej rozwinięte są w zachodnich i północno-zachodnich regionach Polski, co jest związane z utrzymywaniem bardziej licznych stad w tych województwach (rys. 5).

W usługach inseminacji krów obserwuje się sezonowe wahania. W II i III kwartale wykonuje się największą liczbę zabiegów inseminacji. Liczba krów inseminowanych w 2007 r. wyniosła 1612 tys. sztuk i była o 4,3% w porównaniu do 2006 r. Natomiast liczba inseminowanych loch zmalała w tym czasie aż o 40,8%, na co wpłynął spadek opłacalności chowu trzody chlewnej.

Rozwija się sieć usługowa rolnictwa (rys. 2). W grudniu 2007 r. zarejestrowanych było 24,4 tys. przedsiębiorstw usług rolniczych, o 2,1% więcej niż przed rokiem. Najliczniejszą grupę stanowiły placówki usług mechanizacyjnych (46,7%) i weterynaryjnych (33,0%). Mniej liczną grupą były zakłady usług zootechnicznych (11,8%) i naprawczych maszyn (8,5%). W ciągu roku liczba zakładów usług mechanizacyjnych wzrosła o 6,0%, a zakładów naprawczych o 3,0%. Liczba zakładów weterynaryjnych oraz placówek zootechnicznych zmniejszyła się odpowiednio o 1,1 i 3,6%.

Ceny usług dla rolnictwa w lutym 2008 r. były wyższe o 0,4% w porównaniu do miesiąca poprzedniego. Ceny usług bezpośrednio rolniczych wzrosły o 0,3%, jednak o tej porze roku nie wykonuje się większości usług zaliczanych do tej grupy. Spośród tej grupy usług najbardziej zdrożało nasienie

sztuczne krowy (o 0,9%). Spadła natomiast cena badania klinicznego krowy (o 0,2%). Ceny usług pośrednio rolniczych wzrosły o 0,5%. W tej grupie obniżyły się ceny wypożyczenia przyczepy samochodowej, opłaty dzierżawczej placu targowego, ogłoszenia reklamowego oraz składki ubezpieczenia autocasco ciągnika. Znacznie (od 1,0 do 2,1%) zdrożało natomiast przetarcie drewna, prace stolarskie, oraz wypożyczenie cykliniarki i betoniarki.

W lutym 2008 r. indeks zmian cen produktów rolnych i usług nie był korzystny dla rolników. Indeks zmian cen 9 podstawowych produktów rolnych względem zmian cen 34 usług dla rolnictwa¹ pomimo tego, że w grudniu wyniósł 100,5, to w styczniu i w lutym obniżył się do 97,9. Spowodowane to było spadkiem cen większości produktów zwierzęcych przy wzroście cen 34 usług dla rolnictwa. (tab. 2).

Relacje cen produktów rolnych i usług zmieniały się. Na przykład cena rozsiewu nawozów mineralnych na obszarze 1 ha w lutym 2007 r. odpowiadała cenie 1,08 a rok później – 0,79 dt pszenicy. Cena przewozu samochodem 10 ton cegły na odległość 20 km stanowiła w lutym 2008 r. równowartość 41 kg żywca wieprzowego w porównaniu z 37 kg przed rokiem. W relacji do ceny skupu 1 kg żywca wieprzowego droższa niż przed rokiem była również dzienna opłata prac murarskich (26 kg w lutym 2008 r. i 21 kg rok wcześniej).

¹ W skład 34 usług dla rolnictwa wchodzi usługi wymienione w przypisie „a” w tabeli 3.

Tab. 1. Popyt na wybrane usługi rolnicze i sieć placówek

Okresy		Rodzaje usług i placówek	Liczba krów ocenianych tys.	Średnia l. krów w gospodarstwach ocenianych szt.	L. krów inseminowanych ^a tys.	L. loch inseminowanych tys.	L. placówek usług mechanicznych	L. placówek usług naprawczych maszyn	L. placówek usług weterynaryjnych	L. placówek usług zootechnicznych
2004	I-XII		481	26,9	1 669	991	9 066	1 868	8 466	2 748
2005	I-XII		511	29,5	1697	1182	10 053	1 936	8 357	2 939
2006	I-XII		520	30,7	1684	1152	10 761	2 004	8 146	3 001
2007	I-XII		527	30,5	1612	682	11 405	2 064	8 060	2 889
	III		519	30,4	587	217	10 776	2 028	8 102	2 934
	IV		523	30,5	x	x	x	x	x	x
	V		526	30,6	x	x	x	x	x	x
	VI		528	30,6	423	184	11 130	2 053	8 073	2 939
2007	VII		527	30,5	x	x	x	x	x	x
	VIII		527	30,5	x	x	x	x	x	x
	IX		527	30,4	445	148	11 379	2 068	8 063	2 911
	X		528	30,4	x	x	x	x	x	x
	XI		532	30,4	x	x	x	x	x	x
	XII		536	30,4	362	155	11 405	2 064	8 060	2 889
2008	I		545	30,6	x	x	x	x	x	X
	II		552	30,7	x	x	x	x	x	x
Wskaźnik zmian (%)										
		XII 2007 XII 2006	105,3	100,0	x	x	106,0	103,0	98,9	96,3
		II 2008 II 2007	107,2	101,0	x	x	x	x	x	x

^a dane w tej i następných pozycjach dotyczące okresów kwartalnych umieszczone są w rubrykach odnoszących się do ostatnich miesięcy danego kwartału

Źródło: Dane Krajowego Centrum Hodowli Zwierząt, MRiRW oraz GUS (REGON).

Tab. 2. Relacje cen produktów rolnych^a do cen usług dla rolnictwa

Okresy		Wskaźniki zmian cen	Produktów sprzedawanych i usług dla rolnictwa ^b	Produktów sprzedawanych i usług bezpośrednio rolniczych	Produktów roślinnych i usług mechanicznych	Produktów zwierzęcych i usług wet-zoot.	Produktów sprzedawanych i pośrednich usług dla rolnictwa
2004	I-XII	wskaźnik wobec poprzedniego okresu	106,7	105,6	104,1	116,3	107,6
2005	I-XII		90,9	89,9	83,5	97,4	91,5
2006	I-XII		103,7	100,9	109,0	91,0	105,6
2007	I-XII		111,5	111,9	143,2	108,7	111,2
	III		100,5	100,4	97,2	100,9	100,6
	IV		98,7	99,1	97,9	99,3	98,6
	V		98,9	98,7	96,4	99,3	98,95
	VI		103,3	103,7	101,7	103,9	103,2
2007	VII		104,1	103,9	94,1	105,5	104,1
	VIII		104,0	104,2	111,7	102,6	103,8
	IX		104,9	105,0	116,2	103,3	104,8
	X		98,4	98,6	98,3	98,9	98,3
	XI	99,0	99,2	98,4	99,5	98,9	
	XII	100,5	105,0	104,8	99,9	100,5	
2008	I	97,9	99,1	108,4	97,4	97,8	
	II	97,9	98,0	97,4	97,5	97,8	

^a dla poszczególných miesięcy wyliczono średni wzrost cen 9 podstawowych produktów rolných (pszenicy, żyta, ziemniaków (bez okresu styczeń-marzec), kukurydzy, jęczmienia, żywca bydła, trzody chlewnej i drobiu oraz mleka) i cen usług

^b usługi dla rolnictwa dzielą się na usługi bezpośrednio rolnicze (w tym mechaniczne i weterynaryjno-zootechniczne) oraz pośrednie usługi dla rolnictwa (por. tab. 3)

Źródło: Dane GUS i obliczenia IERiGŻ-PIB.

Tab. 3. Dynamika cen usług dla rolnictwa

Rodzaje usług	2005		2006		2007		% wobec poprzedniego okresu												2008		II 2008		I-II 2008																						
	I-XII	I-XII	I-XII	I-XII	I-XII	I-XII	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I	II	II 2007	II 2007	I-II 2007	I-II 2007																							
Wskaźnik zmian cen usług	104,2	103,7	103,7	103,7	100,4	100,5	100,6	100,4	100,4	100,6	100,3	100,2	100,4	100,3	100,5	100,2	100,2	101,4	100,4	108,6	108,6	106,2	106,2																						
I. Usługi bezpośrednio rolnicze ^a	105,3	106,5	103,4	103,4	99,8	100,9	100,2	100,7	100,7	100,2	100,3	99,9	100,3	100,1	100,3	100,2	100,3	100,2	100,3	104,4	104,4	102,3	102,3																						
1. mechanizacyjne	105,2	107,1	102,9	102,9	101,6	101,6	99,8	100,6	100,6	100,1	100,2	99,8	100,2	100,2	100,2	100,2	100,5	99,3	100,3	104,0	104,0	100,8	100,8																						
a. uprawowe	107,0	106,9	103,9	103,9	100,3	100,3	99,3	100,3	100,3	100,3	99,7	100,5	100,0	100,0	99,6	100,0	100,0	100,0	100,0	104,0	104,0	100,8	100,8																						
b. siewu-sadzenia	106,9	108,1	105,1	105,1	100,4	100,4	100,6	100,4	100,4	100,4	99,9	100,3	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	104,0	104,0	100,8	100,8																						
c. chemizacyjne	103,9	106,2	103,6	103,6	100,8	100,1	100,8	100,1	100,8	100,1	100,5	100,1	99,0	100,6	100,0	100,0	100,5	99,3	100,3	104,0	104,0	100,8	100,8																						
d. zbioru plodów	104,2	107,5	101,3	101,3	99,7	99,7	100,1	100,1	100,1	100,1	99,9	99,6	100,9	99,9	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	104,0	104,0	100,8	100,8																						
2. usługi robocizny przy pracach polowych	104,5	101,6	115,0	115,0	102,3	102,3	102,3	102,7	102,7	100,6	101,1	100,6	100,8	99,9	101,7	100,0	100,0	100,0	109,4	109,4	106,9	106,9	106,9																						
3. usługi w zakresie produkcji zwierzęcej	106,2	104,2	102,1	102,1	100,0	100,4	100,2	100,3	100,3	100,3	100,2	100,5	100,3	99,9	100,2	100,1	100,1	100,8	100,2	105,1	105,1	103,5	103,5																						
a. weterynaryjne	105,2	106,1	101,5	101,5	99,7	100,4	100,1	100,2	100,2	100,2	100,0	100,7	100,3	99,8	100,3	100,2	100,2	100,8	99,9	103,9	103,9	103,0	103,0																						
b. inseminacyjne	107,3	102,3	102,6	102,6	100,2	100,5	100,5	101,5	100,4	100,4	100,5	100,0	100,2	100,0	100,0	100,0	100,0	100,9	100,9	106,3	106,3	103,9	103,9																						
III. Pośrednie usługi dla rolnictwa ^a	103,5	101,8	104,0	104,0	100,5	100,4	100,7	100,3	100,3	100,7	100,3	100,3	100,4	100,5	100,6	100,2	101,6	100,5	109,4	109,4	106,9	106,9	106,9																						
1. transportowe	102,2	96,8	104,8	104,8	100,3	100,2	100,9	100,8	100,8	100,7	100,3	100,1	100,7	100,6	100,4	100,1	100,8	100,1	109,3	109,3	106,0	106,0	106,0																						
2. naprawcze	104,9	102,8	104,1	104,1	100,8	100,2	100,2	99,5	100,9	100,9	100,8	100,4	99,9	101,2	100,2	100,2	100,8	100,1	108,2	108,2	104,9	104,9	104,9																						
3. budowlano-remontowe	105,4	103,4	107,4	107,4	100,8	100,7	101,0	101,8	101,9	101,9	100,6	100,6	100,7	99,7	100,4	100,3	101,9	101,2	115,6	115,6	111,4	111,4	111,4																						
4. młynarskie ^b	103,1	101,3	103,9	103,9	100,2	100,6	101,1	100,1	100,0	100,0	100,4	100,1	100,9	99,5	100,7	100,6	100,6	101,3	110,2	110,2	106,5	106,5	106,5																						
5. handlowe	100,7	103,6	101,9	101,9	100,1	100,4	100,1	100,0	100,0	100,0	99,6	100,3	100,1	100,5	101,4	100,4	100,2	99,4	104,1	104,1	102,8	102,8	102,8																						
6. finansowe	102,8	100,7	101,2	101,2	100,4	100,4	100,8	99,3	101,0	100,8	100,2	100,2	100,1	101,1	100,6	99,9	103,4	100,4	106,4	106,4	106,3	106,3	106,3																						
- ubezpieczeniowe	106,4	106,5	103,6	103,6	100,8	100,5	101,7	99,0	100,0	100,0	100,0	100,1	100,0	101,5	100,2	99,9	105,2	100,2	111,7	111,7	108,6	108,6	108,6																						
- bankowe	95,6	89,1	96,4	96,4	99,4	100,1	99,1	99,8	100,3	100,0	100,0	100,4	100,2	100,4	101,6	99,8	99,8	100,9	95,8	95,8	101,7	101,7	101,7																						
Wskaźnik inflacji	102,1	101,0	102,5	102,5	100,3	100,5	100,5	100,5	100,5	100,0	99,7	99,6	100,8	100,6	100,7	100,3	100,7	100,4	104,2	104,2	104,1	104,1	104,1																						

^a ceny średnie ważone, obliczenia własne. W skład usług bezpośrednio rolniczych wchodziły: orka plugiem, talarzowanie ściernisk, kultywatorowanie, siew siewn. rządowym, sadzenie ziemniaków sadzarką, opryskiwanie roślin (za 1 godz. i na obszarze 1 ha), rozsiew nawozów szt. (za 1 godz. i na obszarze 1 ha), zbiór zielonek siewczarnią, zbiór zielonek siewczarnią, koszenie traw kosiarzką rotacyjną, sprzęt zboż kombajnem, kopanie ziemniaków kombajnem ziemn., kopanie ziemniaków kopaczką, zatrudnienie osoby przy pracach polowych, uniesienie sztuczne krowy, badanie kliniczne krowy, badanie tuczniaka przedubojowe. W skład usług pośrednio rolniczych wchodziły usługi: przewóz 10 ton cegły samochodem za 20 km, wypożyczenie przyczepy samochodowej, naosrzenie lemiesz, podkucie kopyta końskiego, oplata projektu budynku inwentarsko-skladowego, wypożyczenie betoniarki, wypożyczenie cyklonarki, strutowanie na paszę 100 kg żyta, przy naprawie maszyn roln., oplata prac murarskich, oplata powierzchni 1 m² lokalu handlowego, oplata dzierżawca 1 m² placu targowego, oplata 1 dnia placowego „szczęk”, oplata ogłoszenia reklamowego, strutowanie na mąkę 100 pszenicy, OC ciągnika, składowa ubezpieczenia Autocasco ciągnika, składowa ubezpieczeniowa Autocasco ubezpieczeniowa, OC rolników, składowa ubezpieczeniowa OC rolników, odsetki kredytu krótkotermin. 10 tys. zł, odsetki kredytu krótkotermin. 50 tys. zł, ^b przemiał zboż

Źródło: Dane GUS i obliczenia IERiGŻ-PIB.

Tab. 4. Ceny detaliczne wybranych usług dla rolnictwa (w zł)

Rodzaje usług	Jedn. miary	2007												2008		I 2008 / I 2007		II 2008 / II 2007		
		2005		2006		2007		2007		2007		2008		I 2008 / I 2007		II 2008 / II 2007				
		I-XII	I-XII	I-XII	I-XII	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I	II	I 2008 / I 2007	II 2008 / II 2007
Orka pługiem	za 1 godz.	92,01	98,81	105,20	106,67	105,09	105,49	104,80	104,93	104,93	104,51									
Siew siewn. rzędowym	za 1 godz.	76,51	82,08	87,71	87,75	88,24	88,60	87,17	87,47	87,47										
Opryskiwanie roślin	na obszarze 1 ha	61,75	63,68	65,70		65,34	65,53	65,87	65,87	66,28										
Rozsiew nawozów szt.	na obszarze 1 ha	63,69	68,58	71,43	69,53	72,38	72,88	73,92	70,30	70,30	70,30	70,30	70,30	69,72	69,72	69,72	100,1	100,0		
Zbiór zielonek siewkarnią	za 1 godz.	194,87	221,78	252,98		259,28	257,07	256,68	248,28	248,28										
Sprzęt zboż kombajnem	za 1 godz.	228,03	230,86	236,14				234,81	238,30											
Kopanie ziemniaków kombajnem ziemn.	za 1 godz.	117,74	126,14	128,00				127,99	126,56	130,62										
Zatrudnienie osoby przy pracach polowych	za 1 dzień	43,70	44,38	51,06	48,57	49,26	50,58	50,87	51,41	52,12	52,98									
Strutowanie na paszę	100 kg żyta	8,62	8,59	9,08	8,88	9,02	9,02	9,02	9,09	9,29	9,33	9,34	9,37	9,55	106,7	108,5				
Unasiwienie sztuczne krowy	1 szt.	45,46	46,50	47,73	47,26	47,48	47,63	47,80	48,02	48,14	48,17	48,17	48,60	49,03	103,6	104,3				
Badanie kliniczne krowy	1 szt.	20,87	22,15	22,81	22,46	22,52	22,63	22,73	22,75	23,07	23,24	23,34	23,71	23,66	105,9	106,0				
Przewóz 10 ton cegły samochodem	na odległ. 20 km	123,77	118,35	126,92	121,73	124,07	126,05	127,47	128,36	128,52	131,88	132,02	133,23	133,85	110,1	110,3				
Naostrzenie lemieszka	1 szt.	11,75	12,51	12,74	12,67	12,67	12,67	12,67	12,67	12,67	13,00	13,00	13,21	13,21	104,8	104,8				
Praca mechanika przy naprawie maszyn roln.	za 1 godz.	28,36	28,84	32,06	30,45	30,58	31,03	31,96	32,96	33,44	33,56	33,74	33,82	33,82	112,9	111,3				
Oplata prac murarskich	za 1 dzień	65,12	66,90	76,83	70,50	71,54	74,40	77,98	79,12	80,53	82,56	82,71	85,27	85,94	123,6	123,5				
Oplata projektu budynku inwentarsko-skladowego	1 szt.	1041	1028	1024	1050	1056	1054	1028	1031	1019	985	986	995	1003	96,7	96,1				
Wypożyczenie betoniarki na 1 dobę	na 1 dobę	31,64	31,29	31,64	31,71	31,92	31,45	31,65	31,46	31,46	31,52	31,82	31,70	32,03	99,2	101,2				
Oplata powierzchni lokalu handlowego	za 1 m ²	26,04	27,69	27,80	27,65	27,68	27,63	27,77	27,80	27,82	28,03	28,03	28,13	28,30	101,3	102,6				
Składka ubezpiecz. OC ciągnika	1 rok	106,75	116,02	115,97	115,75	115,79	115,82	115,75	115,78	115,89	116,25	116,32	131,87	132,37	113,9	114,3				
Składka ubezpieczenia Autoasco ciągnika	1 rok	658	698	753	742	750	756	756	756	757	761	763	762	761	104,8	102,6				
Odsetki kredytu krótkoter. 10 tys. zł	za 1 rok	662	591	570	567	567	566	569	566	569	573	572	573	580	100,4	100,6				
Odsetki kredytu średnioter. 50 tys. zł	za 1 rok	5699	5070	4890	4938	4818	4808	4820	4841	4858	4883	5051	4995	5024	101,5	102,7				

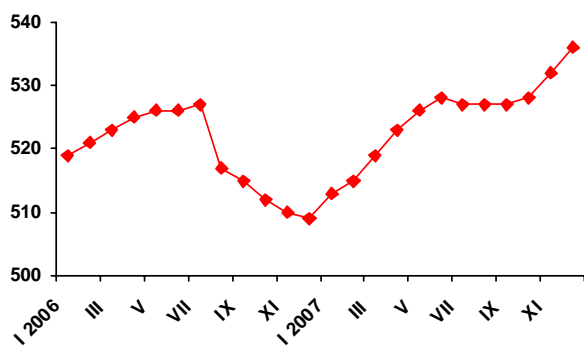
Źródło: Niepublikowane dane GUS (na podstawie badań korespondentów) i obliczenia IERiGŻ-PIB.

Tab. 5. Ceny detaliczne wybranych usług wyrażone w dt (kg, l) produktów rolnych

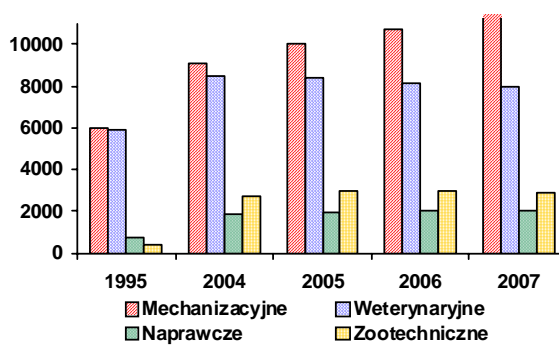
Rodzaje usług	Jedn. miary	Wyrażone w dt (kg, l)	2005		2006		2007		2007												2008		I 2008		II 2008	
			I-XII	I-XII	I-XII	I-XII	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I	II	I 2007	II 2007					
																							%			
Orka plugiem	za 1 godz.	dt pszenicy	2,45	2,23	1,38	1,68	1,69	1,73	1,90	1,54	1,25	1,27	1,31													
Siew siewn. rzędów.	za 1 godz.	dt pszenicy	2,04	1,85	1,15	1,38	1,42	1,45	1,58	1,28	1,04	1,06														
Opryskiwanie roślin	na obsz. 1 ha	dt pszenicy	1,65	1,43	1,31		1,05	1,07	1,12	0,97	0,79	3,01														
Rozsiew nawozów szt.	na obsz. 1 ha	dt pszenicy	1,70	1,54	1,07	1,10	1,17	1,19	1,27	1,34	0,84	0,85	0,88	0,87	0,81	0,79				73,3	73,5					
Zbiór zielonek siewk.	za 1 godz.	l mleka	209	238	204			263	259	252	234	204														
Sprzet zboż kombajnem	za 1 godz.	dt pszenicy	6,08	5,20	2,11					4,25	3,47	2,85														
Kopanie ziemniaków kombajnem ziemn.	za 1 godz.	dt ziemn.	3,70	3,21	3,09					1,51	2,77	4,63	6,56													
Zatrudnienie osoby przy pracach polowych	za 1 dzień	dt pszenicy	1,16	1,00	0,76		0,77	0,79	0,83	0,87	0,93	0,76	0,62	0,63	0,66											
Śrutowanie na paszę	100 kg żyta	dt żyta	0,30	0,22	0,15	0,14	0,15	0,16	0,15	0,16	0,19	0,16	0,14	0,13	0,14	0,14	0,13	0,13	0,13	88,9	92,4					
Unasienienie sztuczne krowy	1 szt.	l mleka	48,83	49,87	44,80	48,37	48,19	48,26	48,35	48,08	47,12	45,35	37,12	39,63	37,12	36,45	39,02	40,66		80,1	84,1					
Badanie kliniczne krowy	1 szt.	l mleka	22,42	23,76	21,40	22,97	22,89	22,97	22,86	22,86	22,32	21,78	17,91	19,03	17,91	17,66	19,04	19,62		81,9	85,4					
Przewóz samoch. 10 ton cegły	na odległ. 20 km	kg żyweca trzody	32,27	32,96	36,45	37,22	37,00	37,37	39,15	36,32	32,50	31,58	40,33	36,47	40,33	39,29	38,17	40,93		99,7	110,0					
Naostrzenie lemieszka	1 szt.	dt pszenicy	0,31	0,28	0,19	0,19	0,20	0,20	0,21	0,22	0,23	0,19	0,16	0,16	0,16	0,16	0,15	0,15		76,8	77,1					
Praca mechanika przy napr. masz. rol.	za 1 godz.	dt pszenicy	0,76	0,65	0,48	0,47	0,48	0,49	0,51	0,55	0,60	0,49	0,42	0,41	0,42	0,42	0,39	0,38		82,7	81,8					
Oplata prac murarskich	za 1 dzień	kg żyweca trzody	16,98	18,63	22,02	21,35	21,43	21,55	23,11	22,22	20,03	19,79	25,25	22,93	25,25	24,62	24,43	26,28		112,0	123,1					
Oplata projektu budynku inw.-skład.	1 szt.	kg żyweca trzody	271	286	295	320	319	318	327	293	261	253	301	273	301	294	285	307		87,6	95,8					
Wypozyczenie betoniarzki 100 l	na 1 dobę	kg żyweca trzody	8,25	8,71	9,10	9,70	9,64	9,61	9,77	9,02	7,96	7,73	9,64	8,79	9,64	9,47	9,08	9,80		89,8	101,0					
Oplata powierzchni lokalu handlowego	za 1 m ²	kg żyweca trzody	6,79	7,71	7,99	8,46	8,40	8,34	8,58	7,91	7,04	6,84	8,57	7,79	8,57	8,34	8,06	8,65		91,8	102,3					
Składka ubezpiecz. OC ciagnika	1 rok	dt pszenicy	2,85	2,61	1,73	1,79	1,82	1,87	1,90	1,99	2,10	1,71	1,46	1,38	1,41	1,45	1,53	1,50		83,4	84,0					
Składka ubezpr. Autocasco ciagnika	1 rok	dt pszenicy	17,54	15,72	11,19	11,47	11,71	12,10	12,37	12,98	13,69	11,15	9,54	9,22	9,22	9,49	8,85	8,65		76,7	75,4					
Wartość odsetek kredytu krótk. 10 tys. zł	za 1 rok	dt pszenicy	17,65	13,30	8,48	8,91	8,93	9,14	9,27	9,77	10,25	8,38	7,14	6,80	6,93	7,12	6,65	6,59		73,5	73,9					
Wartość odsetek kredytu średn. 50 tys. zł	za 1 rok	dt pszenicy	151,9	114,2	72,7	75,6	77,3	77,7	78,7	82,8	87,6	71,6	63,2	59,1	58,2	62,4	58,0	57,1		74,3	75,5					

Źródło: Niepublikowane dane GUS (na podstawie badań korespondentów) i obliczenia IERIGZ-PIB.

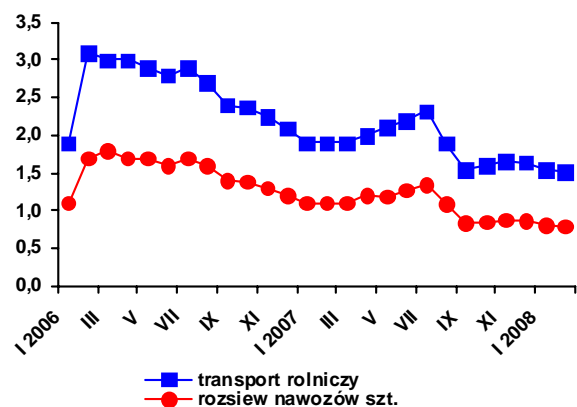
Rys. 1. Liczba krów ocenianych (tys. sztuk)

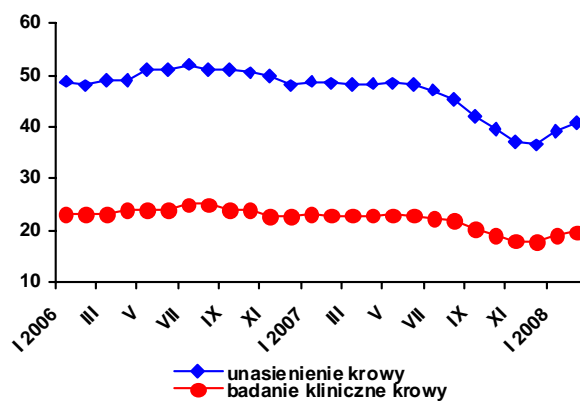
Rys. 2. Liczba placówek usług rolniczych

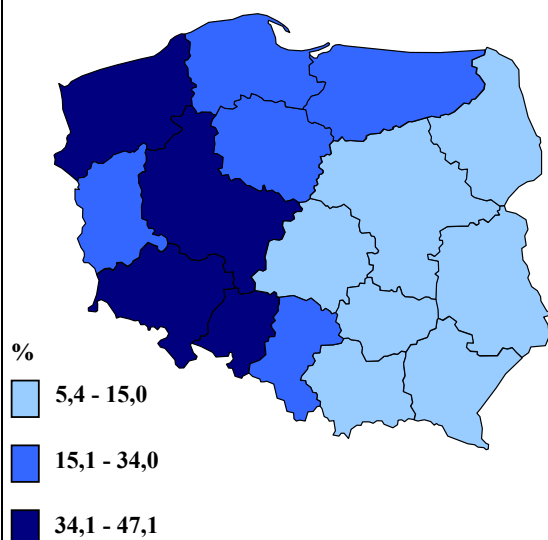
Rys. 3. Ceny wybranych usług wyrażone w dt pszenicy

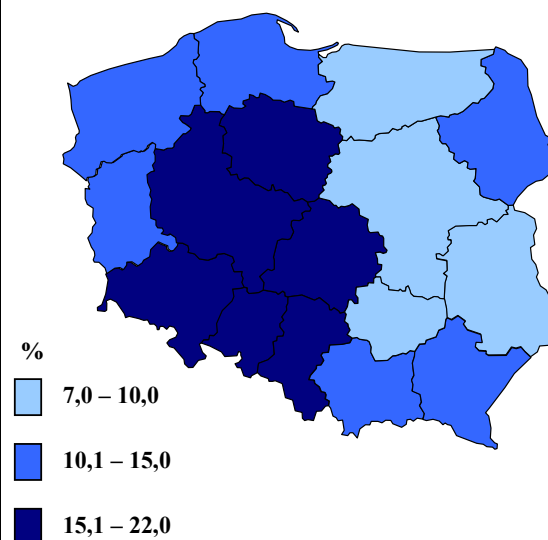
Rys. 4. Ceny wybranych usług weteryn.-zootechnicznych wyrażone w litrach mleka

Rys. 5. Udział krów ocenianych w pogłowie ogółem w grudniu 2007 r. (w %)

Rys. 6. Udział krów inseminowanych w pogłowie ogółem w IV kwartale 2007 r. (w %)

Źródło: Jak w tabelach 1 i 5.